

**GÖLGESİ YAŞADIĞI
TOPRAKLARA UZUN
DÜŞEN İNSANLAR**

Türker GÖKSEL

GÖLGESİ YAŞADIĞI TOPRAKLARA UZUN DÜŞEN İNSANLAR

Türker GÖKSEL

Kapak Tasarımı - Sayfa Dizaynı:

Ramazan GÖLCÜK

ISBN:

Baskı Cilt:

Afyonkarahisar Belediyesi'nin katkılarıyla...
Para ile satılmaz.

Özgeçmiş

1969 yılında Samsun'da doğdu.

İlk, orta ve lise eğitimini Samsun'da tamamladı.

Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunu olan Türker Göksel birçok ulusal ve uluslararası projeye imza attı.

Uzmanlık alanıyla bağlantılı olarak yurt içi ve yurt dışında konferans ve seminerler yoluyla topluma hizmet vermeye çalışan yazarın, farklı ulusal gazetelerde köşe yazarlığı ve televizyon programları bulunmaktadır.

Halen Afyon Kocatepe Üniversitesinde Öğretim Görevlisi olarak çalışmakta olan Göksel, evli ve iki çocuk babasıdır.

Yazarın Yayınlanan Diğer Kitapları:

- Hayat Kaybedeni Olmayan Bir Oyun Kurmaktır - 2009
- Yazılar Yazgılar Gibidir Silinmez - 2010
- Beyaz Yazılar – 2012
- Seçkiler – 2014
- Sorunlu Çemberler – 2015

İletişim:

tgoksel@aku.edu.tr
tgoksel55@hotmail.com
facebook.com/turker.goksel55
twitter.com/tgoksel55
instagram.com/turkergoksel/

*Gölgesi Yaşadığı Topraklara
Uzun Düşen Bir İnsan,
Öğretmenim,
Halam
Serpil Yılmaz'a...*

İÇİNDEKİLER

Takdim

Önsöz

Konuyla İlgili Makaleler

Meçhul Bir Ağabeye Dair...

Bizim Yarı Aydınlar...

Dost Dediğin O Kişidir ki...

Yakışıklı Ağabeyler...

Metin ve Söyleşiler

Alev Alath

Prof. Dr. Hüseyin Hatemi

Prof. Dr. Hüsrev Hatemi

İlknur Güntürkün

Melih Yurter

Musa Eroğlu

Prof. Dr. Ömer Özkan

Prof. Dr. Sadeddin Ökten

Süleyman Çobanoğlu

Şevki Dinçal

Gazete Haberleri

TAKDİM

Afyonkarahisar her alanda ve her anlamda gelişiyor. Belediye olarak bu gelişimi sağlamak adına yetki ve sorumluluklarımızı toplum menfaatlerini göz önünde bulundurarak sonuna kadar zorluyoruz.

Çağdaş belediyeçilik anlayışının beklentilerini karşılamaya yönelik projelerin hayata geçirilmesine, her defasından çok daha fazla önem ve özen gösteriyoruz.

Birçok alanda–zaferin, termalin, mermerin, sucuğun, lokumun, lezzetin- ülkemizin gözbebeği olan şehrimizin ismini, kültürel ve sportif aktivitelerle de duyurup, yeni bir çekim merkezi oluşturma noktasında ki çalışmalarımız hızla devam ediyor.

Yerel yönetimler anlamında, göreve geldiğimiz ilk andan itibaren, insanımızın huzurlu bir yaşam sürmesini gerektirecek tüm alanlarda özgün ve kamuoyunca takdir gören çalışmalara imza attık.

Bu bağlamda, hemşerilerimizin; sosyal, sportif ve kültürel ihtiyaçlarına yönelik çalışma ve yatırımlar gerçekleştirdik ve gerçekleştirmeye devam ediyoruz.

Afyonkarahisar Belediyesi; yerel yönetimlerin, üniversiteler ile gerçekleştirdiği tüm çalışmaları daima çok önemsemiştir. Bu bağlamda Afyon Kocatepe Üniversitesi ile birlikte gerçekleştirdiğimiz ve örnek gösterilecek çalışmalar, toplum adına daima olumlu sonuçlar doğurmuştur.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Öğretim Görevlisi Türker Göksel ve öğrencilerinin artık geleneksel hale dönüştürdükleri proje çalışmalarını dikkatle takip ediyorum. Bu bağlamda 2015 yılında yine bu ekip tarafından sonuçlandırılan "Sorunlu Çemberler"

kitabının basımını da Afyonkarahisar Belediyesi olarak gerçekleştirmiş, ülkemiz spor hayatına önemli bir eser kazandırmış olmaktan dolayı övgü dolu geri bildirimler almıştık.

Bu vesileyle Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Öğretim Görevlisi Türker Göksel ve öğrencilerinin bir yılı aşkın süreyle emek vererek vucuda getirdikleri "Gölgesi Yaşadığı Topraklara Uzun Düşen İnsanlar" başlıklı kitap çalışmasıyla da bu uyumlu çalışmalar halkasına bir yenisini eklemenin haklı gururunu duyuyoruz.

Her biri birbirinden değerli toplum önderlerinin fikirleriyle, bizleri buluşturan bu kitabın yayına hazırlanmasında emeği geçen başta proje yürütücüsü Türker Göksel ve öğrencileri olmak üzere Afyonkarahisar Belediyesi Kültür ve Sosyal İşleri Müdürlüğünün yönetici ve çalışanlarını da tebrik ediyorum.

Afyonkarahisar Belediyesi, kültür ve sanatın her alanında, yatırım yapmaya ve toplum yararına sosyal sorumluluk projeleri geliştirmeye devam edecektir.

Burhanettin ÇOBAN

Afyonkarahisar Belediye Başkanı

ÖNSÖZ

Ömrümü; bağrından çıktığım toplumun çalışkan, ahlaklı ve üretken olması idealine adadım. Bu kutsal topraklarda kendimi bilmeye başladığım andan itibaren tek bir idealin seslendiricisi oldum: Mazlum tüm milletlerin kurtuluşu için, yeniden Büyük Türkiye inşa edilmelidir.

Bu yolda özellikle gençlere yapılan yatırımın, kızıl elmam olan büyük Türkiye'nin inşasının ilk koşulu olduğuna yürekten inandım. Bu türden büyük bir iddia ortaya koyarken yukarıda sıraladığım vasıfların her birini üzerimde noksansız olarak barındırdığım gibi bir iddiayı ise asla dillendirmedim. Bir tek konuda tartışma kabul etmem: Samimiyim ve çok çalışanın daima mükâfatlandırılacağına yürekten inanıyorum.

Bu bağlamda öğrencilerimle on bir yıldır ulusal ve uluslararası proje çalışmaları gerçekleştiriyorum. Bu zaman dilimi içinde belirlenen konu başlıkları kapsamında ülkemizde konusunun uzmanı ve sözü itibarlı insanlarımızın görüşlerine başvurup, derlediğimiz bilgileri; kitap, sempozyum, broşür, seminer, konferans, çalıştay, makale ve gazete haberleri yoluyla kamuoyu ile paylaştık.

Bugüne değin, gerçekleştirilen dokuz farklı çalışma kapsamında; sanattan, spora, perakende sektöründen, marka bilincinin oluşumuna, toplumun kitap ile olan temasından, siyaset bilimine, tiyatro ve basketbolun ülkemizdeki durumuna kadar çok geniş bir sahada fikri temelli çalışmalara imza attık.

Bu cümleden hareketle Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu bünyesinde öğrencilerimizin saha çalışmaları yapmalarını daima önemsedik ve teşvik ettik. Bu bağlamda son on yıl boyunca Mesleki Çalışma ve Seminer dersi kapsamında bitiriliş tarihleri itibarıyla;

- "Spor Pazarlaması"- 14 Mayıs 2007
- "Bana Marka Olmayı Anlat"- 13 Mayıs 2008
- "Gökkuşağının Renkleri Türkiye'nin Değerleri Konuşuyor"-
18 Mayıs 2009
- "2023 Yılında Nasıl Bir Türkiye? - 15 Mayıs 2010 / 1 Haziran
2011
- "Süper Lig Gerçekten Süper mi? - 10 Haziran 2012
- "Türkiye Kitap Okuyor mu?"- 18 Haziran 2013 ve
- "Türk Tiyatrosu" – 1 Haziran 2014
- "Sorunlu Çemberler" – 28 Mayıs 2015 başlıklı proje çalışmalarını başarıyla tamamladık.

Bu bağlamda; 2007 yılında belirlediğimiz konu başlığı "Spor Pazarlaması" idi ve her biri birbirinden değerli, özgün çalışmalar gerçekleştirildi. Bu dönemde ülkemizde, spor alanında marka olmuş kurum ve bireylerin büyük bir kesimiyle izleyenlerin beğenisini kazanan çalışmaların sunumları yapıldı.

2008 yılı için seçtiğimiz konu başlığı ise; "Sanat Pazarlaması" idi. Sanatın tüm alanlarında toplumun marka olarak değerlendirdiği şahsiyetlerle çalışmalar gerçekleştirip "Bana Marka Olmayı Anlat" başlığı altında 2. Gençlik Çalıştayı yoluyla Afyonkarahisar kamuoyu ile paylaşıldı ve izleyenlerce büyük beğeni gördü.

2009 yılı için, "Gökkuşağının Renkleri Türkiye'nin Değerleri Konuşuyor" başlığı altında toplumun değişik kesimlerince beğeni ile takip ve takdir gören kişi, kurum ve markalarla ilgili çalışmalar gerçekleştirildi. Bizler; "İnsan insanın imkânıdır" anlayışına yürekten inanan bir grup olduğumuz için bu çalışmalar boyunca büyük bir keyif aldık. Bu sürecin her aşamasında şehrimizin ve üniversitemizin tanıtımına da katkı sağladık.

Çalışma gerçekleştirdiğimiz kişilerin birçoğu yaşadıkları şehirdeki Üniversitelerden bu tür bir çalışma için kapılarının çalınmamasına rağmen Afyon Kocatepe Üniversitesinden gelen misafirlerinin varlığının şaşkınlığını bizzat öğrencilerimle paylaştılar. Bu yaklaşım tarzı öğrencilerimizin üzerinde yoğun anlamda motivasyon artışı yaşanmasına neden oldu ve bu çalışmamız da 3. Gençlik Çalıştayı kapsamında kamuoyunun beğenisine sunduk.

2010 ve 2011 yılları, belirlenen konunun önemi nedeniyle olsa gerek tek bir konuya ayrıldı. Dolayısıyla bu yıllar arasında gerçekleştirilen çalışma iki farklı jenerasyon tarafından hayata geçirildi. "2023 Yılında Nasıl Bir Türkiye?" sorgulaması öğrencilerimiz tarafından ülkemizde bu konuda söz söyleme yetisine sahip olduğuna inandığımız her biri birbirinden değerli kanaat önderlerine yöneltildi ve bu insanlarla görüşmeler gerçekleştirildi.

Bu çalışma esnasında yaşanan işin ilginç ve sonradan takdir edilen yanı ise bizim bu konu başlığını belirlediğimiz günlerde ülkemizde 2023 yılına yönelik çok yüksek perdeden söylemler gerçekleştirilmemiş olunmasıydı. Bu türden yaşanmışlıklar, öğrencilerimizin muhatap olduğu geri bildirimler ve görüşme gerçekleştirilen istisnasız herkesin geleceğe yönelik bu türden bir tarih ile ilgili çalışmanın aktörleri olarak, öğrencilerimi tebrik etmeleri bu çalışmada görev alan genç insanlara bir başka motivasyon kapısı aralamış oldu.

Toplum önderleri olarak kabul edilen bireylerle gerçekleştirilen bütün bu söyleşilerden derlenen bilgiler, proje koordinatörü olarak benim üçüncü kişisel kitabım olan "Beyaz Yazılar" aracılığıyla kamuoyunun takdirine sunuldu.

Bir sonraki yıl, 10 Haziran 2012 tarihinde tamamladığımız çalışma konusu ise, "Süper Lig Gerçekten Süper mi?" başlığını taşıyordu. Çalışma tamamlandıktan yaklaşık bir ay sonra Türkiye'de yaşanan şike süreci ve sonrasında Türkiye Süper Liginin markasal değerine yönelik tartışmaların başlaması bizi bir kez daha ülke gündeminin önünde giden, neredeyse gündemi belirleyen bir grup haline getirdi. Bu bağlamda o dönemde on sekiz süper lig futbol takımının başkan ve teknik direktörleriyle gerçekleştirilen çalışmalar çok daha büyük bir anlam ifade eder oldu.

2013 yılı içinde gerçekleştirilip, tamamladığımız ve ülkemizin bu konuda söz sahibi olan yazar ve düşünce insanlarıyla birlikte gerçekleştirdiğimiz "Türkiye Kitap Okuyor mu?" başlıklı çalışmaydı. Ülke insanının kitap ile olan temasının boyutunu öğrenmeye yönelik çalışma esnasında bugünkü durumun tahlili yapılırken geleceğe yönelik projeksiyonlarda bulunulmasına da konunun en yetkin insanlarıyla kafa yoruldu.

2014 yılındaki proje konumuz ise, Türk Tiyatrosu idi ve kuruluşundan bugüne değin geçirdiği evreler alaylı ve okullu her biri birbirinden değerli sanatçılarımıza yöneltilen sorulara alınan içten cevaplarla derlenmeye ve kamuoyuyla paylaşılmaya çalışıldı.

2014 yılının Mayıs ayına gelindiğinde yeni projemizin başlığı Türk basketbolunun pazarlama stratejilerinin tespitine yönelik olarak "Sorunlu Çemberler" olarak belirlendi. Konunun tüm taraflarıyla görüşmeler gerçekleştirilmesine karar verildi. Projenin başlığı "Sorunlu Çemberler" olarak belirlenirken Türk basketbolunun büyük problemler içinde bulunduğundan hareketle konulmamıştı. Şimdi düşünüyorum da uzun yıllar önce okuduğum NBA'in efsane koçu Phil Jakson'ın "Kutsal Çemberler" adlı kitabının bu başlığın seçilmesinde etkili olduğunu görebiliyorum.

Türk basketbolunun pazarlama stratejilerinin tespitine yönelik olarak "Sorunlu Çemberler" olarak belirlenen proje kapsamında Türkiye Basketbol Birinci Liginde mücadele eden on altı takımın teknik ve idari sorumluları ile alınan randevular ve kurulan temaslar sonrasında hazırlanan sorular yöneltilip cevapları görsel olarak kaydedildi.

Konunun tüm taraflarıyla gerçekleştirilen görüşmeler bir sunum formatında Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon MYO'da belirlenen takvim uyarınca kitlelerle 3 Mart 2015 Salı gününden itibaren paylaşılmaya başlandı. Bu sunumlar Haziran 2015 tarihine kadar belli periyotlarla sürdürüldü ve büyük beğeni ile ilgililerince takip edildi.

Gerçekleştirilen proje vesilesiyle kendi ifadeleriyle yoğun tempodan dolayı bir türlü bir araya gelemeyen basketbol ailesini, düşünceleri bağlamında bir araya getirmeyi başardık.

"Sorunlu Çemberler" projesi yoğun ve bir o kadar yorucu çalışmalar sonrasında kitap haline getirildi. Ve Afyonkarahisar Belediye Başkanı Burhanettin Çoban'ın talimatlarıyla Belediyenin kültür yayınları kapsamında yayınlandı. Kitabın kamuoyu ile tanıtımı çok nezih ve özgün bir aktivite ile gerçekleştirildi. Afyonkarahisar Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü başta Emine Emel Sarlık hanımefendi olmak üzere harika bir organizasyon tertip etti.

"Sorunlu Çemberler" bu ekibin hummalı çalışmalarıyla basketbolla ilgili ülkede kim varsa o kişi ve kurumlara ulaştırıldı. Ve hepsi birbirinden değerli geri bildirimler aldı. Bu tepkiler ne kadar doğru bir yolda olduğumuzla ilgili bize fikir vermekle kalmadı, yeni projelerle ilgili şevkimizi de arttırdı.

Takvimler 2016 yılını gösterdiğinde öğrencilerimle çalışacağımız konu başlığımız da belirlenmişti. "Gölgesi Yaşadığı Topraklara Uzun Düşen İnsanlar."

“Gölgesi Yaşadığı Topraklara Uzun Düşen İnsanlar” İfadesini, ilk kez nerede dillendirdiğimi bu gün düşündüğümde inanın ben de hatırlamıyorum. Ağzımdan ilk çıktığında meramımı anlatma noktasında bana çok büyük bir rahatlık alanı sağlayacak bir sözcükle karşı karşıya olduğumu ise algılamıştım. Bundan iki yıl önce söylediğim bu sözün bir gün gelip de bağımsız bir projeye başlık olabileceğini o gün de tahmin ediyordum. Bunu samimiyetle ifade edebilirim.

Toplumu topyekûn iyiye sevk etme noktasında özellikle genç dimağlara referans olarak sunulacak kanaat önderlerinin varlığına ve onların sözlerinin itibarına her zaman büyük bir saygı duydum.

Sözü altın, susuşları intihar olan bireylerin her zamankinden çok daha fazla konuşması gereken bir dönemden geçiyoruz. Zaman; haddini bilme zamanıdır. Bizim çalışmamız gibi araştırmaların bu yüzden tarihe not düşme adına büyük bir görev ifâ ettiğine inanıyorum.

Sözü itibarlı ve özellikle verdikleri cevaplarla gençlerin istifade edeceği insanları tespit etmelerini istedim öğrencilerimden. Her sene olduğu gibi gruplar oluşturuldu, sorular hazırlandı, resmi izinler alındı ve muhataplarımızla iletişime geçmeye başladık. İtiraf edelim ki ülkemizde o dönemde yaşanan zorlu koşullar işimizi çok zorlaştırdı. Seçim döneminden geçiyor oluşumuzun handikapını yaşadığımızı yeri gelmişken belirtmek isterim.

Ben, prensip olarak proje çalışmalarımızda öğrencilerimin belirledikleri isimlere çok karışmamayı ilke edinmişimdir. Yine öyle yaptım. Ufak dokunuşlar ve uyarılar dışında her grubun çalışabileceği ve her şeyden daha önemlisi istediği kişiyle çalışmasına önem verdim. Ve nihayet randevular

alınıp çalışmalar bir biri ardına ortaya çıkmaya başladığında hepimiz belli bir rahatlama yaşadık.

“Gölgesi Yaşadığı Topraklara Uzun Düşen İnsanlar” çalışması bence güzel bir çalışma oldu. Sunumlar gerçekleştirildi. Dinleyenler istifade ettiler. Yapılan her çalışma için basın bülteni hazırlandı ve kamuoyu ile paylaşıldı. Afyonkarahisar kamuoyu bu çalışmamıza da ilgisini esirgemedi.

Bizler bugüne değin yaptığımız tüm çalışmalarda popülerlikten öte, verimliliğe ve toplumsal hayata katkı sağlanmasına önem veren bir grup olduğumuz için her türlü önyargının dışında bir çalışma disiplini öncelidik. Bu felsefeden de bugüne değin hiç taviz vermedik.

Elde edilen cevapların dökümleri öğrencilerimce sağlandı. Sonrasında ise benim tarafından anlam, imla ve konu bütünlüğü sağlamaya yönelik çalışmaları gerçekleştirildi. Konuşma stiliyle dillendirilen düşüncelerin belli bir yazı formatına dönüştürülmesinin güçlüğü konunun muhataplarının malumudur.

“Gölgesi Yaşadığı Topraklara Uzun Düşen İnsanlar” başlıklı kitapta süreci özetleyen bir önsözün bulunmasının yanı sıra konu ile bağlantılı gördüğüm ve değişik zaman dilimlerinde ulusal ve yerel basında kaleme aldığım dört farklı makaleye de yer verdim.

Bu vesileyle uzun ve yorucu bir süreç neticesinde onlarca insanın emeği geçen bu çalışmanın oluşumunda katkı sağlayan herkese teşekkür borçluyum. Çalışmaya katılan ve öğrencilerimi büyük bir misafirperverlik göstererek ağırlayıp, samimi düşüncelerini ve değerli zamanlarını paylaşan, toplum önderlerine müteşekkirim.

Bu projenin kitaba dönüştürüleceği düşüncesinde ise hiç bir tereddütüm yoktu. Yoktu, çünkü kültür ve sanat ile ilgili toplumun yararına olan her fikre büyük destek veren bir Belediye ve onun Başkanı ile daha önce de başka bir çalışmayı ülkemize kazandırmıştık. Sayın Burhanettin Çoban ve çalışma arkadaşlarının büyük desteğini her zaman yanı başımızda bulmak bizim için beklenen bir gelişmeydi. Çağdaş belediyecilik anlayışının gereği olan kültürel konulara verilen destek noktasında çok şükür bereketli bir kurumun varlığını çoktandır Afyonkarahisar'da soluyoruz.

Müdürleri Emine Emel Sarlık Hanımefendinin şahsında Afyonkarahisar Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğünün tüm çalışanlarına çok teşekkür ediyorum. İşlerini bu kadar seven insanlarla çalışmak beni her zaman mutlu etmiştir.

Kitabın hazırlanmasında her aşamada büyük emeği geçen Afyonkarahisar Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğünün çok değerli mensubu Ramazan Gölcük'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Büyük bir teşekkür de projenin her aşamasında yılmadan, kar, kış demeden önlerine çıkarılan her türlü zorluğu aşan ve her biri birbirinden değerli çalışmalar gerçekleştiren öğrencilerime. Onların emekleri olmasaydı bu çalışma asla ortaya çıkamazdı.

"Gölgesi Yaşadığı Topraklara Uzun Düşen İnsanlar" başlıklı çalışmayı, benim hayatımda tam da böyle bir rol oynayan öğretmenim ve halam Serpil Yılmaz'ın şahsında tüm eğitim neferlerine ithaf ediyorum.

Sürçülisan ettimse affola...

Afyonkarahisar, Ağustos 2016

Meçhul Bir Ağabeye Dair...

Adamlar bilirim, sönük.

Adamlar bilirim, çürük.

Adamlar bilirim, rozetleri yüreklerinden büyük.

Bütün bu adamların yanı sıra bir de yaşamayınca, onunla aynı havayı solumayınca anlayamayacağınız, tanıyınca hayranlığınızı gizleyemeyeceğiniz, "adam gibi adam" derler ya hani, işte öyle adamlar vardır.

Onlar babadırlar ama sadece çocuklarına değil. Onlar ağabeydirler ama sadece kardeşlerine değil. İşte bundan dolayıdır ki o "adam gibi adamlar" çevrelerinde gönül ve fikir liderleri olarak anılırlar ve öyle itibar görürler.

Davranışları yapmacıktan uzak olduğundandır o insanların gördüğü itibarın saflığı, değeri ve temizliği.

Anadolu toprakları bereketlidir bu tip yiğitleri bağrından çıkarmada. Ama son yıllarda hasatta yaşanan sorunlar da gözden kaçmamakta.

Yazmak zordur bu insanları, anlatmak ve hatıraları paylaşmak daha kolay, ama en zevklisi onlarla aynı havayı solumaktır.

Onlar eğitimlerini hayat üniversitesinde post doktora yaparak tamamlamışlardır. Lakin öğrenmede de sınır tanımaz bu adamlar, çünkü onların öğrenen ve öğreten bir yaşantıları vardır. Sadece arkalarında bıraktıkları isim dahi sevenlerine miras olarak yeten insanlardır bu güzel adamlar.

Geçtiğimiz günlerde televizyonda haber bültenini takip ederken, gençlik içinde gelişen suç işleme oranlarındaki artışa

ve yaygınlığa vurgu yapılmakta olduğuna şahit oldum.

Haberi sunan spiker çaresizlik içinde toplumun nereye doğru gittiğini izleyicilerine yalvaran gözlerle soruyordu adeta. Sanki bu olup bitenler de kendisinin de mensubu olduğu sektörün hiçbir dahli yokmuş gibi bir tavrı vardı.

Varlığı ile yaşadığı topluma güven veren insanlara bu toplumun ne kadar da muhtaç olduğunu doğrularcasına ekrana taşınan, bu ülkenin geleceği ile ilgili hiç de iç açıcı ipuçları veremeyen görüntüleri izlerken, yukarıda tarifine çalıştığım "adam gibi adamların" misyonları geldi aklıma ve bu kahramanların yaşadığı yerdeki gençlere gıpta ettim.

Bilmiyorum sizlere hiç oldu mu? Siz hiç ilk kez tanıştığınız bir insandan güven veren, sığınılacak bir liman elektriği aldınız mı?

İşte bu duyguyu oluşturacak insanlar çok ender geliyor. Meçhul ağabey böyle bir insandı. Bundan dolayı onlar, zaman ne kadar hızla ilerlese de unutulmuyor, unutturulmamalıdır da zaten.

Meçhul ağabey gibiler örnek alınmalıdır, alınmalıdır ki anlaşmazlıklar sevgi ve hoşgörü süzgecinden geçirilerek, konuşarak, diyalog yolu ile aşılabilsin ve bu ülkenin her yerinde aklıselim hâkim olsun.

Bu yazıyı kaleme aldım ki; benden çok daha iyi tanıyanlar "şunu unutmuşsun bunu da yazabilirdin" diye meçhul ağabeyden bir şeyleri benimle paylaşsınlar, tanıma şansına erişemeyenler ise -özellikle gençler- en azından kendilerine bir gönül dostu, sığınacak bir liman daha kazansınlar.

Meçhul ağabey gibi gül yüzlüleri tanıyanlar ve bizim gibi

sevenlerinden beklentim bu ağabeylerin başlattığı güzelliklerin yaşatılmasıdır. İnaniyorum ki, biz bu yolda, küçük de olsa adımlar attıkça, o güzel yüzünden hiç eksik olmayan tebessümle bizlere sevgisini sunmaya, güven vermeye, ötelere ötesinden devam edecektir.

Unutulmazlar içindeki yerin çok özel Ağabey, nur içinde yat ya da artık gitmemek üzere kalk!

Ötelere ötesinden kalk da gel! Ne olur bizi ve bağrından çıktığın toprakları öksüz bırakma.

Gazete 3, 31 Mart 2009 Tarihli Köşe Yazısı

Bizim Yarı Aydınlar...

İnsanlar; iddialarından imtihana tabi tutulacaklarsa eğer, işte ben de bu sütunlar aracılığıyla iddia ediyorum: Yeryüzünde; bağrından çıktığı toplumla bizim aydınımız kadar kavgalı, başka bir aydın tipine rastlayamazsınız.

İstisna kişilikler elbette var. Ve iyi ki de var. Hatta son yıllarda sayılarının arttığına da tanık oluyoruz ama kabul edelim ki toplum ve aydını arasında yüzyıllardır devam eden ayrı düşme hastalığının tedavisi bu güne dek maalesef bulunabilmiş değil. Bırakın tedaviyi tutarlı bir teşhisinin yapılabildiğine bile şahit olmadık.

Bu tespitlerde bulunurken; fikir çilesi çekmenin, proje üretmenin kuduz bir köpek gibi tehlikeli bulunup kovalandığı bir ülkede düşünce adamı yetiştirmenin ne kadar zor bir ideal olduğunun elbette farkındayım.

Zaten, sıkıntısını tüm benliğimde hissettiğim ayrı düşünce ile ilgili bu denli endişe duymamın temel nedenlerinden birisi de bu vasıflarda insanın yetiştirilmesinin çokça zorlaştığı bir coğrafyada soluk alıp veriyor olmamızdan kaynaklanıyor.

Bahse konu olan endişelenmelerimizde bizi haksız bulanlar elbette ki olacaktır. Onlara şöyle cevap vermek isterim:

Zamanın birinde yarı aydın diye tanım bulan gürhunun ağa babalarından birisi bir Yahya Kemal şiirini eleştirirken:

- "Çevir bakalım o şiirleri Fransızcaya bir Fransız ondan bir şey anlayabilecek mi?" Diyecek kadar Levanten bir tavır sergileyebilmiştir ya işte bu yetenek sadece bizim yarı aydınlarımıza has bir davranış şeklidir.

Bizimle ilgili, bize dair değerlendirmelerde en fanatik oryantalistler bile bu kadar ileri gitmemişler, bizim yarı aydınlarımızdan daha insafli davranmışlardır, çoğu zaman. Kendini bilmeyen, tanımayan yarı aydından topluma nasıl bir fayda gelebilir ki?

Yaşadığı toplumun birikimlerine, hasletlerine pamuk ipliği ile bağlı olan yarı aydınlar, insanımızın hangi yarasına merhem olabilirler ki? Realist bir medeniyet değerlendirmesi yapamamış, milletin gönlünü fethetmeye asla talip olamamış insanlar neye talip olabilirler ki?

Gönlü, kafası ve ruhu kara olan aydın müsveddeleri, toplumun manevi tokadını daima yediler ve yiyecekler. Ama ne çare yüzyıllar boyu akıllanmadılar. Onlar; insanımızın hassasiyetleriyle alay etmeyi biricik öncelikleri olarak kabul ettiler.

Bizim yarı aydınımız; o beğenmediği, dudak bükerek izlediği avam (!) toplumdan çıkan bireyin başarısı karşısında ölüm gibi sessiz olmayı marifet olarak kabul ediyorsa bende bu cümleden hareketle vicdanlarını Washington'a, Londra'ya, Paris'e satanların bu toprakların yiğitlerinin sorunlarının çözümüne talip olamayacaklarını haykırma hakkını kendimde bulurum.

Yarı Aydınlarımız; asıllarını hatırlayabilmiş olsalardı birçok şey evveleminde onlar ve sevenleri için çok daha güzel olacaktı. Ah, bu toplumu bir anlayabilselerdi. Ah, bu toplumu meydana getiren insanlarla oturup bir ağlayabilselerdi. Bir kez olsun ağlayabilselerdi, anlayacaklardı zaten.

Eğer onlar; millet, memleket ve medeniyet kavramlarını olabildiğince içten ve tutarlı yeni baştan tanımlayabilselerdi çok daha güzel sabahlara uyanmak adına her zamankinden daha

fazla iştah ve iştihak duyabilirdik, hep birlikte.

Artık fildişi kulelerde yaşayan, saksılarda yetişen aydınlar istemiyoruz. Toplumdan kopuk, milleti adına medeniyet kurmak için gerekli olan sevgi miktarından mahrum, öç miktarından ise taşkın yarı aydınlar, çeki düzen verin artık kendinize.

Düşünce bağımsızlığını yeniden elde etmiş, daha güçlü ve insanına çok daha bereketli eserler bırakacak olan evlatlarını kucaklamaya dünden hazır bir milletin varlığını nasıl göremiyorsunuz?

Boynunuza sarılmak, sizi kucaklamak için, bırakın ona adım atmanızı, suratına yüz çevirmenizi bekleyen bağı yanık Anadolu insanının varlığına nasıl duyarsız kalabiliyorsunuz? Hayret.

Bu anlamda çözümün bir parçası üstat Cemil Meriç'in Hilmi Yavuz'a yazdıklarında gizlidir: "Türk aydınları, zahiri ihtilafları unutup, hakikati dostça, dürüstçe aramaya çalışsalar bahtiyar yarınların mimarı olabilirlerdi."

Doğru söze şapka çıkarılmaz da ne yapılır?

Bizim bir ömür boyu hasretini çekip gece gündüz gelişini beklediğimiz aydın tipi milleti için geleceği bu güne çekebilme vasfına sahip olan kişilerden oluşuyor. Bu böyle biline.

Bir ekmek kadar kutsal olan fikirlerini pişiren ve milletin hizmetine sunan gerçek aydınları hayranlıkla selamlarken, onlardan birisinin, Üstat Yavuz Bülent Bakiler'in "Anadolu Gerçeği" adlı muhteşem şiirini duygularımıza tercüman olması babında, son söz kabilinden siz değerli dostlarımla paylaşmak istiyorum.

Bu şiir oldum olası etkilemiştir beni.

Duygularımızın tam sözcüsüdür.

Seslenişi, öfkesi, hasreti, her şeyi bizimdir. Bizdendir.

Söz Yavuz Bülent Bakiler hocamızın.

Söz "Anadolu Gerçeği"nin:

Yalın ayaklarınla koştun mu tarla tarla

Duydun mu çıplak toprağın, çıplak insanın yasını

Ağlayan kadınlarla, ihtiyarlarla

Yaşadın mı bir yağmur duasını

Boz bulanık ırmaklarda çimdin mi

Kulak verdin mi yürekten kavala, saza

Bir ipek seccade üstünde gibi, huzurla

Durdun mu toprakta namaza?

Bilir misin köylerde akşam olunca

Çekilir el ayak ortalıktan...

Bir hüzünlü ay doğar karanlığa sapsarı

Başlar bir ağıt gibi sulardan, kapılardan

Kurbağa feryatları, köpek ulumaları...

Geceleri süt kokan, gübre kokan evleri

Topraktır hep damları, duvarı kerpiç...

Seferberlik yıllarını dinlerken ürpererek

Tandır başlarında uyudun mu hiç?

Kış günleri trenlerle geçtin mi uzak köylerden
 Gördün mü dehşetini, tipinin karın...
 Çektin mi hiç acısını istasyonlarda
 Tandır ekmeği satan, yumurta satan
 Yarı çıplak çocukların...
 Kılığın kıyafetin sarmadı beni
 Söylediğin türküler bizim türkümüz değil
 Başka çeşmelerden doldurmuşsun tasını
 Yüreğinde nakış yok, acı yok bizden
 Bulutlar rahmetini kesmeden yavaş yavaş
 İnsanlar selâmını esirgemedi
 Savuş git içimizden...

Gönlünüze ve zihninize sağlık Bakiler hocam.

Bir ömür boyu dert görmemesini dilediğim ellerinizden bu vesile ile hürmetle öpüyorum.

beyazgazete.com, 4 Ağustos 2010 Tarihli Köşe Yazısı

Dost Dedğin O Kişidir ki...

Bu güne değin gerçekleştirdiğim konferanslarımın büyük bir bölümünde - özellikle de katılımcılar gençlerden oluşmuş ise - bütün benliğimle içselleştirip, sarf ettiğim bir ifade var, muhababim olan dostlar bilirler: Eğer on yıl sonra nerede olacağınızı merak ediyorsanız, kimlerle arkadaşlık yaptığınıza, dostluk kurduğunuza ve kimleri okuduğunuza bakmalısınız. Referansınız bu yaşanmışlıklar olmalıdır. Bu ifadeleri ısrarla kullanmakta ne kadar da haklıymışım. Bu günlerde çok daha net görebiliyorum.

Konferans ve seminerlerimde sohbet imkânı bulduğum dostlarla inanmadığım hiçbir düşünceyi paylaşmadım. Yukarıda zikrettiğim söze de tüm benliğimle ve daima inandım. Bundan sonra ise çok daha sesli ve inanmış vurgular yapacağım. Bu inanmışlığın nedenlerini yazıyı okumayı tamamlayanlar bana hak vererek anlayacaklar.

İnsanoğlu için, dostluk önemlidir. Dost, insanı yüceltir, alır sizi ötelere ötesine, gerçek âlemlere götürür. Bu bağlamda dostluğu ile her zaman iftihar ettiğim yirmi beş yıllık arkadaşım, sevgili kardeşim Yozgat Bozok Üniversitesi öğretim üyesi Recep Temel ile telefon vasıtasıyla da olsa hasbıhallerimiz aralıksız devam ediyor.

Her ne kadar ben yıllar önce Samsun'un caddelerini arşınlayarak yaptığımız doyumsuz sohbetleri özlemle ansam da mekân anlamıyla yaşanan ayrı düşüş telefonla sohbeti zorunlu kılıyor. Bu dost sesi duymak ise beni ziyadesiyle mutlu ediyor.

Öğrencilik dönemimizde gerçekleştirdiğimiz geleceğin büyük Türkiye'sinin inşasına yönelik saatlerce süren, kendimizden geçercesine dalıp gittiğimiz sohbetlerimizi büyük bir öz-

lemle anıyor ve arıyorum. Sohbeta eşlik eden çaylar kadar yüreklerimiz de demliydi o dönemler, hatırlıyorum.

Çok değil, yaklaşık bir hafta önce, işte yine böylesine bir hasbıhal esnasında Recep hoca, âdeti olduğu üzere bir kitap ismi paylaştı benimle. Dostluk Üzerine adlı eserin sahibi ilk duyuşta yabancı gelmese de derinlemesine tanıdığım bir şahsiyet değildi ne yalan söyleyeyim.

Kitabın siparişini gecikmeksizin verdim ve gelişini hasretle beklemeye başladım. Hasretle diyorum çünkü ben dostlara hasret çeken bir yaratılışa sahibim. Kitaplar benim daima vazgeçilmez dostlarım, sırdaşlarım oldular bu güne dek. Hasret çekişim ondandır.

Kitap geldi. Okumaya koyuldum. Okudukça yerimde duramaz oldum. Heyecanlandım. Coştum. Bırakamadım elimden bu güzel eseri. Soluksuz derler ya hani tam da öyle bitiriverdim.

Neler ve kimler yok ki bu kitapta. Anlatamam. Aslına bakarsanız anlatmamam da lazım aslında. Fakat odak noktasında öyle bir insan var ki bu eserin, şu ana kadar ondan habersizliğime yandım da yandım. İsmiyle müsemma gönülleri fetheden Fethi Gemuhluoğlu'ndan bahsediyorum.

Anlatmamam lazım dedim ya hani biraz önce, bunun nedeni kitap hakkında gereğinden fazla bilgi verip, sizleri okumama ataletine sevk etmemek. Bu sevgi ve duygu selinden sizleri napsiz bırakmama kaygısı, başka bir neden aranmasın sözlerimizde. Bulunamaz.

Ama itiraf etmeliyim ki bazı konuları paylaşmadan da edemeyeceğim, tutamıyorum bu anlamda kendimi. Neylersiniz, fitrat böyle.

Önce selam, sonra kalam düsturuna dikkatlerimizi çeken bir

Peygamber sevdalısıyla tanışıyorsunuz kitapta. Onun; o güzelim sohbetinin muhatabı oluyorsunuz.

Fethi Gemuhluoğlu; cebinizde kalan son parayla simit alıp da karnınızı doyurmayın. Gidin onunla bir film ya da tiyatro seyredin diyecek kadar kültürel hamlelere meyilli bir insan. İslam dininin estetik bir anlayışa sahip olduğunu devamlı dile getiren bir münevver.

Otuz yıldır yazı, kırk yıldır konuşma orucu tutuyorum. Bırakın biz gizli kalalım diyecek kadar mütevazı bir kişilik.

Her şeye Muhammedi bir nazarla bakmasını bilen bir Peygamber aşığı ile karşı karşıya kalıyorsunuz kitabı okuduğunuzda ve onunla aynı havayı soluyan, onu tanıma bahtiyarlığına kavuşan dostlarının sesleniş ve özlemine tanıklık ediyorsunuz ilerleyen sayfalarda.

Türk Petrol Vakfı'ndaki görevi esnasında bu günün Türkiye'sinin yönetiminde görev alan birçok kişinin tahsillerini en donanımlı şekilde gerçekleştirmeleri için o günün gençlerine maddi ve manevi her alanda kol kanat geren bir eğitim gönüllüsü ile karşılaşıyorsunuz.

Hayat düsturu; Halik'a tazim, mahlûka şefkat olan gönül erinden bahsediyorum dostlar, ötesi sözlere ne hacet.

Geleceğin büyük Türkiye'sinin inşa edilmesinde halis insanlara olan ihtiyacı kavramış bir vatan sevdalısı olan Gemuhluoğlu: Dost göze sezdirmeden gözyaşı silendir diyor. Belki de bu ve benzeri ifadelerinden dolayı Fethi Ağabey, söz ile sema yapıyordu tespitinde bulunuyor bir başka söz ustası Hilmi Yavuz Hoca, kitabın ilerleyen bölümlerinde.

İnsanı düşünürken coşmadan edemiyorum diyecek kadar kendini insana adanmış bir gönül erinden bahsediyoruz. Belki de

en çok bu cümlesi vuruyor beni can evimden.

Bir baba olarak Fethi Gemuhluoğlu'nun oğluna yazdığı mektuplar da beni ziyadesi ile etkiledi kitabı okurken. Günümüzde evlatlarına:

- Oğlum, fikir arkadaşım ve derviş kardeşim Ali beye...
- Umudum, mutluluğum, fikir ve inanç arkadaşım, yolda yoldaş, gönüldeşim Alişan ve Alican'ın babaları oğlum Alim'e... diye hitap eden kaç baba tanırıyorsunuz?

Günümüz babaları da evlatlarına böyle seslenebilselerdi keşke. Ne güzel olurdu. Örnek alınası ne güzel hitaplar bunlar.

Dostluk Üzerine adlı kitap Gemuhluoğlu'nun yazı orucu tutmadığı günlerde yayınlanan yazılarının, mektuplarının ve ardından yazılanların toplandığı bir eser. Kitapla aynı ismi taşıyan Dostluk Üzerine adlı konuşması günümüz insanının derdine derman, yarasına merhem olacak türden. Okumayan bilemez.

Velhasıl kelim bu gün iş başında olan güzel bir neslin yetişmesine gönlünü hatta ve hatta kısa sayılabilecek ömrünü koyan, gölgesi yaşadığı topraklara uzun düşen adamlardan bir adam Fethi Gemuhluoğlu.

İdraklerimize giydirilmeye çalışılan deli gömleklerinden sıyrılmamıza kendini adayan, toprağa düşünce buğday, denize düşünce inci olacak türden bir yiğit.

Yeni yetişen genç nesle o ve onun gibi alperenleri, gönül dostlarını anlatıp tanıtmak da bundan böyle eskiden vali gönderdiği diyarlara şimdilerde büyükelçi göndermenin çilesini çeken bizlerin boynunun borcu.

Beni Fethi Gemuhluoğlu gibi abide bir şahsiyetle tanıştırmış, buluşturduğun için sağ olası Recep kardeşim.

Benim nazarımda dost diye daima sen ve senin gibilere deniyor ve denecek. Bunu da böyle bilesin.

Müminin her nefesi bayramsa eğer.

Ki öyledir.

Her dem yeniden doğarız, bizden kim usanası.

beyazgazete.com, 24 Mayıs 2011 Tarihli Köşe Yazısı

Yakışıklı Ağabeyler...

Gittiler...

Arkalarına dâhi bakmadan hem de.

Başları dik, alınları açık.

Bizi, sevenlerini hasrete koyarak gittiler.

Ellerimizden ziyade gönlümüzün boş kalışına yandık onlar gidince.

Onları tanımlayabilecek yegâne sıfatla artları sıra seslendik: "Ağabey, gitmeyin" diye.

Ama ne çare.

Duyuramadık sesimizi.

Duyamadılar. Ya da bizlere öyle geldi.

Bu topraklara onca ses verdikleri halde, bir rahat nefes dâhi alamadan gittiler.

"Nerede mazlum varsa, orası vatanımızdır" diyerek amel edişleri kurtarır inşaallah onları.

Hem zaten "İnşaallah demeyen paranoyaktır" dediklerini de işitmişliğimiz var.

Bize sundukları güzellikleri sadece sevgileri değildi, bu yiğit ağabeylerin.

Güven verirlerdi bencileyin gibilerine ve elbette edepliydiler.

Yürüyüşleri bile terbiyeli adamlardı onlar.

Gülümseyişlerini esirgemediler ama kahkaha attıklarına şahitlik etmişliğimiz de yoktur.

Kalp kırmazlardı.

Yetimlere çok düşkündüler. Öksüzlerin hâmisî, hepimizin ağabeyleriydiler.

Onlar, adildiler. Adaleti geciktirmez, tez verirlerdi üstelik.

Salam verirken bile saygı ile karışık çekinirdik onlardan lâkin selamlarımızı kelâmsız bıraktıklarına da rast gelmedik.

Onlar, bayrak adamlardı.

Ve hepimizden çok daha fazla biliyorlardı ki onların bulunduğu yerlerde bizim, hepimizin bayrağı dalgalanırdı.

Çok zaman geçti aradan şairin dediği gibi.

Adlarını bilenler azaldı.

Eserlerine temas edip o damarlardan nasiplenilenler de.

Tutamadık onların yerlerini.

Dolduramadı bizim nesil onların boş bıraktıkları sahaları.

Ve nihayet hatıralarına saygıda zafiyetler de görünmeye başladı fütursuzca.

Şimdi bize düşen, onların yerlerine bizlere ağabey demek zorunda kalanlarla gerçek ağabeyleri bir araya getirebilmek, hiç değilse bunu yapabilmektir.

Su görünsün ve teyemmüm bozulsun.

Yetişir artık.

O Ağabeylerin en yakışıklılarından birisiyle tanışmak ister misiniz?

Nurettin Topçu ile mesela.

Nurettin Topçu, Strazburg'da tamamladığı doktorasını 1934

yılında Sorbonne Üniversitesi'nde vermiştir. Doktora savunmasını, o sırada Paris'te bulunan Abdülhak Adnan Adıvar ile eşi Halide Edip Adıvar da büyük bir ilgiyle izlemiştir. Böylece o, Sorbonne Üniversitesi'nde doktora yapan ilk Türk öğrenci olmuştur. 1934 yılında Paris'te Fransızca olarak yayınlanmış olan eser, yıllar sonra "İsyan Ahlâkı" ismiyle Türkçe'ye de çevrilmiştir.

Çalışması Sorbonne Üniversitesi Felsefe Jürisi tarafından yılın en başarılı doktora tezi seçilir. Üniversitenin geleneklerine göre birinci olan öğrenciler mutlaka ödüllendirilir.

Bunun üzerine yetkili Profesör, Nurettin Topçu'nun yanına gelerek durumu anlatır ve ödül olarak neyi istediğini sorar:

– Efendim, bir altın saat mi? Amerika veya Kuzey Avrupa'ya bir mavi yolculuk mu? Hangisini tercih ederseniz onu alacaksınız veya o ülkeye seyahat edeceksiniz!

Nurettin Topçu, kararlı ve gayet kendinden emin bir şekilde bu soruya şöyle cevap verir:

- Hiçbiri değil!
 - O zaman ne istiyorsunuz?
 - Sorbonne Üniversitesi'nin giriş ve çıkış kulelerinde yirmi dört saat ay-yıldızlı Türk bayrağının dalgalanmasını istiyorum!
 - Derhal bu isteğiniz yerine getirilecektir!
- Fazla söze ne hacet.
Ey güzel ağabeyler selam size.
Ötelerin ötesinden gülümseyişiniz bile yeter bize.

www.turkergoksel.net,
2 Kasım 2012 Tarihli Köşe Yazısı

Alev ALATLI

Semih ERBAĞCI
Onur Yiğit DALKILIÇ

Sizi tarihe not düşme adına bir kez daha kısaca tanıyabilir miyiz?

1912 Balkan Savaşı'nda kaybettiğimiz Makedonya'dan İstanbul'a göç etmek zorunda kalan bir ailedenim. İkinci Dünya Savaşı sonlarında asker olan babam Ertuğrul Alatlı'nın birliğinin, olası Alman çıkartmasına karşı 1944'de konuşlandığı İzmir, Menemen'de doğdum. İlkokulu üç ayrı şehirde okudum. Sonunda Erzurum Kültür Kurumu İlkokulundan mezun oldum. Ortaokul, Ankara, Namık Kemal. Lise, babamın ateşemiliter atandığı Japonya'da, Nakameguro High School. Üniversite, Ortadoğu Teknik, lisans ekonomi-istatistik. Fulbright bursu ile gittiğim ABD'de Vanderbilt Üniversitesinde ekonometri ve kalkınma iktisadı üzerine yüksek lisans yaptım. Bu aşamada alan değiştirdim, felsefeye döndüm, doktora çalışmaları Dartmouth College'de. Tezimi tamamlamamışken, Bülent Ecevit Üniveritesi fahri doktora ile onurlandırdı. Türkiye'ye döndükten sonra Devlet Planlama Teşkilatı uzman olarak çalıştım, İstanbul Üniveritesinde ders verdim, Berkeley California University ile ortak çalışma yürüttüm. On yıl kadar önce Kapadokya Meslek Yüksekokulunu kurdum, halen Mütevelli Heyeti Başkanlığını yürütüyorum.

Hayatınızda unutamadığınız kırılma noktası hangisidir?

Japonya'daki eğitimim. 36 milletten öğrencisi olan bir kolejdin. İngilizce ve Japonca eğitim yapıyordu. Normal bir ortaokul İngilizcesi ile ders görmek çok ama çok zordu. Yine de başarılabilineceğini görmek, ömrüm boyunca aldığım en büyük ders oldu.

Fikri alt yapınızın oluşumunda kimlerin katkısı oldu? Fikir önderleriniz kimlerdir?

Matematikten felsefeye, tarihten ilahiyata hayli geniş bir arka planı olan birisiyim. Einstein'dan, Cemil Meriç'e, Mustafa

Kemal'den, İbni Haldun'a yüzlerce dehanın izlerini taşıyorum.

Ortalama bir gününüzü nasıl yaşıyorsunuz?

Dünyayı anlamaya çalışarak, olan biteni merak ederek, aslını öğrenmeye çalışarak yaşıyorum. Çok az uyurum. Zamanımı kıskanırım, boş işlere harcamamaya çalışırım. Tatil kelimesinden anladığım elimdeki konuyu bırakıp, başka bir konuyla uğraşmaktır. Meğer ki ille de yapmam gereken bir iş olsun, masanın başından kalkmamaya çalışırım.

Hayat felsefenizi hangi söylem ve sözcükler özetler?

Bir mih yitirirseniz, nalı kaybedersiniz. Nalı yitirirseniz, atı kaybedersiniz. Atı yitirirseniz, atlıyı kaybedersiniz. Atlıyı yitirirseniz, muharebeyi kaybedersiniz. Muharebeyi yitirirseniz, savaşı kaybedersiniz. Savaşı kaybederseniz, vatani kaybedersiniz. Onun için, ciddiyet, süreklilik ve adanmışlık ilkelerini şîâr edineceksiniz.

Yaşamınız boyunca sizi en çok heyecanlandıran olay hakkında bilgi verir misiniz?

Kızımın doğumu.

Hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay ne olmuştur?

Aydınlanma ile şekillenen pozitivist Batı zihniyetini kavramak. Aramızdaki farkı saptamak ve bu farkları kendi akranlarıma anlatabilmek. Bugün de en çok bunda zorlanıyorum. Batı'yı tanımayan, kafa yapısını bilmeyen, buna karşın bilinçsiz bir hayranlıkla taklide çalışan toplumumuz hüzün veriyor.

Düşüncelerini ve fikirlerini önemseydiğiniz kitaplarını severek okuduğunuz yazarlar kimlerdir?

Yüzlerce kitap var. Sayılacak gibi değil. Ama şu kadarını söyleyeyim, Şevket Süreyya Aydemir, Kemal Tahir, Cemil Meriç,

Yaşar Kemal ve Aziz Nesin Türk Edebiyatı'nın mihenk taşlarıdır. Arada unuttuklarım affola.

Hayata geçirmeyi planladığınız en büyük proje nedir?

Bir sosyal bilimler enstitüsü kurmak, "Batı'ya Yön Veren Metinler" ile "Bize Yön Veren Metinler" isimli derlemelerin muhteviyatının bilincinde öğrenci yetiştirmek.

İyi insan tanımınız nedir? Nasıl tanımlanmalıdır iyi insan?

"Mecelle-i Ahkam-ı Adliye"nin "Fasl-ı Evvel" bölümü madde 1792'de tanımlanan insan olmalıdır. Yani, "hâkim, hakîm, fehim, müstakim, emin, mekin ve metin." Yani, herşeyden önce kendisine "hakîm", insanlara karşı zeki ve anlayışlı "fehim", dış baskılara ve önyargılara kapalı, bağımsız "müstakim", özgüvenli ve korkusuz "emin", vakur ve sakin "mekin" ve dayanıklı "metin."

Aile kavramı sizin için ne ifade ediyor?

Hayatın poyrazı. Hareket noktası, korunağı ve kışlağı.

Gelecekte nasıl bir Türkiye umut ediyorsunuz?

Buna Sakallı Celâl'in (Celâl Yalınız) zamanın Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi'ye verdiği dersi yineleyerek cevaplandırayım: "Tanzimat ilân ettik, olmadı, meşrutiyet ilân ettik, olmadı; cumhuriyet ilân ettik, olmadı; yahu, bir de ciddiyet ilân etsek!" Ciddiyetin hakim olduğu bir Türkiye umut ediyorum.

Bugünün gençlerine ne tür tavsiyeleriniz olacak?

İster tarihçi olun, ister bağlama sanatçısı, ister dansçı, ister matematikçi, ister futbolcu, ister ressam ama en iyisi olun! Sizi ne Afyon, ne İstanbul, hatta ne de New York kesmemeli! En iyilerle yarışın, en üstün zekâları dost edinin. Unutmayın ki, okuduğunuz her kitap, yazarının ömrünü sizinkine katar, bir ömür yerine üç beş on ömür yaşamış olursunuz. Gölgeler böyle uzar.

Bu vesileyle Afyon Kocatepe Üniversitesi mensuplarına ve Afyonkarahisar halkına neler söylemek istersiniz?

Afyonkarahisar veya ODTÜ veya Harvard... Hangisine giderseniz gidin, son çözümlerde top sizdedir. Üniversiteleri yaşam rehberleri olarak görmeyi, hocalarınızı "sağmayı" öğrenmelisiniz. Bir hoca için en büyük mutluluk kaynağının akıllı soru soran, meraklı ve ciddi öğrenci olduğunu unutmayın. Müfredatın iliğini kemiğini emin ki, alanınızın en iyisi olabilirsiniz. Elinizden gelenin ötesine yükselin, elinizden gelmeyen de kucaklamasını öğrenin. Vasata, ikinci sınıf, ikinci tercih olmaya asla razı olmayın.

Prof. Dr. Hüseyin HATEMİ

Mustafa AZGIN

Tayfun ÇİĞDEM

Uğur TURAN

Sizi tarihe not düşmek adına bir kez daha kısaca tanıyabilir miyiz?

İstanbul'da doğdum. Biraderle birlikte buraya çok uzak olmayan Kurtuluş semti vardır. Osmanlı zamanında bilhassa Rumların oturduğu bir yerdir. 1955-1956'lı yıllara kadar devam etti. Ama 6/7 Eylül olayından sonra tabi Rumların çoğu İstanbul'u terk edip Yunanistan'a gidince orada çok az Rum kaldı. Bizim ki de Rum apartmanıdır. Orada beş yaşına kadar yaşadık. 12 Aralık 1938 tarihinde doğduk. İlkokula hep orada gittik. Şişli Ortaokulu, sonra Atatürk Erkek Lisesinde Beyoğlu'nda ve ben Hukuk okulunun birinci sınıfına, birader ise Tıbbiyenin birinci sınıfını bitirince babamın o sıralarda Göztepe'de Emlak ve Kredi Bankasından aldığı kredi ile yaptırdığı bir eve taşındık. Yirmi yıl da orada oturduk. Üniversitenin geri kalanı orada bitirdim. Asistan oldum. 1997 yılında Doçent iken oradan ayrıldım. Babam 1970'de vefat etmişti. 1972'de evlendim. 1977'de o evi kardeşler arasında bölüşmek için tabi bir müteahhite vermek gerekti. O sırada da geçici olarak Teşvikiye'ye taşındık. İstanbul'un çok kargaşalı bir döneminde Göztepe'den gidip gelmek zordu onun için Teşvikiye'ye geçmişken tekrar Göztepe'ye dönmeden burada kaldık. Geri kalan seneler Teşvikiye de geçti.

Hayatınızda unutamadığınız kırılma noktası hangisidir?

Kırılma noktaları pek az değil, ama ben başlıca iki tanesini şimdi hatırlıyorum. Kısa süren bir evliliğin aynı sene boşanma ile sonuçlanması. 1968 yılında. Fiilen 18 gün, hukuken 1,5 ay sürdü. O, tabi insana bir darbe oluyor. Niye başıma geldi diye soruyorsunuz, sarsılıyorsunuz insana bazen ince bir ders gerekiyor. O gün için hata. Ama şimdi şükür ediyorum, başımdan geçti.

Ondan sonra ikinci kırılma noktası diyebileceğim şey evlendiğim yıl, şimdi vefat etmiş bir meslektaşımın entrikalarıyla,

yüzüme gülerek, jürime girerek doçentlik imtihanında test safhasında iki, üç tezin düzeltilmesine karar verildi. Bir sene sonra askere gitmişken ve yeni çocuğum dünyaya gelmişken doçentlik imtihanı çok sıkıntılara sebep olmasına ikinci kırılma noktası diyebiliriz.

Bu zamana kadar hep ön sıralarda oldum. İlkokul, lise hep pekiyi, birincilikle bitmişti. İstanbul Üniversitesinde o sırada derece vardı. Pekiyi ile mezun olmuşum. Doktorada o sırada derece vardı. Pekiyi ile ittifakla doktor olmuşum. Ama bundan sonra tam da ikinci evliliğim sırasında tezin düzeltilmesinin istenmesi ikinci acı ilaç oldu. Ondan sonra birkaç sene acı hiç olmadı.

Ama en önemli acıyı 1983 yılında 1402'lik olarak yaşadım. Sıkıyönetim Kanunu değiştirilmişti. 1980 sonrası dönemde her şehrin sıkıyönetim komutanları vardı. Üniversiteden çıkarma yetkisi vardı onların. Kesin çıkartma, bir daha dönmemek üzere çıkartma yetkisi verilmişti. Adını vereceğim çünkü o başlıca rol oynadı. Ordinaryüs Prof. Dr. Suphi Dönmezer benim de hocamdı lisansta. Ama benim 1402'lik olmamda başlıca rol oynadı. Ve 1983 yılında 1402'lik oldum. 1402 rakamı şeyi ifade ediyor. Timur'un, Yıldırım Bayezid'i yenmesini. Ankara Muhaberesini. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu, Timur'un dönemi Yıldırım Bayezid'in konumunda olan, önemli bir sıkıntı, bunalım dönemi açılmasına yol açtı. Tabi sadece o değil. Dost katkıları da gördüm. 1990 yılında 7 yıl sonra döndüm Üniversite'ye.

Üniversite'ye döndükten sonra bazen örneğini veriyorum. Devamlı tatsızlıklarla karşılaştım. Sevdiğim, bir zamanlar benim asistanım olan, öğrencim olan hep desteklediğim birisi ben üniversiteye döndükten sonra kendisi 1402 olup ama ilişkileri iyi olup benim gibi Danıştay kararıyla değil böyle daha kolay bir

yoldan bir iki sene önce dönen eski öğrencim, o da tamamen benim aleyhime oyunlara katılmaya başladı.

Yine şimdi vefat etmiş olan, evine gidip geldiğim bir asistan arkadaş, profesör olduktan sonra ve ben üniversiteye döndükten sonra yine bana çok haşın oyunlara devam etti. İşte bütün bunları artık teker teker saymaya gerek yok. Ama dönüşten sonraki kırılma noktaları bilhassa bunlar oldu.

Fikri alt yapınızın oluşumunda kimlerin katkısı oldu? Fikir önderleriniz kimlerdir?

Dini bakımda bilhassa fikir önderim okuma yazma bilmeyen babaannem oldu. İçinde Ehlibeyt sevgisi olan bir hanımdı. Küçüklüğümüzde etkisi oldu. Hatta ben onun etkisinde, din âlimi olmaya karar vermiştim. Ama tabi ortaokula başlayınca biraderle beraber anladım olacak bir şey değil.

Bir müddet kararsız kaldıktan sonra bir arkadaşım, Bulgar bir arkadaşım vardı. Ortaokulda Vangelandeluf o da böyle yaşıyordan büyük kitaplar okuyan babasından mı ağabeyinden mi ne? Türkçe o sırada Rus Edebiyatı'ndan romanlar yayınlanırdı. Karamozof kardeşleri verdi bize. "Suç ve Cezayı" verdi. Bilhassa "Suç ve Ceza" beni çok etkiledi. O tahlillerden sonra hukuk felsefesine, ceza hukukuna, ceza hukuku felsefesine merak sardım.

Hukukçu olacağım dedim. Ama avukat olmaya hiç niyetim yoktu. Ya üniversitede kalırım ya da ceza hâkimi olurum dedim. Üniversiteye girdikten sonra Suphi Dönmezer'den ders gördüm. Onun anlatışıyla ceza hukukundan hiç zevk almadım. Tatsız, tuzsuz felsefe tarzı hiç olmayan konular. Şu hafifletici sebeple şu kadar indirilir, ağırlatıcı sebeple şu kadar bindirilir, hesapları hoşuma gitmedi. Ceza hâkimi de olamayacağıma karar verdim.

Ama sonunda daha sonraki sene mezun oldum. 1960'da çal-

kantıları çok olan bir seneydi. 1402'lik gibi, 147'lik olan hocalarımız oldu. Yani 147 kişiyi üniversiteden çıkarttılar. Beni asistan olarak alan profesör de öyle gitti. Ama birçoğu bir buçuk sene sonra yeni bir kanun çıkartarak dönebildi. Fikir önderi değil de bilhassa dini bakımdan, belki hukuka gitmemde belki de din âlimi olma isteğimde oldu.

Hukuktan başka bir şey seçmedim. Ondan sonra o sırada Muhammed İkbâl'in çok tesiri altındaydım. Ama zamanla yine birçok şiiri sevmekle beraber Muhammed İkbâl'in de önderim olamayacağı anladım.

Gençliğimde gözümde büyütüp, sonra önderim olamayacağımı anladığım kişiler çok oldu. Daha sonra Ali Şeriatî'yi okudum ki, o da İkbâl hayranıdır ama Ali Şeriatî eğer yaşasaydı öyle zannediyorum ki bu yanlışlarını düzelterekti. Bazı noktalarda birden bire İran'dan, Paris'e gitmenin sarhoşluğuyla batı hayranlığı ile bazı noktalar da yanlış işleri olduğunu anladım. Benim doğrudan doğruya görüştüğüm kimseler olmadığı için eski düşünürlerden ona da bir sevgisizliğim yoktur.

Sokrates'in Milli Eğitim Bakanlığı klasikleri arasında yayınlanan, ölüm hallerini anlatan, ölüme doğru yani zehir verilerek kendisini öldürmeye mahkûm edilmeden önceki konuşmaları ile Sokrates'i sevdim.

Onu anlatan, öğrencisi Platon'u sevdim. Ama sonra birde baktım ki İkbâl, Platon hakkında koyun diyor. İkbâl de sonraları anladım ki o da çağında İngiltere de okuyup dönünce bazı darbeler, vurgunlar yemiştir. Avrupa denizinde belki İslam âleminin içinde bulunduğu çok kötü durum dolayısıyla Müslümanların Platon gibi İslam âleminde de bunun nakışlarını yerine şöyle bir düşünceye kapılmış: Devrin Avrupa havası içinde dünyaya hâkim olmak için sert olmak gerekir.

İkbâl sevgisi ile Mehmet Akif i de önder olarak kabul ederdim. Şimdi sevmiyor değilim. Ama birçok siyasi olarak insanlık dışı zulüm ederken, ağzından bir söz çıkmaması, Talat Paşa gibi ittihatçı ile beraber olması Sultan Hamid'e bilhassa gençliğinde çok karşı olması, ittihatçılarla birlikte olması ama o da bunların kefaretni de işte Cumhuriyet devrinde çekiyor.

Ankara'ya gidip milli mücadeleye fikren yardımcı olurken ondan sonra; "Sen Arnavut'sun artık Türk'ün Milli Marşı Türk olmayan biri tarafından yazıldı ama daha iyisi yazılincaya kadar bunu okumaya mecburuz" deniliyor. Orada büyük bir kırılma noktası geçiriyor. Ömrünün sonuna kadar değil ama kurtulamıyor. İkbâl'i eski durumundan dolayı düşünen bu güzel şiirleri yazdıktan sonra bütün derinliği ile anlayamadım. İkbâl hakkında yazılan kitaplarda bu olay pek anlatılmıyor, yazılmıyor. İkbâl'in, Cahit isimli oğlu vardı ki ben gidip onu 1402 olduğu sırada değil döndükten sonra 1995 yapılan bir Didim'de yapılan hukukçular toplantısında gördüm. Bu Cahit'in İngiliz karısından mı yoksa daha önceki Hint Müslümanı karısından mı olduğunu bilmiyorum. Ama Cahit'in mason olduğu söylenir. İkbâl, tıpkı Tevfik Fikret gibi onun Haluk'a temennilerini, öğütlerini yazması gibi Cahit'e de hitap eden bir mesnevi yazmıştı. Bende onu 1965'ler de yine onu Türkçe'ye tercüme edip bastırılmışım.

Ortalama bir gününüzü nasıl yaşıyorsunuz?

İstediğim gibi yaşayamıyorum. Bir kere ders vermekten, üniversiteye devam etmekten kendimi alamıyorum. Vaktim, önemli bir şekilde böyle geçiyor. Üniversitede ders vererek geçiyor. Bazen erken çıkmış oluyor buraya uğruyorum. Hanımın yazıhanesine, sonra eve gidiyoruz. Sosyal medya da biraz vakit alıyor. Yapmak istediğim şeylere fazla vakit kalmıyor. El altında olması gereken kitaplar bu yeni taşındığımız yere naklede-

mediğim için bana bir doğru dürüst bir çalışma odası olmadığı için aradığım şeyi bulamayacak şekilde bunu bir türlü halledemeyince de pek böyle kitap yazamıyorum. İmkânsızlıkları açık tebliğle geçiriyorum veya eski kitapları gözden geçirilmesi ile uğraşıyorum. Böyle olmasını istemezdim. Hâtıramı bile, birader gibi yazamıyorum.

Hayat felsefenizi hangi söylem ve sözcükler ifade eder ?

Bir ara şunu hayat felsefesi olarak gördüm ama sonra İmam Hüseyinin böyle bir sözü olmadığını söyledi. O söz bir zamanlar beni çok etkilerdi. Billhassa üniversitede asistan olduğum senelerde. Belki 1960'lı yıllardan 1968-1970'lere kadar ama sonra duydum ki bu söz bir kaynağa dayanmıyor. Bu söz şuydu; İnnemel hayâtud ve cihat. Hayat akideden, itikattan, inançtan ve o inanç uğruna cihattan ibarettir. Bu sözü şiarım olarak benimserken sonra tereddütte düştüm. Şimdi şöyle söylenebilir hayat felsefemiz ne olmalıdır?

Yani sev, ondan sonra dilediğini yap ama gerçekten sev. Kalbine ilahi sevgi hâkim olsun. Yoksa herhangi bir yaratılmışı sev, ondan sonra dilediğini yap değil. Allah'ı sev, Resulünü sev, Ehlibeyti'ni sev ondan sonra hareketlerin, ahlakın ona göre düzeler. Bir de hayat felsefesi olarak şunun bilincinde olmak gerekir. Allah zaten kâinatı sevgi için yaratmıştır. Çünkü Allah Vedud'ur. Çok seven ve çok sevilendir. Ama kendisinden başka bir varlık olmadığı için de sevgisi ve sevileni yaratmış. Allah tarafından seven ama kul tarafından da sevilen olmak için kâinatı yaratmıştır. Melekler de zaten onu sevmek üzere yaratılmıştır.

Nihai son peygamber Nuri Muhammed-i Ahmet olarak gelmiştir. Hani gene hangi şair hatırlamıyorum ama bu tasavvulardan birisi şöyle der;

Gül den kurulmuş bir pazar

Gül alırlar gül satarlar

Gül den terazi tutarlar

Çarşı pazarı güldür

Bu neyi ifade ediyor? Hz. Peygamberlerle, Allah arasında sürekli bir sevgi alışverişi var. Allah'ın sevgisinin yeryüzüne zaman ve mekân âlemine insanlık âlemine inebilmesi için Cebrail'i indiriyor ve "İnnâllâhe vemelâiketehu yusallûne alen nebiyyi" melekler vasıtasıyla Hz. Peygamber'in sadrına o sevgiyi tecelli ediyor. Fesalli lirabbikeyi indirdi. Allah'a dönüyor ama bizde bu sevgi dairesine girebiliriz Hz. Peygamber'i sevip ona tabi olmak. Bizde Hz. Peygamber'e Ya eyyüellezine Amenü salli aleyhine ve teslime bizde Hz. Peygamber'e salâvat getirerek sevgimizi göndererek Allah'tan gelen sevgi bize de yayılıyor. Çünkü Hz. Peygamberin sevgi dairesine dâhil olunca o sevgi bize de yayılır. Hz. Peygambere döner bizim salâvatımız. Hz. Peygamber onu Allah'a Fesalli ile iletir. Sonra tekrar Hz. Peygambere tecelli eder. İşte gülden kurulmuş bir pazar, gül alırlar, gül satarlar, gülden terazi tutarlar çarşı pazarı güldür gül. O devamlı akımı karşılıklı akımı ifade ediyor. Bunları bilmemiz yetmiyor. Bulabilirsek hayatımız amacımıza varmış oluruz. Ben biliyorum ama bulduğumu söyleyemem.

Yaşamınız boyunca sizi en çok heyecanlandıran olay hakkında bilgi verir misiniz?

Bunu da hatırlayamıyorum. Böyle en çok heyecanlandıran olayı. Ama bir yaşadığım olaylar arasında beni heyecanlandıran ve en çok heyecanlandıran olması temenni ettiğim olaylar ilk defa mesela Hz. Peygamber'i ziyaret etmek, ilk defa Kâbe'yi görmek ve diğeri Kerbela'da İmam Hüseyin'i, Necef'de Hz. Ali'yi, Mekke'de İmam Rıza'yı diğer imamların ziyareti. Bütün Ehli-

beyti ziyaret ve Kâbe'yi görmek. Ehlibeytin zaten reisi olan Hz. Peygamber'i 1992'de ilk defa ziyaret etmek. Bütün bunlar insanı iyi mânâ da heyecanlandırıyor.

Hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay ne olmuştur?

En çok zorlayan olay 1402 diye söyleyebilirim. 1402'lik sadece üniversiteler uzak kalmakla olmadı tehlike de doğurabilirdi. Hatta 1402 olmadan önce meslektaş ve hoca grubu baskısında yönetim komutanlığa neler söylüyordu? Emekli olduktan sonra benim derslere devam etmemi benden isteyen Rektör Prof. Dr. Mustafa Parlak bunu devam ettiremedi. Ona da baskı yapıldı. Ona ve sonra kendisi de emekli olduktan sonra bir toplantıda karşılaşınca beni bir köşeye çekerek şöyle dedi: "Sizin fakülte bitmiş azizim, bana sizin belki kardeş bildiğiniz, dost bildiğiniz kişiler gelerek size ders verdirmemem için öyle korkunç şeyler söylediler ki" şimdi isimlerini veremeyeceğim ama ben de kimler olduğunu tahmin ediyorum. Hatta neler söylediklerini de tahmin ediyorum. Onun için söylemenizi istemiyorum ama işte görüyorsunuz 1402'lik sonuçları bugüne kadar devam etti. Sonsuza kadar sürmez ama bunların ölümleri ile pişman olurlar zannediyorum. Ama ben buna rağmen Sulhi Dönmezer'in cenazesi fakülteye getirildiğinde vefat ettiğinden haberim yoktu. O sırada sabah fakülteye girerken sordum, bir kalabalık görünce cenazenin geldiğini duydum, gitmedim. Ama uzaktan şöyle söyledim: "Bu cenazeye katılamayacağım, başına gelemeyeceğim ama bu gece kabrine o kadar dosya yığılacak ki bari benimki eksik olsun, fazla sıkıntı çekme diye ben hakkımı helal ediyorum. Ama gelemem."

Düşüncelerini ve fikirlerini önemseydiğiniz kitaplarını severek okuduğunuz yazarlar kimlerdir?

Gençliğimde bilhassa Muhammed İkbâl, Mehmet Akif beni

hukuka sevk eden Dostoyevski'nin Karamazov Kardeşler, Suç ve Ceza bilhassa Tolstoy'un küçük hikâyeleri. Tolstoy'daki değişimden sonra yani insanı ne kadar toprak lazımdır gibi Hristiyan mistiği olarak yazdığı hikâyeler çok etkileycidir. Tolstoy'un Müslüman olduğuna dair bir kitap çıktı ama Müslüman olduğunu kesin söyleyemem. 6-7 sene önce böyle bir kitap çıkmıştı. Tolstoy'un Müslümanlığı adı altında.

Bir ara Ziya Gökalp'in bilhassa Türkçülük Esasları kitabını da bilimsel bir kitap sanarak okurdum. Ama şimdi pek Ziya Gökalp sevgisi kalmadı onu benim hocalarımın saymam.

Said-i Nursi'yi okudum, takdir ettim. Birçok yerini yine de ona da bir tereddütüm var. Tam anlamıyla hocam saymam. Çok şey okudum, üniversitede mezun olduktan sonra o asistanlık döneminde bilhassa İslami konularda ne eser çıkarsa alıp okumaya çalıştım. Asistan olduktan sonra bir taraftan bazı kitapları İran'dan getirmeye muvaffak olarak ama çok hala çok her istediğim kitaba erişemiyorum. Kitapları getirdim ama ancak müsbet etkileri söyleyebilirim. Uydurma rivayetlerde çok onun için Hz. Peygamberin hadislerine doğruluğuna inanırsak onu da nasıl duvar hadisine önem vermek lazım. Ama Türkiye'de uydurma hadislerle Hz. Peygamber sözüdür diye karşı çıkılıyor. Aslında o duvar hadisi olması lazım. Kıstasımız olması lazım. Benden gelen sözler, benden rivayet edilen sözler Kuran-ı Kerim'e uymuyorsa kaldırıp duvara vurun. Duvara fırlat. İşte bunu yapmamız lazım.

Yazmak isteyip de yazamadığınız eserler var mı?

Çok var. Artık bir ümidim de yok. Onun için evde çorba olsaydı size bu kaptaki ikram edecektim, gibi Nasreddin Hoca merhumun sözüne benzeyen, yani misafirlerine bir kap getirip gösteriyor eve gelenlere hanımına götürüyor. "Evde çorba var mı hanım? Misafir geldi ikram edelim" Diye o da; "yok" deyince boş kabı alıp misafirlerin yanına geliyor gösteriyor kabı. "Eğer

evde çorba olsaydı size bu kâsede ikram edecektim" diye. Ben de şimdi şu kitapları yazacaktım demeyeyim, faydası yok. Yine belki durum iyileşirse, çalışma şartlarım iyileşirse belki yazacağımı yazarım inşallah. Siz de dua edin.

Yazmak için olmazsa olmaz koşullarınız var mı? Hüseyin Hatemi nasıl yazar?

Olmazsa olmaz koşullarıma şimdi tam olarak sahip değilim. Geniş bir masa olmalı. İki de bir çalışma kesilmemeli. Ama bunlar şimdi yok. Avrupa'da olsam o bakımdan daha rahat çalışabilirim. Çünkü Avrupa'da üniversitede profesör olsam Avrupa böyle küçük bir dar odada birkaç kişinin oturduğu çok dar oda vermiyor. Amerika'da bilhassa herkes profesörlere adeta bir daire veriliyor. Almanya'da hiç değilse profesörlere hele yönetici profesörlerin mutlaka bir giriş odası, orada bir sekreter oturuyor. "Randevunuz var mı?" Diye soruyor. İçeriye gidip haber veriyor. İçeride de işte sakın çalışma şartları iyi olan bir yer var. Hiç bir zaman böyle bir ortama sahip olamadım.

Aile kavramı sizin için ne ifade ediyor? Biraderiniz Hüsrev Hatemi hocamız ile ilişkiniz hakkında konuşmak ister misiniz?

Birader ile maalesef çok sık birlikte olamıyoruz. Ama telefonla görüşüyoruz. Onun programları uygun olmuyor. Bu hafta sonları benim de olmuyor. Mutlaka bir şey çıkıyor. Onun için hiç olmazsa hafta da bir kere buluşup müşterek program yapalım, bazı merak ettiğimiz keşfedemediğimiz İstanbul noktalarına gidelim, dediğimiz halde bir türlü yapamıyoruz. Maalesef ama uzun süreli telefon konuşmaları yapıyoruz. Birader ile benim aramda temel bir düşünce farklılığı yoktur. Ama bazı meşrep farklılıkları vardır.

Gelecekte nasıl bir Türkiye umut ediyorsunuz?

Bundan sonra inşallah Türkiye çok iyi olacak. İşte bu İŞİD meselesi gibi, Kürt meselesi var. Doğu meselesi var. Bütün bunlar insanları düşündürüyor. Ben ırka falan bakılmaksızın tam bir kardeşlik ortamında Türkiye'yi de bölmeksizin başka ülkeleri de içine alarak Kur'an-ı Kerim'de Mümteherine suresinin 8 ve 9. ayetlerine göre bu şekilde yaşamak gerekir. Mümteherine 8 ve 9. ayete göre yaşayarak yüksek güce, ahlak kurallarına uygun olarak hangi dinden olursa olsun başkalarıyla da din savaşı perdesi altında yapmamalı.

Ganimet savaşı yapmamak menfaat savaşı yapmamak ama Allah ne zaman savaşa müsaade ediyor eğer onlar size saldırırlarsa, sizi yurdunuzdan çıkartmak, öldürmek isterlerse o zaman savaşın diyor. Allah birdir ve biri sever. Sevgi ahlakını sever. Sevgi ahlakı ile herkese muamele etmek lazım. İleride inşallah büyük bir çoğunluk verir de musibet çekmeyiz. Çünkü musibet, Kur'an-ı Kerim'de buyurulduğu gibi, kendi amellerimizi kendi yanlış davranışlarımızı davet ettiği bir şeydir.

II. Dünya Savaşı ve I. Dünya Savaşı'nı yapan insanlar, emr-i bi'lma'rûf ve nehy-i anil münker yapmazlarsa, zulme itaat ederlerse, başkalarına zulüm edilmesine karşı çıkmazlarsa sonunda bir musibet gelir. Ama II. Dünya Savaşı'nda Hitler devrinim davet ettiği musibet işte biraz da bunun bilincinde yaşamalıyız. O zaman musibet gelmeden zuhur devrine erişebiliriz. Ama bundan yüzde yüz emin olamadığım için endişelerim var. Yani o ahlaki düzeni, hukuk devleti dediğimiz düzeni bir türlü kuramıyoruz.

- Bu vesile ile Afyon Kocatepe üniversitesi mensuplarına ve Afyonkarahisar halkına neler söylemek istersiniz?

- Yukarıda belirttiğim gibi gül alıp gül satmaya baksınlar. Asr suresinde diyebiliriz. İnsan hüsranda. Zaman hakkı için insan

hüsrandadır. İllelelerine amenü; iman etmek sevmek demektir. Yani Allah'a iman edip sevenler ve amelüs salihati, salih amel işleyenler buna da pek ala diyebiliriz. Sevgi ahlakına uygun amel işleyenler sonra birbirlerinin yanlışa gittiğini görünce karşılıklı olarak zuhur vaktine kadar sabra öğütleşmek gerekir. Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Afyonkarahisar halkına yine gül alıp gül satmalarımı söylerim bu söylediklerimi onlar içinde tekrarlarım ve de sevgilerimi sunarım.

Prof. Dr. Hüsrev HATEMİ

Şaban TUNA
Bekir ÇOBANOĞLU
Kübra YORULMAZ

- Sizi tarihe not düşme adına bir kez daha kısaca tanıyabilir miyiz?

- 1938'in son ayında, Aralık'ta İstanbul'da doğup, ikiz kardeşim Hüseyin Hatemi ile beraber ikiz olduğumuza göre -o şimdi emekli hukuk profesörü- onunla beraber İstanbul Kurtuluş semtinde doğdum. Sonra Feriköy'de çocukluğumuz Kurtuluş'a çok yakın devam etti. Feriköy'den sonra üniversite ikinci sınıfa giderken Kadıköy tarafına taşındık. Ben o sırada İstanbul Tıp Fakültesine girmiştım. 1962 mezunuyum. 1962 yılından sonra doçentlik, 1971 yılından sonra profesörlük. O bile kırk seneye yakın oldu. 1978 sonra iç hastalıkları ana bilim dalı başkanlığı, nükleer tıp ana ilim dalı vekil başkanlığı, Türk Tıp Tarih Kurumu Başkanlığı, Türkiye Balkanlar Tıp Birliği Türkiye komitesinde yönetim kurulu üyesi olarak geçti ömür. Ve 2006 yılında emeklilik geldi. Şimdi de emekli dönemini yaşıyorum.

- Hayatınızda unutmadığınız kırılma noktası hangisidir?

- Kırılma noktasında iyi şeyleri mi anlıyoruz? Bizim devrimizde bu tabir yoktu. Şimdi bana hatırlattınız bilmem kaç kere karar verdim. Şu kırılma noktasına bir röportaj gibi tanıdıklara sorayım sözlüklerde arayayım acaba iyi şeyleri mi kırupta kırılma noktası denir? Yoksa kötü şeylerimi yoksa iyilikle kötülükle ilgisi yok mu? Siz kırılma noktası derken hangi açıdan kırılma noktası ders aldığımız birçok önemli şeyler var insan hayatında.

Ama neyse ki Allah'ın yardımıyla galiba hiç birine çok dehşetle bakmıyorum. Geri dönünce demek ki benim hayatımda kırılma noktaları yok. Oluşma noktaları var. Mesela kemik hiçbir kırılma göstermeden de kendini durmadan yenileyip duruyor. Eski kemik dokusu atılıyor. Kalsiyum oluyor, kana veriliyor, yeni kemik hücreleri yeni faaliyete giriyorlar. İnsan yaşadıkça dokularının hepsi beyin hücreleri hariç yenilenir. Demek ki ben de kırılma noktası yok. Sürekli bir oluşma noktaları bir araya getirince doğru çıkıyor.

- Fikri alt yapınızın oluşumunda kimlerin katkısı oldu? Fikir önderleriniz kimlerdir?

- Bir insanın doğduğu aile ilk fikir önderi oluyor. Babama çok borçlu şey olduğumu hissediyorum. Annem de eksik kalmaz. Fikir önderi denilince babamın hareket tarzlarında çok etkisinde kaldım. Babam ortaokula kadar okumuştur. Ama bir kabiliyeti var okumaya. Devam etseydi istediği için olduğu için Azerbaycan'dan 1922'den beri iki sene önce I. Dünya Savaşı bitince Tiflis'te hayat kazanma denemesine gidiyor. 19-20 yaşlarında Tiflis'e Kızıl Ordu girince orada da hayat kalmadı diyerek düşünmeden, Kızıl Ordu'nun gireceğini haber alır almaz üzerinde yok denecek kadar az bir para alıp Tiflis'ten Batum'a geliyor. Batum'dan Trabzon'a, Trabzon'dan İstanbul'a neyse ki bazı tanıdıklar önce ona bazı yardımlar vererek kredi ile küçük bir kırtasiyeciler dükkanını açıyor. Ve İstanbul'da 1970'de öldü. Kendisi tamamen bir tahsil istediği gibi uzun bir öğrenim göremediği için de evde eski hatıra olarak bir Hafız Şirazi Divan-ı, bir Şehzadenin Gülistan ve Bostanı, bir Ömer Hayyam Rubayileri kitabı olurdu. Ara sıra onları ciddi ciddi okuyup kapatıp gene camlı bir dolaba koyardı. Az çok öğrendiği Farsçayı da unutmamak için Hafız Şirazi şiirleri onun doğduğu Azerbaycan Bölgesinin ana dili Türkçedir. Okula gönderilmeyenler Farsça öğrenemez. Babannem bir cümle bile Farsça bilmezdi.

- Ortalama bir gününüzü nasıl yaşıyorsunuz?

- Sabah kalkmak ve eğer o gün çalışma günüm ise çalışmayı devam ettirdiğim yere ulaşmakla başlıyor. Tıp mesleğini haftanın dört günü icra ediyorum. Sonra eve saat 17.00'e doğru gidip karışık okuma yapıyorum. Babamdan kalan bir adet okumak. Fakat babam karışık değil belli üç, dört kitabı karıştırırken, ben önce tıpla başlayıp sonra başka bir konu, genellikle edebiyatla, tıp arasında gidip gelen bir de felsefenin de yer aldığı kitaplarla

gezinerek gece saat 01.00'e kadar okuyorum. Hayat böyle sürüyor.

- Hayat felsefenizi hangi söylem ve sözcükler özetler?

- Herkese uyan bir felsefe önermek istemiyorum. Benim ki kendi şekillendi. Herhalde hem evden aldığım hava, hem okumayı seçtiğim kişilerin havası, korku değil saygıyla Allah'a bağlı olmak, ümitle de bağlı olmak, ama o beni sever tarzında şımarıklıklar yapmayarak. Eskilerin tabiriyle havf, korku demek reca, ümit demek birinden bir şeyi rica etmek. Ondan bir iyilik beklemek rica şimdi de bizim günlük konuşma dilinde kullandığımız havsı unuttuk, korkuyor beyne havf rica bir hayat sürmek. Allaha teşekkür etmek, korkmamayı bir saygısızlık haline getirmemek, korkuyu saygı şeklinde de devam ettirmek ondan daima yardım beklemek.

- Yaşamınız boyunca sizi en çok heyecanlandıran olay hakkında bilgi verir misiniz?

- Çok şey oluyor insanın hayatında heyecanlandıracak. Mesela ilkokulu bitirip diploma sahibi olmak öteki diplomalardan daha çok heyecan veriyor. Bir de o sıralarda 1950'li yılıydı daha önce muhakkak fotoğrafçıya gidip resim çektirilirken o sırada Foto Görçek diye bir şey çıkmıştı. Kendi resminize ait kendi şeklinizi aynada görüyorsunuz. Sonra bir abajür prizi gibi bir düğmeye basıyordunuz. O devrin ilk selfieleri idi. Görçek Stüdyolarından gün aldık dedi hocamız siz resimlerinizi istediğiniz yerde çektirmeyeceksiniz. Taksimdeki Foto Görçek'e gideceksiniz. Odayı fotoğrafçı kapattığında aynada poz vereceksiniz. Sonra siz çekeceksiniz. Kardeşim de bende çektik. Ama ben demek ki o kadar mutluluk içindeydim ki diploma resmi çektiriyoruz diye, biraz fazla gururlanıp, gülümseyerek çıkmışım. Bizim Hüseyin her zaman ki ciddiyeti ile kendi pozunu vermiş. Sonra bizim sokakta olan şakacı bir teyze de; "ne o beş keçili gibi, kar-

deşin gibi ciddi olsaydın ya ne o beş keçili adam gibi" dedi. Yani tabi ondan sonrada tıp diplomasını almak çok heyecan verdi. İlk çocuğumun doğuşu da ve ikincinin de fark etmeden çocuklarımın doğumu da heyecan veriyor. Yedek subaylığımın bitmesi de, terhis belgesini almak, kadrolu doçent olmak daha büyük bir mutluluk vermişti. Çünkü yıllarca baş asistan kadrosunda kadro beklemiştim. Doçent derecemiz olduğu halde o devrin usulle-riyle kadro bulunmadıkça ders verilemezdi. Ders vermeden her hangi bir baş asistanın yapacağı işleri yaparak beş sene kadro bekledikten sonra artık ders verebilen doçent olunca, bir kadro açılınca gene büyük bir heyecanla bekledik.

- Hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay ne olmuştur?

- Allah bana o kadar destek oldu ki çok büyük zorlayan olaylarla fazla karşılaştım diyemem. Ama 28 Şubat süreci ve sonra da devam eden bir sert hava sebebiyle hiç haketmedigim -emekliliğime az kalmıştı- hiç haketmedigim saygısızlıklarla karşılaştım. Hiç kendimi kabahatli görmediğim halde yine de görmemeye devam ediyorum. Birisinin egosunu tatmini için ben de denediği bir sertliğe maruz kaldım. Benden yaşça küçük bir öğretim üyesi sırf dekan diye çok fena üzül müştüm yaptıklarına. Ama şimdi ki değil de geçen sene ki fakülte dekanı kendini hiç bağlamayan bu olay için bana; "hoş görün" diye 2002'de olan bir olayı hiç onu ilgilendirmediği halde bana imzalı bir mektup yazarak benim içimdeki rahatlamaı sağladı.

- Düşüncelerini ve fikirlerini önemsedığınız kitaplarını severek okuduğunuz yazarlar kimlerdir?

- Baştan başlarsak ben en çok Yunus Emre. Sonra Mehmet Akif, Namık Kemal, Sadi, Hafız Şirazi, Fuzûlî, Mevlânâ'nın çok fazla tesiri altında kaldım. Muhammed İkbâl'i üniversiteyi bitirirken tanıyıp halen de resmen bırakmadım. Eski kitaplarını da okuyorum. Buna ikiz kardeşimi de beni de üniversitenin ilk yıllarında üniversitenin

on yıl sonrasına kadar Muhammed İkbâl çok etkiledi. Sonra Fransız yazarları da çok saygı duyarak izlemiştim. Sonra Dostoyevski romanında çok etkisinde kalmıştım. Şahıs olarak biraz mesafeliyim. O Plevne dediğimiz Türk-Rus Harbi'nde bizim için yazdığı biraz ironik biraz değil oldukça ironik ve Türk Halkı'na Osmanlı Milleti'ne çok küçük görücü yazıları sebebiyle şahsını sevmem, sanatını severim Dostoyevskinin. Tolstoy'un şahsını da sanatını da severim. Andre Gide; birçok kişi kızar ona, benim ondan da öğrendiğim hayat dersleri oldu. Yazıları oldu. Benden uzak bir kişilik. Muhammed İkbâl ile karşılaştırmıyorum. Andre Gide'den hoşlanırım yani böyle oldukça geniş bir yeri oldu bende.

- Yazmak isteyip de yazamadığınız eserler var mı?

- Yazmak isteyip de yazamadığım eser, hayır yok. Genellikle yazmak istediklerimi yazdım.

- Yazmak için olmazsa olmaz koşullarınız var mı? Hüsrev Hoca nasıl yazar?

- Önce beynimde bir şey oluşur. Yazma isteği oluşur o konuda. O istek yoksa masa başına geçmekle yazı da başlamaz. Sonra bir, iki gün düşünürüm. Sonra patlama haline gelince o zaman masa başına oturulur ve yazılır. Ama önce muhakkak içten bir kaynama olması lazım.

- Çok saygın bir tıp insanı olmanın yanında şiir ve yazıları merakla beklenen bir entelektüel olmayı nasıl ilişkilendirmeliyiz?

- O ben miyim? Buna cevap vermek çok zor. Çünkü ben öyle biri miyim bilmiyorum. Yani ne yazacağımı merakla beklenen biri miyim? Sizin iltifatınızla mı ilişkilendirmek benim yapabileceğim bir şey değildir. Mesela Ahmet Haşim herhalde kendisine sorulsaydı, siz Ahmet Haşim olmayı nasıl ilişkilendirirsiniz diye o kadar muktedir bir şair olan Ahmet Haşim cevap veremezdi.

Her bir insanın kendinden sonra daha başarılı olarak kendi yaşarken o insanı üzmemek için onun hakkında değerlendirmeler biraz da hoşgörülü olur. Bir insan öldükten sonra onun hakkında yazılanlar daha gerçeğe yakın o şahsa memnuniyet verici olurdu. Bunu daha yakın bir zamanda, dün Ahmet Haşim'in son anlarıyla ilgili bir yazıyı okuduğum için böyle düşünüyorum. Düünden önceki gün sorulsaydı belki bu cevabı veremezdim. Ama Ahmet Haşim'in son günlerinde kendisiyle yapılan konuşmaları Dergâh Yayınları Frankfurt Seyahatnamesi diye bir kitapta toplanmış. Onun son yazıları, ölümünden bir iki gün önce o yaşarken onun hakkında yapılan değerlendirme. Fakat onun ölümünden sonra yapılan değerlendirmeler daha başarılıdır.

- Şairin bu topraklardaki görevi nedir? Böyle bir görev tanımı yapılmasını doğru bulur musunuz? Ve bun görevin ifa edildiğinden bahsedilebilir mi?

Şairin bu topraklardaki görevi ile bütün dünyadaki görevi aynı. Şair içinde bazı etik ilkeler duyuyorsa, etik ilkeleri ruhunda varsa illa kendini sorumlu sayar. Mesela dini inancı yoksa bile kendini toplum karşısında etik ilkelere bağlı sayar, Nazım Hikmet gibi. Nazım Hikmet'in hiç dini inancı yok. Beyin hücrelerinde büyük babası Nazım Paşa'nın verdiği terbiyede gelen inançta vardı. Ama sonra iyi bir tarafı inanca küfür etmeyen biri dünyada bazen kendini çok önemli sayan biri var. İnanca küfür edebilecek kadar alçalan kendilerini alçaltıcı bir üslup kullanıyorlar.

Nazım Hikmet'de o yok ölümüne birkaç sene varken benim köylerimde senin dilinden kelamı kadim okurdu, Mısırlı kardeşim kanal harekâtını protesto eden şiir yazmış. Abdülnasır'a karşı benim üniversiteye başladığım ilk sene İngiltere ve Fransa bir kanala çıkartma yaparak kanal harekâtı yaptı. Nasır'a karşı o sırada o komünist bir şair olarak kendi ölümüne altı, yedi sene

varken benim köylerimde senin dilinden kelamı kâdim okunur. Mısırlı kardeşim Nazım Hikmet Efendi ilke sahibi ama dini ilkelere bağlı olmayı bırakıp sosyal ilkelere bağlı birisi.

Mehmet Akif; hem dini sorumluluğu birinci derece yüksek hem de kendine bağlı bulunduğu politik görüşlerin getirdiği etik ilkeleri vardır. Demek ki şairlerde iki türdür. Yapılarında etik sorumluluk varsa, ya kendi toplumları için ya bağlı oldukları din için destekleyici şiirler yazarlar ama tek görevleri bu değildir. Bir de günlük normal hayat için şiirler ortaya getirirler bir kısım şairde etik ilkeler vardır ama sanat sanat içindir de etik ilkeleri fazla belli etmeden onlarla yapılan röportajlarda ortaya çıkar.

Dindar adam olduğu ve ya sosyalist birisi olduğu ama sanatlarında bunu belli etmemeyi seçerler. Bir kısım ilkesiz şairlerde bazen karşısındakini veya bir dini görüşü alçaltıcı şeyleri yazmayı marifet sayarlar. Ben yalnız onları antipatik buluyorum. Mesela Tefvik Fikret'te çok sevdiğim bir şairdir. Mehmet Akif'le kavga etmiş diye taraf tutmaya kendimi mecbur hissetmeden ama Abdülhamid'e bomba koyan teröriste "şanlı avcı" demesi beni üzer. Benim de bir ilkem var. Tefvik Fikret'i sevmeye mecbur değilim. Şiire sıra gelince Tefvik Fikret'i mahkûm ediyorum. Ama ilkeli bir insan olduğu için beğeniyorum.

- Sizce gelmiş geçmiş en büyük Türk şairi kimdir?

- Bence Yunus Emre. Yunus Emre yalnız değil. Dini şiir alanında en büyüktür. Tasavvufi şiir alanında. Ama bu kadar söylersek o kadar çok sayıda gerçek şairimize de haksızlık ederiz. Onun için sırayla sayarsak Kadı Burhanettin, daha Türkçe gelişmemişken Azeri Türkçesi ile Anadolu Türkçesi ayrılmamışken 14.yy da Timur'un Ankara Savaşı'nda bir iki sene önce idam ediliyor. Anadolu beylerinden biri tarafından haksız yere zalimce idam ediliyor. Ama benim için çok önemli bir kişilik. Hem

müzikten anlıyor, hem Klasik Türk Müziği'ni şiirlerinde nükte yapmak için espiri yapmak için kullanıyordu. Hem bizzat savaşmasını bilecek kadar bir mücahit hem de çok başarılı bir divan şairi, ilk şairlerindendir.

Daha Azeri Türkçesi ile Anadolu Türkçesi gelişmeye başlınca ilk büyük divan şairi Necati ortaya çıkıyor. Benim için çok önemli şairlerdendi. Sonra Hayali ve Baki aynı yüzyıldan geliyor. 16. yüzyıldan sonra Şeyhülislam Yahya var. Nefri, başarılı şair bunlar. Sadece bir iki örnek Şeyh Galip 19. yy biterken Türkiye küçülmeye başlayacak. 19. yy başlamak üzere iken o da ölüyor ve 3. Selim devri zaten 19.yy eşiğinde bitiyor.

- İyi insan tanımınız nedir? Nasıl tanımlanmalıdır iyi insan?

- İyi insan kendini eleştirmesini bilen ve bir yatırım gibi iyilik yapmayan, içinden geldiği için insanlara, güçsüzlere yardım eden etik ilkeleri olan illa dini olmasa da iyi insan Allah karşısında da her halde çok kötü görülmez. Dini olmayan insanlar da vardır ama biz Allah'ın takip ve dava vekili değiliz. Onların madem Allah'a inanmıyor kötü insan diye nitelendirmeye hakkımız yok. O hakkın sahibi Allah'tır. İyi insan dini ilkeleri inancı olsun, olmasın çünkü olması da kötü insanlığa mani edilir. Çok kötü dindar insanlarda bol miktarda dünyada olmuştur. Şimdi de vardır.

- Aile kavramı sizin için ne ifade ediyor? Biraderiniz Hüseyin Hatemi hocamızla ilişkiniz hakkında konuşmak ister misiniz?

- Aile kavramı ne ifade ediyor? Aile toplumun molekülüdür. Toplumun atomları insan tekleri toplumun molekülü de atomların bir araya gelerek yaptıkları molekül de temel taşı olan toplumun aileleri sonra aileler çekirdek ailenin de uzantılarıyla diğer hısımlarla bağlar kuruyorlar. Kimyadaki bağlar gibi. Sonra büyük protein molekülüleri gibi ortaya çıkıyor. Türkiye toplumunu

molekül yapısı çıkıyor. Bireyler atom, aileler çekirdek. Aileler molekül, molekülün birbirine bağ kurarak yaptığı uzun zincirler diğer aile bağları sonra onların arasında karma karışık ağlaşmalar oluyor. Yandan öbür aileye bağlanma, bir uçtan diğer uca bağlanır. Ortaya millet ve ya devletin tutunmasıyla insan unsuru olan toplum ortaya çıkıyor. Aile temel taş. Olmazsa olmaz gibi görüyorum.

- Gelecekte nasıl bir Türkiye umut ediyorsunuz?

- Umut etmek bilmiyorum hakkımız mı? Temenni ediyor musuz diye sormanız daha iyi olur. Ümit ediyorum demeyi bazıları, hayır çok saf adam görmesini bilmiyor. Türkiye'de böyle bir gelecek olabilir mi o zaman şimdi neden bu durumda değiliz. Bir de kötümserce cevaplara karşı gene bazı kişilerin ne kadar bedvin ne kadar naif hâlbuki çok iyi durumdayız da onun için bu adamların dilinden kurtulmak için sorunuzu nasıl bir Türkiye temenni ediyorsunuz?

Birbirine saygılı, çeşitli partilere bölünmüş olmayı düşmanlık sebebi haline getirmeden istişare için lüzümlü danışmak, karşılıklı fikirlerin gelişmesi için lüzümlü bir farklılaşma saymak. Yoksa benim partimde olmayan düşmanımdır demeden böyle bir demokrasinin normal gereğidir zaten. Partilere ayrılmak, sporun gereğidir. Kulüplere ayrılmak yoksa hep kendi takımıyla spordan bir ümit kesilir, gelişemez birbirleriyle rekabet olacak ki spor gelişsin birbirini kontrol edecek, partiler demokrasi gelişsin, ayrışmayı düşmanlık saymayacak bir Türkiye. Dini saygı gösteren dine ama bazı şeyleri de hep din açısından yorumlamamak şöyle düşünerek yorumlanabilir ancak ben o fikirdeyim.

Diyeğim ki evrim teorisine karşı çıkacağız. Sebep ne dence, bir düşünmemiz lazım. Biz kainatın yaratıcı değiliz.

Darwin'in beynini yaratan da papanın beynini yaratan da benim beynimi de yaratan da Allah'tır. O halde ya Allah ölüm yöntemini kullanmışsa Darwinin marifeti değil ki Allah yaratıcı yöntem de o yöntemi de kullanmış olabilir. Darwin'in inancında olanlar bunları böyle incelesinler. Ortaya kanıtlarını koysunlar, yaradılış teorisine inananlarda hayır ben öyle düşünmüyorum, her tür ayrı yaratıldı, densin ama inanan bir Müslüman da beni kâfir saymayı bir kenara bırakıp da Darwin'i inceleyebilir. İslam görüşünün teorisini anlamayarak bilimsel teorileri düşmanlık vesilesi yapmak doğru değil.

Hristiyanlığı küçümsemiyorum, o da kitaplı bir dindir. Hristiyanlara çok saygım var o da kitaplı bir dindir. Fakat Hristiyanlıkta söyle bir anlayış var; "bu dünya şeytanın hâkim olduğu bir dünyadır, şeytan da çok bilgili bir şahıs, şeytana ruhunu satmak mümkün olabilir. Ben öldükten sonra ruhum senindir. O halde bana bilgi ver" diye bütün orta çağda böyle idamlar olmuş. Şeytana ruhunu sattı diye. Halbuki çok gariban varlık gibi İslam'da anlaşılır şeytan bu dünyanın sahibi değildir. Bir insanı bir detaya sattırır sonra hemen ortadan kaybolur.

Ben âlemlerin Rabbinden korkarım. Sen nefsine zulüm ettin diye o halde böyle bir dünyada biyoloji dünyası, fizik dünyası, astrolojik dünyası bilginleri yalnız ahlak ve ilahiyat dünyası Allah'ındır diye ikilik yapmak Müslümanlığı anlamamaktır. Her şey Allah'ın. Darwin'in beynini yaratan da Allah'tır. Allah her şeye kadirdir.

Biz, beğenmediğimizi de söylemek zorundayız. Dinin esaslarından biri de hayrı tavsiye etmek, inkâr edilen güzel olmayan şeyleri reddetmez. Oportünist, yüze gülücü bir insan haline geliriz. Böyle bir Müslüman da kâfirden de kötü olur. Söyleyeceğimizi söyleyeceğiz. O nu kötülerle süslemeyeceğiz.

- Bugünün gençlerine ne tür tavsiyeleriniz olacak?

- Hz. Muhammed (sav) ile Kur'an harici çok fazla üstadlar, tabi çok işimize yarar. Ama artık her söyledikleri doğrudur dersek orada ne İslam kalır ne de başka bir din kalır. Kafamızı kullanmalıyız. Biraz önce Tefvik Fikret'in örneğini verdiğim gibi ben Tefvik Fikret'i ortaokul yıllarımdan beri severim ama sonra birden bire bana bunu yapmamalıydın dedim içimden "ey şanlı avcı" da "attın ama fakat yazık ki yazıklar ki vurmadin" dediği şahsı ben şiirin ahengine kapılıp hayali bir avcıdan bahsediyor sanıyordum. Onu Yıldız Sarayı'na bomba koyan teröriste karşı Abdülhamid'e suikast kuran teröriste yazık ki Abdülhamid sağ kaldı yazık ki "şanlı avcı vurmadin" demesini gördük. Bana bunu yapmamalıydın dedim içimden. Halen de diyorum. Ama bunu söyledi, bu büyük hatayı yaptı diye Tefvik Fikret'i çok zararlı bir adam, ahlaksız bir adam görmüyorum. Yanlışları da bol miktarda olan ilkeli bir adam görüyorum.

- Bu vesile ile Afyon Kocatepe Üniversitesi mensuplarına ve Afyonkarahisar halkına ne söylemek istersiniz?

- Afyon benim çok sevdiğim bir şehir. Çünkü Türkiye şehirlerinden biri. Tarihi deyince de Afyon Kalesi bizden önceki tarihten kalmış ama bizde onu çok içselleştirip benimsemişiz. Hristiyanlıktan önceki devirlerde Afyon Kalesi geliyor. Bizim içimizde Afyon'a en çok içselleştirdiğimiz sebeplerden biri İstiklal Savaşı. Savaşın özellikle Afyon ve Kütahya civarlarında geçmesi böyle bir mutlu olayın orada düğümün, bitmesi, düğümün çözülmesi sonra Karahisar-ı Sahip kadının da hissettiği gibi daha Selçukluların zamanındaki gibi bir adı da onun tarihini gösteriyor.

Karahisar-ı Sahip Afyon'un. Uzun süren bir miktarda kullanılması ürünüyle keşke adlandırılmasaydı diyorum. Yalnız Karahisar densesydi. Doğu Karahisar, Karahisar-ı Şebinkarahisar-ı

için devam da ettrilebilirdi. Fazla Osmanlıca, Arapça da görünüyor gibi olsa da Doğu Karahisar denirdi. Şebinkarahisar eski adı Karahisar-ı şarkı onun için Doğu Karahisar deseydik keşke diyorum.

Cumhuriyetin ilk yıllarında bu isimlendirmeler yapıldığında bir tarım ürünü ile bir koskoca bir tarihi şehrin adı Afyonkarahisar olmamalıydı. Üstelik tarım ürünü de değil. Tarım ürünü olsaydı, haşhaş karahisar denirdi. Yani Afyonkarahisar adının düzeltilmesini gereken bir isim olarak görüyorum. Afyon uyuşturucu madde olarak da kullanılmış. Hatta haşhaş ekimi yasaklanmış. Niye bir tarım ürünü ile adı anılsın?

Ayrıca sizinle tanışmama vesile olan, sizin gibi seçkin öğrencileri benimle tanışmak üzere gönderen hocanız Afyon Kocatepe Üniversitesi Öğretim Görevlisi Türker Göksel'e de çok teşekkürlerimi, selamlarımı, sevgilerimi gönderiyorum.

İlknur GÜNTÜRKÜN

- Sizi tarihe not düşmek adına bir kez daha kısaca tanıyabilir miyiz?

- Ben 1953 yılı İstanbul doğumluyum. Üniversite hayatım Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Felsefe Tarihi Bölümü'nde geçti. Felsefe Tarihi Bölümü'nde bir müddet asistanlık yaptım daha sonra felsefe grubu öğretmeni olarak çalıştım. Daha sonra Atatürkçülük eğitimi adı altında bir eğitim aldım. Felsefeden, Atatürk araştırmacılığını devam ettirdim. Arşivciyim. Pek fazla bilinmeyen belgeleri sunmaya, yazmaya çalışıyorum. Onun dışında şu anda felsefe ile fazla ilgilenemiyorum çünkü sadece Atatürk üzerine yaptığım araştırmaları, konferansları sürdürmekteyim. Evliyim. İki çocuk annesiyim. Üç de torun sahibiyim.

- Hayatınızda unutamadığınız kırılma noktası hangisidir?

- Hepimizin var. Mesela düşünüyorum da meslek seçimim kırılma noktammış. Çünkü benim istediğim felsefe, benim çok arzu ederek girdiğim bir yerd. Yüz kere dünyaya gelsem yüzünde de felsefe eğitimi alırım. Araştırmacılık görevini yaparım. Mesleki açıdan çok ciddi olumlu bir kırılma noktam var onu mutlulukla söylüyorum. Onun dışında tabi evlatların doğumu çok önemli kırılma noktaları, torunlar, onları başka bir boyut olarak düşünüyorum. Kitaplarım bebeklerim gibi onlar ayrı bir boyut. Kitap yazmak, tarihe not düşmek, elinizdeki tüm belgeleri aktarıyorsunuz ve kaybolmayacak bir şekilde kalıcı oluyorlar. Bunlar hep kırılma noktaları. Hayatımda hep olumlu yönde kırılma noktası oldu.

- Fikri alt yapınızın oluşumunda kimlerin katkısı oldu? Fikir önderleriniz kimlerdir?

- Lisede felsefe öğretmenim çok etkili oldu. Onu çok rahatlıkla söyleyebilirim. Onun dışında okullarda verilen eğitim açısından Atatürk'ü biliyordum, ancak verildiği kadarını biliyordum. O konuda çok çalışmaya başladıktan sonra, yani bu tür

Aykut DEMİREZEN

Levent DOĞAN

bir araştırmacı olarak da eğitim alıp başladığım zaman; "hayır, hiç tanıımıyormuşum, hiçte bilmiyormuşum ben" dedim. Mustafa Kemal Atatürk'ü, öğrenecek çok şeyim varmış, hayat adına her konuda müzikten tutun arkeolojiye kadar her konuda önümde muazzam bir ışık oldu ve çok çok faydalandım. Her yönde mücadelede mücadelede başarıda her konuda örnek aldığım tek kişidir. Çünkü dünyanın en büyük stratejisti. Ben öyle kabul ediyorum. Asıl temeli atan biziz ama üste çıkmayı o temeli başaranlar var. Kişisel olarak müthiş bir ışık aslında. Sadece savaş alanında değil, insan yönüyle de çok büyük bir ışık gerçekten. Elimizdeki değeri bilmiyoruz. Liderlik bence sadece siyasette değil bir fabrikanın sahibi de bir liderdir o fabrikanın lideridir. Okuldaki, dersdeki öğretmen de bir liderdir. Sınıfın lideridir. Liderliği biz maalesef farklı anlamda kullanılıyor, tanıımı yanlış kullanıyoruz. Ben o liderliği her alanda görerek Atatürk'ü örnek almaya çalışıyorum. Hâlâ öğrencisiyim.

- Ortalama bir gününüzü nasıl yaşıyorsunuz?

- Çok hızlı, onu söyleyebilirim. Çünkü en azından Mart ayı için söyleyeyim galiba üç, dört gün boşluğumuz var. Üç, dört günün dışında her gün ayrı bir şehirdeyim, hatta ülkedeyim. Ayrı bir kuruluşla, ayrı bir okulla, ayrı bir toplulukla birlikte konferanstayım. Dün İzmir, ertesi günü Giresun oldu. Rize oldu. Kayseri oldu. Yani inanılmaz bir konferans turu var. Bu arada projelerimiz var. Projelerin uygulaması var, çalışılması var, güzel projelerimiz var gündeme gelecek olan. Örneğin Atatürk ve müziğin Bursa Senfoni Orkestrası'yla veriyoruz o çok güzel bir konferans. Atatürk ve Türk Kadını kimliği, oyuncularımız ile yapılan. Türkiye'de yapılan ilk konferans literatürüne geçtik. Tiyatral konferans veriyoruz. Bunlar çok değişik ama bunların da çok büyük bir çalışılması lazım. Genelde yollarda çalışıyorum. Otobüste, uçakta yanımda belgeleri götürüyorum. Onu oraya ko-

yalım, bunu buraya koyalım, hemen hemen şu ara iki saatten fazla uykum var. Onun dışında hep konferans, çalışma ve proje uygulaması şeklinde çok hızlı bir geçiş ama ben memnunum. Bu arada dediğim gibi yurt dışı var. Almanya var. Galiba iki, üç gün sonra da oradayız. Sadece ülke için değil, ülke dışında da bayağı yoğun bir çalışmamız var. Biliyorsunuz ben tiyatral konferans veriyorum. Yani bir yerden okumadan, kürsüden vermiyorum, oynayarak verdiğim konferans türü o anlamda çok güzel bir beyin fırtınası yaşıyoruz. Bence, Atatürk ve Cumhuriyet'i anlatmak, duymak ve hissetmek fiilini gerektiren niteliklere sahip. Yani bir beyin fırtınası. Tamam, ona bir şey demiyorum ama mutlaka duygu fırtınası da gerektiriyor. Bunu da ancak siz duyarsanız verebiliyorsunuz. Ben, o anda anlatırken olayı o gün yaşıyorum. İçimden öyle geliyor. Belki üç bin tane konferans verdim, otuz yılda ama ilk çıktığım heyecanı her konferansta tadıyorum. O heyecan biterse ben biterim. Öyle düşünüyorum.

- Hayat felsefenizi hangi söylem ve sözcükler özetler?

- Ben bir kere hayatı çok seviyorum, insanları çok seviyorum, dünyamı seviyorum ama en çok ülkemi seviyorum. Ülkemin her insanını çok seviyorum. Hiç ayırım yapmadan, bir etiketleme yapmadan herhangi bir şey ilavesi yapmadan kim olursa olsun benim için insandır. Yaratılındır benim için. Odur önemli olan. Hayat felsefem o, hepimiz çok iyiyiz aslında. İyi kavramını tırnak içerisine alıyorum. Hepimiz iyiyiz galiba etiketlerle bir takım şeyler yapıştığımız için ayrışamız, parçalanmamız, birbirimizi düşman görmemiz var. Benim felsefemde otuz yıl önce de koyduğum bir hedef vardı. Mesela hiç bir kulüp, dernek ve parti üyesi değilim. Çünkü Atatürk hepimizin Atatürk'ü. Bütün ülkenin, dünyanın Atatürk'ü. Onun için bir yere sığmasını arzu etmiyorum. Bir yere kanalize olmasını arzu etmediğim için, ben onu çok daha geniş bir bakış açısı ile onun için de herkes ile bu-

luşabiliyorum. Herkes davet edebiliyor bu avantajımız da oluşabiliyor. Daha çok insan yönünü, pek anlatılmayan yönünü, ama Atatürk'ü asıl Atatürk yapan yönünü aktarmaya çalışıyorum. Dediğim gibi ben her şeyi, yaratılan her şeyi, çok seviyorum. Galiba tek felsefem bu.

- Yaşamınız boyunca sizi en çok heyecanlandıran olay hakkında bilgi verir misiniz?

- Çok fazla var tabi ama evlatların doğumu, torunların doğumu, onlar çok daha farklı bir boyutta. Mutlaka çok etkileyen etkenler ama mesela vaktinizi almamakla adına bir tanesini çok rahat anlatabilirim. Anıtkabir'e davet edildim. Konferans verdim. Mustafa Kemal Atatürk aşağıda yatıyor, ben üst katta konferans veriyordum. Çok çok etkilendim, orda gerçekten çok etkilendiğim bir konferanstı. Sonunda da bana Atatürk'ün ağzından bir plaket verdiler. Yani o şekilde bir plaket, o şimdi evimin en güzel köşesinde. Çok fazla etkilendiğim konferans var ama onun huzurunda olmak çok çok önemliydi. Mesleki olarak dediğim gibi çok sevdiğim bir mesleği yapıyorum, bunlar ayrı bir şey ama konferanslarımın hepsinde çok heyecanlanıyorum. Hepsinde çok mutlu oluyorum. Sonuçta, çok iyi bir enerji yakalıyoruz. O hâlâ akıyor ve bunları görmek ve Atatürk'ü tanımadığı için yüzde yüz tanımadığına emin olduğum, karşı olan kişiler olabiliyor, onlar bana; "Biz hiç tanımyormuşuz" demesi çok önemli. Bunlar beni çok mutlu eden noktalar. Kitabımı okuduktan sonra; "Biz Atatürk'ü neden bu kadar geç öğreniyoruz?" diye sorular soruyorlar. Bunlar benim için gerçekten etkileyici noktalar oluyor.

- Hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay ne olmuştur?

- Çok zorladığım pek fazla nokta yok. Belki projeler çok zor kabullenilebiliyor. Alan bulamıyoruz. Sponsor bulamıyoruz. Projeler; müthiş projeler, güzel projeler, dünya çapında belki çok

ses getirecek projeler ama destek bulma konusunda bu projeleri bir an önce hayata geçirme konusunda çok zorluklarımız var.

- Araştırmalarınızda neden Atatürk üzerinde yoğunlaştınız?

- Bu enteresan bir şey. Ben felsefe grubu öğretmenliği yaparken, bana bir davetiye geldi. Ama neden bana geldi bilmiyorum, Türkiye'de 80 kişiye gitmiş o davetiye ve o 80 kişi ile birlikte Bandırma'da bir eğitime alındık. Çok olağan üstü bir eğitimdi, Çok mutluyum o konuda her kuruluştan Atatürk üzerinde çok iyi araştırma yapmış kişiler bize ders verdiler. Sonra da dediler ki; "Siz araştırmalarınızı yapın ve Türkiye'ye sunun." bu şekilde belli bir sınav süreci oluyor, hepsini geçirdik. Eğitim, beni çok etkiledi. O kadar ilginç şeyler çıktı ki bayağı merak ettim ve bunun üzerine başladığım Atatürk; din ve laiklik ilk araştırmam oldu.

Bunu sunmaya başladım. Fakat dediğim gibi tiyatral sunuyordum. Çok bilinmeyen bir kısmıymış meğer. Yani Atatürk'ün fazla irdelenmeyen bir bölümü, çok ses getirdi. Arkasından, Atatürk ve Kadın Kimliği konusunda bir bayan olarak acaba neler oldu, araştırdım. Benim uzmanlığım; "Atatürk ve Kadın Kimliği. Fakat tabi konferans halinde sunayım, bir an önce tanıyalım, ama tabi onların hepsini birden uzun uzun anlatırsam uyuturum dedim. En iyisi o hanımların bulduğumuz resimlerden kıyafetleri uygun kıyafetler oluşturarak, mesela ben Melek Reşit'i sadece başlıyorum ama zaman tüneli açılıyor. Zaman tüneline Melek Reşit o günkü kıyafetleri ile geliyor, karşınızda yaptığını yapıyor yaşadığını yapıyor ve geri gidiyor zaman tüneline. Böyle bir konferans hazırlığı yaptık.

- Atatürk'ün Türk Toplumuna yeterince doğru anlatıldığını düşünüyor musunuz?

- Hayır, hiç düşünmüyorum. Çünkü yanlış, hayır yanlış da değil o kelimeyi sarf etmek de doğru değil "eksik" anlaşılıyor.

Evet, karga kovalamış evet kırık gemiye binmiş, biliyorsunuz hep ezberlettiler. Evet, bir savaş yapmış, yenmiş ama onun dünya lideri olmasının bir takım sırları var. Biliyorsunuz 21. yüzyıla geçen dönem liderlerinde bir tane kendisi. Peki, bunu ne sağladı? Niye öbür liderleri kendi halkı yok etti de niye hâlâ Atatürk halkının yüreğinde. Dünyanın izlediği yolda bir kişi bunun altında yatan nedenleri eksik bırakıldı. Ben öyle düşünüyorum. Eğitim sistemi tabi mutlaka etkili bir de bir gerçek var ki çıkmamış ortaya. Yani bir çevreci yönü, çevre konusunda yaptığı çalışmalar, çıkmamış ben kitabımı yazdıktan sonra aklım durdu Atatürk, Birleşmiş Milletlerin yeni yeni yayınladığı raporları 1925 yayınlamış. Bu çok ciddi bir olay. Ama bunları biz de bilmiyormuşuz. Öğretmenler değil, biz Türk Halkı olarak bilmiyormuşuz. Belirli bir materyal verilirdi, o materyalin dışında bir noktaya kimse çıkmadı, niye demedi, sebebini sormadı. Hiç bir emir olmadan dokuzu beş geç niye herkes arabasından iniyor? Bir emir yok, bir yasak yok, bir ceza yok.

- Yazar olarak siz kimleri takip ediyor ve kimlerin kitaplarını okumayı seviyorsunuz?

- Şimdi okuma konusunda, dergi ve gazete dahil, kitap da dahil ayırım yapmadan okuyorum. Çünkü hepsini okumak zorundayım. Bazı karşıt sorular geliyor, onları cevaplamam için bilmem gerekiyor, her şeyi bilmem gerekiyor. O anlamda ben bazen paketlerin üzerindeki yazılanı bile okuyorum. Çünkü okumak böyle bir olay. Ayırt etmiyorsunuz. Benim hepsine saygım var. Hepsini okuyorum. Çünkü yazılan her şeyin bir değeri var. Herkesin kendine göre bir değeri var. O zaman ben hepsini bilmek zorundayım. Ben hepsini okumak zorundayım. Mesela Atatürk'ün bir sözü var, bence keşke karga kovalamasını, kırık gemiyi öğretilene kadar şu cümleyi fiş halinde ilkokullara dağıtsalar. Çünkü bütün sırrı bu sözünde bana göre diyor ki;

"Çocukluğumda ben çok fakirdim, eğer çocukluğumda elime geçen iki kuruştan birini kitaplara vermeseydim bugün yaptığım işlerin hiç birini yapamazdım."

Hiç ayırt etmeden okumuş arkeoloji de okumuş, hukuk da okumuş ne branş ayırt ediyor ne yazılanları ayırt ediyor hepsinden alabileceği bir tat var, bir tortu var bütün o tortulara göre de strateji oluşturuyor. Aslında ondan öğrendim ben onu söyleyeyim. Ben bu tür bir okuma alışkanlığımı ondan elde ettim. Birde çok enteresandır, on beş ayrı medeniyetin yaşadığı on bin yıllık bir toprak üzerinde yaşıyoruz. Başka ülkelerde görünmeyen bir şey baktığımız da tarihlerine o kadar çok katman var ki şu andan toprakların altın da, hepsinde müthiş bir kültür müthiş bir birikim, müthiş bir enerji üst üste birikmiş. Düşünün bir Mevlânâ'dan çıkın yola barıştır, hoş görüdür. Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli tabi şu anda aklıma gelenler. O kadar çok ki, hepsi barış üzerine, hepsi hoşgörü üzerine onları aldığımız zaman birikiyor.

- İyi insan tanımınız nedir? Nasıl tanımlanmalıdır iyi insan?

- Felsefe tarihçisi olarak da etik dersi görmüş insan olarak da, ben bu tip değerlerin sübjektif olduğuna inanıyorum. Kime göre iyi, kime kötü çünkü bunlar etiket, bunlar yapıdır. İnsanların doğuştan hepsi iyi, sonradan yüklenen bir takım şeylerle bana göre iyi var, bana göre kötü var, öbürüne göre, iyi var, öbürüne göre kötü var bu değerler çok sübjektif değerler olarak geliyor bana. Mesela şimdi bölünme parçalanma çok var diyoruz. Sağ, sol, Kürt, Türk, kapanan, kapanmayan, inanan, inmayan o kadar çok bölünme var ki.

Hatta Mustafa Kemal Atatürk'ü bile üçe böldüler. Mustafa diyen farklı, Kemal diyenler, Gazi diyenler yani bir insanı bile üçe bölmüşler. Oysa ben hepsiyim. Biz Mevlânâ'yı birilerine verdik,

Fatih'i birilerine verdik, Atatürk'ü birine verdik, inancı birilerine verdik. Hayır, öyle bir şey yok ben hepsiyim. Hepsini kucaklayacak kadar büyük bir kalbim var yüreğimde, hepsini de çok seviyorum. İyi kavramından bahsettiğim tamamen bu işte.

17 Ağustos Depremi'nde toprak altında elini uzatana sorduk mu? İnancın ne? Etnik kökenin ne? İyi misin? Kötü müsün? Hiçbirini sormadık aldık çıkardık. Biz buyuz aslında. Bizim görüşümüz bu. İyilik bu yani kimseye bir takım şeyler yapıştırmadan önce insan olarak bakmak, yaratılan olarak bakmak. Daha sonra benimlersiniz benimsemezsiniz o kelimeyi ayırabilirim. İyi ya da kötü yerine uyar uymaz tamam ona bir şey demem ama ilk başta bir takım etiketle hareket ettiğimiz süreçte bu dünyada savaşlar çok fazla olacak.

Medeniyet seviyesidir onda önemli olan ama temele kendi öz unsurlarımızı koyacağız. Taban öyle fıskırıyor dediğin gibi, Anadolu fıskırıyor onları alıp koyacaksın tabana ondan sonra en gelişmiş teknikleri kullanacaksın, binayı yapacaksın. O zaman o binayı kim yıkar? Hiç kimse yıkamaz ama sen kendi öz unsurlarına kusura bakma, örnek alacağım batıyı dersin temel çürük olur çünkü kendine has bir özelliği var. İşte Mustafa Kemal Atatürk'ün en büyük özelliği bu çok iyi beslenmiş. Hepsinin farkında, hepsini okumuş, hepsini bu kıtasına kadar biliyorsunuz bu tip araştırmalara kadar iniyor çok derine iniyor aslında. Bizim şu anda bile inemeyeceğimiz kadar derine iniyor. Besleniyor bütün o gelen kültürlerden, bütün kurulan Beylikler'den hepsinden alınabilecek her türlü özü alıyor. Temeli koyuyor üzerine, Türkiye Cumhuriyeti'ni inşa ediyor. Diğer ülkelerin kuruluş tarihlerine bakın, bizim kadar eski, bizim kadar köklü hiç birisi yok. Bizim kadar hoşgörü ve barış işlemiş büyüklerinin olduğu bir kültürü de yok. Yani o anlamda biz biraz özeliiz, farklıyız ama güzeliz.

- Gelecekte nasıl bir Türkiye umut ediyorsunuz?

- Şu anda birçok kişinin aksine ben çok ümitliyim, Türkiye'nin geleceği açısından. Çünkü sizler gibi çok fazla genç arkadaşlar ile birlikteyim. Eğer diyorum evde otursaydım sadece gazete, televizyon okuyup, seyretseydim belki olumsuz olabilirdim ama gezdiğim için dolaştığım için yüreği, gönlü ve beyni çok güzel insanlar ile tanışıyorum, karşılaşıyorum.

Herkesin apayrı düşünceleri var. Herkesin yapmak istedikleri var. Ama bir tek şeyde birleşiyoruz. Bu ülke için en iyisini en güzelini yapma anlamında. Tabi ki bir takım sıkıntılar yaşayacağız yani bütün dünya da olduğu gibi bizde de bir takım sıkıntılar problemler var. Şuna eminim ki, Kurtuluş Savaşı veren bir milletiz. Çok önemli bize anlatılanın dışında önemli bir lidere sahip ülkeyiz.

Bu ülkenin tabanında on bin yıllık bir kültür birikimi var. Sizler gibi genç arkadaşlarımız beyni ile savaşacak bir silahlı icat edemeyecek bu dünya. Onun içinde ülkeme bir şey olur anlamında hiçbir sıkıntım yok. İleriye gider mi? Evet. Çünkü bu nesil, daha çok okuyor daha çok beyin fırtınası yapıyor. Öyle veya böyle karşıt fikirler olacak. Onlar da bir enerji yaratır. Her şeyin aynı olması hoş değil. Çarpışa çarpışa büyük ihtimalle medeniyet güneş gibi doğacak. Evet, Kurtuluş Savaşı'nda Atatürk ve ileri gelenler kendi görevlerini layığı ile yaptılar. O zaman bir savaş vardı diyeceğiz ama şu anda Atatürk'ün asıl savaşım dediği savaşın içindeyiz: Uygarlık Savaşı. Bu savaşta da ilke değişmiyor, zafere götürecektir ilke hiç değişmiyor. Ben yeni bir güneş gibi doğacağımıza kesin gözüyle bakıyorum.

- Bugünün gençlerine ne tür tavsiyeleriniz olacak?

- Gençlerin, Atatürk'ün gizli sırrı dediğim, kitabı okuması ve beyinlerine yazmaları lazım. Ama nasıl kitap? Her türlü kitabı

okumaları lazım. Belirli bir çizgiyi değil. Her türlü kitabı okuyup ondan ülke için en iyisini çıkartmaları lazım. Hepsinden bu ülkeye neler alabilirim de uyarlayabilirim diye yeni bir sistem ortaya çıkarmış.

Bizim bunu yapabilmemiz için hepsini okumamız lazım. Sonra alacağız bunu tortu çıkacak ortaya bu ülke için birebir benzerini değil ama bu ülkeye hangisinin neyi uyar, onu nasıl değiştirebilirsem diye düşüneceğiz. Bu ülke sistemine uyar bu gençlerin yapacağı tek şey bu çok okuyup çok inceleyip ama oturup bir de birlikte çok karşıt görüşler de otursun birlikte bir şeyler yapsın nihayet bu toprağı paylaşacağız bu gökyüzünü paylaşacağız, paylaşamayacağımız hiçbir şey yok. Ne yapacağımızı tartışmalarını istiyorum, beyin fırtınası, duygu fırtınaları yapsınlar daha çok sanata, kültüre yönelsinler, spora yönelsinler bunlar çok önemli bir bileşim.

Biraz AVM meselesini halletmek gerekiyor. Çok fazla teknolojiye artık ilerlememiz lazım. Çünkü teknolojiye çok ileride bağlanmamak lazım. Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar. Medeniyet bir yerde insanlık denilen duyguları yiyerek, ilerliyor. Teknoloji ilerliyor, teknoloji geliyor ama insanlar yüz yüze bakmıyor.

Bazen geçiyorum yoldan millet böyle (telefona bakarak yürüyorlar) kimsenin yüzü ile veya mimiği ile ilgili değil. Bizim bunu kaybetmememiz lazım. Çok fazla üretmeden, tüketmememiz lazım. Bizim üretmeye ve paylaşmaya ihtiyacımız var. Biz tüketime yöneldik. Ne zaman bir fikir üreteceğiz, malzeme üreteceğiz, eşya üreteceğiz ancak o zaman tüketmeyi öğrenmemiz bu konuda sizler ne olur eğitim verin. Benim sizden ricam bu. Yağ var, un var ama helva yapan yok. Onun için bu helvayı beraber yapacağız.

- Bu vesileyle Afyon Kocatepe Üniversitesi mensuplarına ve Afyonkarahisar halkına neler söylemek istersiniz?

- Neler söylenmez ki Afyon'a. Bir kere Afyonkarahisar bir laboratuvar, bir kılavuz, bir eğitim alanı tümüyle. Çünkü yaşanmışlığın en yüksek mertebesi şu anda Afyon'da mevcut. O açıdan Afyon'u bir laboratuvar olarak, bir kılavuz olarak görüyorum ben şehir olarak.

Artı Afyonkarahisar; Afyon Kocatepe Üniversitesi olarak bir kere en başta çok gönülden çok içten söylüyorum kesinlikle röportaj anlamında söylemiyorum, şöyle bir proje yapan bir Üniversiteyi tebrik ediyorum. Önce sizleri, öğretmenlerinizi ama en başta tebrik ediyorum. Çünkü üniversite eğitimi dediğimiz budur işte. Yani şu olay üniversitedir. Ama biz galiba biraz uzaklaştık üniversite olmaktan. Üniversite sadece bilgi veren derse gir, çık anlamında bir yer değildir. İşte budur üniversite.

Çok güzel bir paylaşım. Bu projeye bayıldım çok güzel bir proje benim ile yaptığınız için onur ve gurur duyuyorum sağ olun. Üniversite olarak sizler olarak bölümünüz olarak yani çok özel bir ilginç bir üniversite olduğunuz ortada. Bunu da ben Türkiye'de gitmediğim il yok. Şırnak'a kadar hepsine gittim. Konferans verdim hâlâ da gidiyorum. Yurt dışında pek çok konferans var. Kendime prensip edindim. Hep biz olumsuzlukları söylüyoruz Türkiye'de, hep panik, hoş olmayan şeylerden bahsediyoruz. Şu eksik, şu yanlış, şu oluyor eyvah filan. Ben tam tersini görev edindim nerede çok güzel çok hoş bir olay varsa fahri reklamcınız oluyorum.

Şu anda sizin üniversitenizden ve bu projeden her yerde bahsedeceğim. Niye biz hep olmayanı ya da kötü olandan bahsediyoruz? Niye güzel olanlardan bahsetmiyoruz? Böyle bir projeyi her yerde bu güzelliği aktaracağım. Gençler buraya ka-

dar geliyorsunuz, sohbet ediyoruz, çok güzel bir şeyi paylaşımımız var, bunu dile getiriyoruz.

Atatürk adına ben aslında hiçbir şey yapmadığıma inanıyorum. Çünkü yapan güzel yapmış ben sadece aktarmasını yapıyorum. Bunun hâlâ önümüzde yani o zaman bir ülke bırakmış size şu anda önümüzde çok önemli bir ışıklı bir yol açıyor. Evet, size her konuda yardım edeceğim bu konuyu almanız çok mutlu etti beni.

Afyon her şeyi ile çok enerjisi yüksek, çok özel bir şehir ben-geçerinden. Bir kere tarihi. Tarihin çok önemli ve artık tamamen yükseldiği nokta daha ne diyebiliriz ki hepinize özellikle tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Atatürk'ün bir sözü var "Tüm ümidim gençlikte" diyor. Boşa söylemediği ortada. Onun için sizi, Üniversitenizi, özellikle öğretmenlerinizi bu projeyi oluşturan ve uygulayanları kutluyorum çok teşekkür ediyorum. Sağ olun. Sevgilerimi iletiyorum bütün Afyon'a. Teşekkürler.

Melih YURTER

Caner KAPLAN

Süleyman CEYLAN

Murat DÖNMEZ

- Sizi tarihe not düşme adına bir kez daha kısaca tanıyabilir miyiz?

- Ben 1962 yılında Ankara'da doğdum. İlk, orta ve lise tahsilimi Ankara'da, TED Ankara Koleji'nde tamamladım. Sonra üniversite tahsilimi İngiltere'de Makine İmalat Mühendisliği Fakültesi'nde tamamladım. İngiltere'deki mezuniyetten sonra Suudi Arabistan'da Elektro Mekanik taahhüt konusunda rahmetli babam çalışıyordu, onunla birlikte çalışmaya başladım.

1989 yılında Afyon'a geldim. Afyon, benim atalarım doğduğu, yaşadığı bir şehir olduğu için bu şehirde yaşamayı ve bundan sonraki hayatımı bu şehirde devam ettirmeyi düşündüğüm için geldim. 1989 yılından beri de Afyon'dayım. Bu süre zarfında farklı konularda üretim yapan şirketler kurduk ve onlarla da üretimlerimizi devam ettiriyoruz.

- Hayatınızda unutamadığınız kırılma noktası hangisidir?

- Aslında yaşamı dikkate aldığımızda insanın sadece bir tane değil birden fazla kırılma noktasıyla karşı karşıya kaldığını görürüz, çünkü bunda alınan kararların altında yatan en önemli öğelerdir.

Ben İngiltere'de lisans eğitimini bitirdikten sonra, yüksek lisans, mastır eğitime yönelmişim ve o gün için bu söylediğim olay 1984 Türkiye'de havacılık teknolojisini yeni kurulmaya başladığı bir dönemdi. Bundan haberdar olmadan yüksek lisans eğitimi için de Southampton Üniversitesinde Jet Motorları Tasarım Bölümünde yüksek lisans çalışması başlamayı kararlaştırmıştım.

O dönemde yurt dışında okumak bugünkü gibi serbest ve kontrolsüz değildi. O dönemde yurt dışında eğitim alabilmek için öncelikli olarak Milli Eğitim Bakanlığından daha sonra gittiğiniz ülkedeki Türkiye Büyükelçiliği'nde var olan eğitim ataşesinin takip kontrolü altında eğitiminizi sürdürürdünüz. Bu noktadan

bakıldığında Büyükelçilik'te, benim yüksek lisans konusunda jet motorları tasarım bölümünde ve yüksek lisansa başladığımdan haberdar olmuş. Bunu gerekli mercilere bildirmiş olsalar gerek ki herhangi bir başvurum olmamasına rağmen o yıl yeni kurulan bugün TAV diye bildiğimiz Türk Havacılık çalışmalarının yürütüldüğü uçak sanayinin ana kaburgasını oluşturan kamusal bir firmanın bana bir burs oluşturduğunu bilgilendirmesini yaptılar Büyükelçilik'ten.

Ben rahmetli babamla bu konuyu konuşunca o da dedi ki, "Ben senin yüksek lisans yapacağını, gideceğini bilmiyordum. Benim sana aciliyetle ihtiyacım var. Dolayısıyla sen şimdi yüksek lisansla vakit kaybetme, bir an önce iş hayatına atıl." O dönemde kendisi de Suudi Arabistan'da elektromekanik taahhüt işleri yaptığı için hep İngiliz, Amerikan projelerini alıp taahhüdünü gerçekleşmesini sağlıyorlardı. Ve ciddi miktarda da mühendisi yanında istihdam ettiriyordu. O nedenle hemen ben o yüksek lisans eğitimi ile ilgili bir on beş günlük süre okula gidip gelmiştim. Bu arada bu burs konusu gündeme gelmişti. Sonra Büyükelçilik'e gittiğimde, "Ben okumayacağım dönüyorum, Suudi Arabistan'a gideceğim" dedim, "Emin misin? Bu herkese tanınan bir hak değil özel bir hak, yani bir daha düşün" dediler. O gün başvurumu kabul etmediler, ertesi gün tekrar gittim. O arada ben yine babamla birkaç kere konuştum. Sonunda babam, "Ben senin gelmeni istiyorum" dedi ve ben o burslu kazanmış olunan yüksek lisansımı daha başlamadan bitirmiş oldum ve babamla çalışmak üzere Suudi Arabistan'a gittim. Bu vesile ile de özel yani iş hayatına da adımımızı atmış olduk.

Bugün düşünüyorum, geriye dönüp baktığımda, o gün tanınmış olan böylesine önemli maddi imkânların -ki bu olayları 1984'ün şartlarında değerlendirmek lazım- belki bugün için son derece basit elde edilebilen rahatlıkla sahip olunabilen

değerler olabilir ama o günkü şartlarda o günkü Türkiye'nin şartlarında ciddi bir imkânın tanınmış olduğunu biliyorum. Kabul etseydim ne olurdu? Sorusunu bugün soruyorum. Karşıma yanıt olarak ya yine TAV'da çalışan bir mühendis olarak veya bir idareci olabilirdim. Ama sonuçta yine ortaya birtakım değerler çıkarma şansına sahip olabilirdim.

Peki, oraya gitmedik bugün ne olduk? Bugün de en azından atalarımın doğduğu, yaşadığı ve onların da eminim çok büyük değerler kattığı bu şehire gerek eğitimimiz esnasında, gerekse iş hayatımızda, yurt dışındaki çalışmalarımızda elde ettiğimiz tecrübeleri Afyon şartlarında, Afyon'un gelişiminde, Afyon'un sanayisine, Afyon'un üretimine vermiş olduğumuz katkının derecesini ben bilemem. Ama üçüncü şahısların yargılaması ile olacak olan bir olaydır. Onu sağlamış olduk. Bugünkü açıdan bakıldığında ben doğru yaptığımı düşünüyorum.

Bugünkü kararımızda benim önemli bir hayatımdaki kırılma noktalarından bir tanesidir, özellikle üniversite eğitimi bittikten sonra.

- Fikri alt yapının oluşumunda kimlerin katkısı oldu? Fikir önderleriniz kimlerdir?

- Babam olmuştur. İleri görüşlü bir şahsiyetti, eğitime olağan üstü önem verirdi. Her zaman söylediği ifade şudur; kendisinin sahip olduğu eğitim, bilgi, kültür, tecrübe, sosyal ve toplumsal yaşantıdaki değerlerin bir üst kademesini kendisinden sonra gelen çocuğunda, torununda ise o çocuğunun sahip olduğu değerlerden daha ileri noktada bir değere ulaşmasını felsefe olarak kabul etmemi istemiştir. O nedenle son derece kısıtlı şartlarda olmasına rağmen gerek benim, gerekse kız kardeşimin eğitiminde en ufak bir tereddüt göstermeksizin tüm imkânlarını maddi ve manevi imkânlarını kullanmıştır ve onun bize verdiği fikirler, bize verdiği görüşlerde benim sizin sorduğunuz sorunun cevabını oluşturmuş oldu.

- Ortalama bir gününüzü nasıl yaşıyorsunuz?

- Her normal insan gibi ben sabahleyin, erken kalkarım. Sabah namazı ile birlikte benim yaşantım başlar ve gecede çok geç saatlere kalmadan, mümkünse on bir civarında istirahate çekilmeyi planlarım. Bu zaman zarfı içerisinde doğal olarak işimle ilgilenirim. Takip edilmesi gereken hususları takip etmeye çalışırım. Kendim şu anda yapmakta olduğumuz işin bünyesinde bulunan değerli arkadaşların hepsinin bildiği tecrübelere ben sahip değilim ama ben onları organize etmeye çalışırım.

Kendimi dinamik tutabilmek içinde araştırmaya yönelirim. Muhakkak her gün bir şeylerin arkasından koşuyorumdur. Bu bana İngiltere'deki eğitimimde verilmiş olan bir alışkanlıktır. Orda bu konuda çok hassas bir yaklaşım sergilemişti o günkü eğitim sistemi oradaki eğitim sistemi bugünkü gibi böyle internet ortamı, bilgisayardan faydalanma gibi şeyler yoktu. O gün biz bugüne kıyasladığımızda zor şartlarda zamanın önemli bir bölümünü kütüphanelerde, mikro filmlere çekilmiş kitapların içerisinden cımbızla çıkartılacak bilgileri araştırmaya yönelik çalışmıştık. Bugün bu işler çok basit. Bir tuşa basmakla arzu ettiğiniz tüm bilgiye ulaşabiliyorsunuz. Ama o gün öyle değildi. O günkü çalışmaların benim üzerimde bir etkisi olduğunu hatta yaşam şekli haline getirdiğini düşünüyorum.

Muhakkak her gün bir şeyleri araştırmak, bulmak yenilik neler yapabiliriz, kendi işimize veya yaşantımıza neleri ekleyebilirsiniz arayışı içerisinde olmuşumdur. Dolayısı ile günlük yaşantımda, işyerimde işimizi ilgilendiren yenilikleri takip edebilme, bu yeniliklerden yola çıkarak başka nasıl fikirler oluşturabiliriz, başka nasıl yeni üretimler yapabiliriz, farklılığı nasıl oluşturabiliriz, bunun araştırmasıyla geçen ağırlıklı bir çalışma sistemine sahibiz.

- Hayat felsefenizi hangi söylem ve sözcükler özetler?

- Dürüstlük, doğruluk iyi ahlaklı insan olabilme bu üç kriteri ben gerek aile yaşantısında, gerek iş yaşantısında, gerekse toplumdaki yerin muhafazasında son derece önemli unsurlar olduğunu düşünüyorum. Dolayısı ile benim de hayat felsefemi oluşturan önemli taşların bu üç kelimedenden ibaret olduğunu ifade etmek isterim.

- Yaşamınız boyunca sizi en çok heyecanlandıran olay hakkında bilgi verir misiniz?

- Tabi zaman zaman çok farklı ortamlarda bulundum. Görmediğimizi görebilmek, bilmediğimizi öğrenebilme imkânına sahip olduğunuz ve size heyecan verici olaylar muhakkak oluyor. Ama ben hep en fazla heyecanlandıran 2015 yılında G20 Türkiye başkanlığını döneminde yapmış olduğumuz B20 çalışmalarında şahsıma tevdi edilen bir görev vardı. Ekonomi ve Girişimcilik Çalışma Ruhu Başkanlığı, bu beni çok heyecanlandırmıştır. Bu vesile ile tüm dünyadaki özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler ve girişimci ruhuna sahip olan kişilerin hangi konumda oldukları neler karşı karşıya kaldıkları ne tür çalışmalar yapabildiklerini gözlemlene ve takip edebilme imkânına sahip oldum, bu beni çok heyecanlandırmıştır.

- Hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay ne olmuştur?

- Biraz önce özgeçmişimde de ifade ettim. 1989 yılında ben Afyon'a geldim. Türkiye'ye geldim. Afyon daha önce benim hiç yaşamadığım bir şehirdi. Evet, atalarım bu topraklardaydı ama ben sadece kısa zaman aralıklarıyla büyüklerimi sömestri veya yaz tatillerinde ziyaret etmek amacıyla geldiğim bir şehirden ibaretti.

Ama yaşam şeklimizi belirlemek, yeni yaşantımızı kurmak, yeni işimizi kurmak adına Afyon'a geldiğimizde gerçekten ciddi bir uğraş verdim. Hiç daha önce bulunmadığım bir ortamın ol-

ması dezavantajdı. Bilmediğim bir çevrede iş hayatını kuruyor olmam dezavantajdı. Ama bütün bunların altında yetişmemize sebep olan bu topraklara vermemiz gereken, aktarmamız gereken değerler olduğunu ve bunların boynumuzun borcu olduğu düşüncesinden yola çıkarak mümkün olduğunca yenilmemeye ayakta durmaya çalıştım.

O kapsamdan dedik şirketlerin kuruluşunda onların geliştirilmesinde onların tabiri caizse rayına girmesinde geçirdiğimiz süreçler benim bu soruda sorduğunuz kritik zaman dilimlerinden bir tanesidir.

- Düşüncelerini ve fikirlerini önemsedığınız kitaplarını severek okuduğunuz yazarlar kimlerdir?

- Aslında çok farklı yazıları okumaya imkân oluyor. Özellikle seyahat anında uzun süreli seyahatler kitap okumak için en ideal süreler diye ben, en ideal zaman dilimi olarak değerlendiriyorum. Fakat yaşımızdan mı olsa gerek nedir ben son dönemde 19'uncu yüz yıl Osmanlı ve Cumhuriyet tarihimizi, Cumhuriyet'in başlangıç diye nitelendirdiğimiz 1920 ve sonrası dönem benim çok ilgimi de çekmeye başladı.

Son dönemde ben hep tarihi olayları anlatan ve özellikle Türk İslam Tarihi'nde mihenk taşı olarak adlandırılan olayların yaşandığı dönemleri içeren kitapları okumaya çalışıyorum.

Son olarak şu anda okumakta olduğum henüz bitirmediğim Fahrettin Paşa'nın anılarını söyleyeyim. Kendisini zabiti olarak Fahrettin Paşa'yla görev yapmış olan o kişinin ismi de Fahrettin Bey. Fahrettin Altay onun kitabını okuyorum. İnşallah önümüzdeki aylarda bitirmiş olurum. O neydi? O Medine Müdafası, Osmanlı'nın Hicaz bölgesinden ayrılışını aktaran bir kitap daha önce hemen ondan önceki dönemde Zeytin Dağı isminde yine Fahrettin Altay'ın bir kitabıydı o da Osmanlı'nın Filistin

bölgesinden çekildiği dönemi anlatan bir kitap. Şu anki Filistin, Lübnan, İsrail topraklarında Osmanlı'nın süre geldiği yaşamı ve oradan nasıl çekildiğini anlatan bir kitapçıktı. Bu da onunla bağlantı kuran bir kitapçık.

Yani tarihi kitapları daha fazla son dönemde önem vermeye başladık. Herhalde yaşımızın ilerliyor olması. Bundan önce başarılı iş adamlarımızın yazmış oldukları anılarını biyografilerini okuyorum. Örneğin Sakıp Sabancı, örneğin Alarko'nun kurucusu olan Üzeyir Garih Bey'in kitapları. Onların kitapları acaba bunlardan bir şeyler öğrenebilir miyiz? Bazı cımbızlamalar yapabilir miyiz? Diye okuduğum kitaplardı.

- Afyonkarahisar'ın genç girişimcilerine neler önerirsiniz?

- Son dönemde ben gençlerimizde şöyle bir olumsuzluk, dezavantaj görüyorum. Bizim açımızdan bakıldığında birincisi, çok kısa sürede hayal kurdukları yüksek yaşam standardına ve yüksek gelir düzeyine sahip olabilmeyi hedefliyorlar ve bu noktaya erişebilmek için en hızlı en basit neler yapabilirim, en rahat o noktaya nasıl ulaşabilirim ama bunu yaparken de sabırsızlık örneğini de gösteriyorlar. Yani çalışmalarının belli bir zaman alacağını, sonuçlarının belli bir zaman alacağını, düşünmeksizin çok kısa sürede hedeflerine, çok kısa sürede başarılarına ulaşma gayreti içerisindedir ki bu mümkün değildir. Bir an önce zirveye çıkmak.

İnsanın hedeflerine ulaşabilmesi için gerçekten büyük bir gayret sarf etmesi lazım, eğer o hedefler uzak ve de yüksek seviyelerde ise bunu yapmadan tabiri caiz ise ter dökmeden emek sarf etmeden o noktalara ulaşmak mümkün değildir. Eğer o noktalara ulaşırken de her yol mübahtır, teorisiyle hareket ederseniz o hedeflere kısa bir süreliğine ulaşmış olsanız dahi hedefinizde daimi kalmanız veya süreklilik haline getirmeniz mümkün olmadığını bugün bazı örneklerde de görebiliyoruz.

Dolayısı ile gençlerimize girişimcilerimize, genç girişimci-lerimize özellikle âcizane tavsiyem. Bir iyi araştırma yapmaları bu araştırmaları neticesinde kendisine has konuları bulmalarını ve o konular üzerinde uzman olabilmek adına hem araştırma, hem eğitim, hem de fikir jimnastiği yaparak, yolun nasıl bir tehlikelerle kaplı olduğunu sorarak, araştırarak, gözlemlenmeleri ve bu çalışmalar neticesinde, sabırlı olarak büyük bir sabır ortaya koyarak hedefine ulaşabilmek adına, meşru yollarla çalışmalar yapmak ve o hedeflere doğru ilerleyebilmek adına gerekli eforu ortaya koymalarını ben tavsiye ediyorum. Hiçbir dönemde gay-rimeşruluğa veya vicdanı rahatsız edecek çalışma şekillerine girmemelerini tavsiye ediyorum.

- Türkiye ekonomisinin gelişmesi için neler yapılmalıdır?

- Türkiyemiz malumunuz dünya ekonomisi içerisinde 2015 yılı içerisindeki verilerde baktığımızda on yedinci büyük ekonomiye sahip, maalesef 2016 yılında halen yaşadığımız jeopolitik problemlerimiz, sorunlarımız etrafımızda meydana gelen olumsuz gelişmeler hem de dünya ticaretinde meydana gelen daralmanın ortaya çıkardığı sonuçlarla belki bir basamak geri gelme söz konusu olabilir.

Buradan bakıldığında dünyanın ilk yirmisinde bulunan bir ülke ancak diğer ülkelere baktığımızda Türkiye'yi onlardan ayıran önemli özellikler var. Birincisi çok gelişmiş olan ileri yaşam seviyesine sahip, ileri ekonomilere sahip olan ülkelerde katma değeri çok yüksek olan ürünlerin üretildiği ve ihraç edildiğini görüyoruz. Bunlar nedir örneğin; bilişim teknolojileri, örneğin savunma sanayi ve teknolojileri, örneğin biyomedikal ürünlerin geliştirilmesi ve bunların üretilmesi gibi her biri son derece yüksek katma değere sahip olan sektörlerin etken olduğu ve ana gelirlerini bu sektörlerden sağlayan ülkeler olduğunu görüyoruz. Diğer taraftan zengin yer altı kaynaklarının çıkartılması,

ürünün pazarlanmasıyla elde edilen ciddi bir ekonomik gelirin Anadolu motifi olan ülkeler görüyoruz.

Maalesef ülkemiz her iki sınıftaki konumda bulunmuyor. Biz ortaldadayız. Genelde her ne kadar ihracatımızın önemli bir bölümü sanayi ürünleri ise de katma değeri çok yüksek olan ürünler değil. Bu nedenle gelişimimizi sağlayabilmek adına daha fazla ihracata yönelik yatırımlar, daha fazla ihracata yönelik ürünlerin tasarlanması, üretilmesi ve pazarlanmasına ihtiyacımız var ki var olan sistemimizi devam ettirebilelim. Çünkü bunların dışında gelir kaynağı elde edebileceğimiz başka kaynaklar olmadığı için bize düşen tek görev imkânlarımızı, potansiyellerimizi, dinamiklerimizi en iyi şekilde kullanıp, daha fazla mal yurt dışına nasıl satabiliriz, nasıl ihracat yapabiliriz buna kitlenmemiz lazım. Çünkü yurt içindeki tüketimin karşılığını çok rahatlıkla tedarik edebilen bir seviyeye ulaştı ülkemiz. Bundan sonraki çalışmaların ısrarla katma değeri yüksek daha yüksek getirisi olan ürünlerin tasarlanması, üretilmesi ve ihracatına yönelik olmasının ben önemli bir çıkış noktası olduğunu düşünüyorum.

- Türkiye'de yenilenebilir enerji konusunda başka hangi çalışmalar yapılmalıdır?

- Yenilenebilir enerji konsepti olarak ülkemizde zaten çok yeni. Bu konuyla ilgili kanunda 2011 yılında çıkartılmış bir kanundur. Dolayısı ile çok yeni bir uygulamadır. Ama bugüne kadar geçen zaman zarfında Türkiye'nin coğrafi konumunu dikkate aldığımızda ciddi ve verimli bir güneş enerjisi kaynağına sahip olduğumuz hepimizce malumdur.

Yine ciddi ve verimli bir rüzgâr enerjisine sahip olduğumuz kanıtlanmıştır. Bu noktalarda yatırım yapmak isteyen yatırımcıların özellikle birçok bürokratik sorunla karşı karşıya kaldığını görüyoruz. Bu karşılaşılan bürokratik sorunlarda yatırım yapmayı geciktiriyor veya erteliyor. Enerjide tamamen dışa bağımlılığa sahip olan ülkemizinki bu oran %47 civarındadır. Ülkemizde

tüketilen enerjinin maalesef %47'sini biz ithal ettiğimiz enerji kaynaklarıyla üretiyoruz. Son derece büyük bir rakam olmasına rağmen sahip olduğumuz yenilenebilir enerji kaynaklarının daha verimli daha etkili kullanılabilmesi adına son derece hızlı ciddi bürokratik engellerin kaldırılması, kararların alınması ve uygulanması gerektiğine inanıyorum.

Bu tür çalışmalar ülkenin her tarafında yatırımcılarımızın rahatlıkla yapabileceği yatırımlar olduğu için önünün açılması, mümkün olduğunca daha fazla miktarda yenilebilir enerji kaynağından enerji üretilmek suretiyle, dışarı olan bağımlılığımızı azaltmamız lazım. Petrol fiyatlarının şu an 30-35 dolar bandında seyrettiğinde çıkartılmış bir rakam henüz belli değil ama bu rakamlar 70-80 dolar bandında iken biz 50 milyar dolar yılda yurt dışından enerji kaynağı ithalatına para ödüyorduk. Bunu yüzdesel verilere aktardığımızda demek ki bu rakam bugün için 25 milyar dolar civarındadır. Bu ciddi bir rakamdır. Böylesine önemli bir rakamın kısa sürede yenilenebilir enerji kaynaklarının yerel dinamikler kullanılarak hayata geçirilmesiyle çok daha aşağı çekilmesi mümkündür. Ama önündeki engeller biraz önce bahsettiğim gibi bürokrasiden kaynaklanan, uygulanan yönetmeliklerde alınan kararların birçok soru işaretini kapsıyor olması, karar vericilerin bu noktada şüpheye düşüp vermeleri gereken kararı çok geç vermeleri veya bu tür karar vermeleri halinde idari açıdan bazı olumsuzluklarla karşılaşabilecekleri düşüncesinden hareketle ya çıkartılmıyor, çıkarılmıyor veya çok geç çıkartılıyor bu önemli bir handikap olarak ben değerlendiriyorum bunların önünün açılması lazım.

- Afyonkarahisar'ı Türkiye'de ve dünyada temsil etmek nasıl bir duygu?

- Tabi şahsım adıma söylemek gerekirse öğündüğüm bir husus. Her vatandaşın doğduğu topraklara karşı vermekle yükümlü olduğu görevler sorumluluklar ve hizmetler var. Bir vatan borcudur her vatandaşın, her erkeğin yapmakla mükellef olduğu bir görev ve zorunluluktur.

Ben, bana tevdi edilmiş olan görevler vasıtasıyla gerek Afyon'un tanıtımını, gerekse ülkemizin tanıtımında bir rol oynamakla eğer bunu da başarıyla neticelendirebiliyorsam bir milli görevi yerine getirdiğimi düşünüyorum ve bunun hazzını yaşıyorum. Herkese nasip olmadığını düşünüyorum. Böyle bir görevi üstlendiğiniz zaman son derece hassas, son derece adil ve taşıdığınız o makamın yükü, ağırlığını hiçbir şekilde aklınızdan çıkarmadan taşıma mecburiyetinde olduğunuzu düşünerek hareket etmenin de çok kolay olmadığını biliyorum.

O nedenle ben gururluyum, ülkem adına bir hizmeti yerine getirmekten dolayı inşallah tüm bu yapmaya çalıştığımız çalışmalar ve görevlerde ülkem adına başarıyla sonuçlanmış. Bunların neticelerini de zaman içerisinde zaten görüyoruz.

- ATSO başkanlığı yaptığınız dönemde Afyonkarahisar'a ne gibi katkılarınız oldu? İsteyip de yapamadığınız, tamamlamadığınız projelerini var mı?

- Benim yaklaşık dokuz senelik bir görev sürem oldu. Bu görev süresi içerisinde daha önceden belirlemiş olduğum bazı öncelikler vardı. Bunun birincisi tanıtımdı. Afyon'u yurt içi tanıtımından ziyade yurt dışına tanıtılması noktasında bazı projelerim vardı. Bunun büyük bir bölümünü gerçekleştirdiğimi düşünüyorum. Neydi bunlar? Gerek şahsım, gerekse yönetimin kurulunda bulunan değerli arkadaşlarımızla birlikte çünkü bunlar birer takım çalışmasıdır.

Her ne kadar fikir önderliği yapılıyor olsa da fikir önderliğinin uygulanabilir hale gelmesi için ciddi bir insan kaynağına da ihtiyacınız var. Nitelikli ve eğitilmiş bir insan kaynağına da ihtiyacınız var. Ben o noktada kendimi şanslı hissediyorum. Çünkü başkanlık yaptığım dönemde birlikte çalıştığım arkadaşlarım, gerek yabancı dil bilmesi noktasında, gerekse çalıştıkları ve ortaya koydukları projelerde başarıya imza atmış olan kişiler olması hasebiyle ve

almış oldukları eğitimler hasebiyle, kendimi şanslı görüyorum. Bu arkadaşlarla beraber olduğum için.

Ne yaptık? Biz ilk defa Afyon'da, Ankara'da büyükelçiliği bulunan ve Afyon'da üretilen ürünlerin ihracatında potansiyel değer olarak gördüğümüz ülkelerin temsilcileri, başta büyükelçileri, ticaret ataşeleri, konsolosları, tarım ve hayvancılık ataşeleri varsa onları davet etmek ve onları Afyon'da misafir etmek suretiyle Afyonumuz'un sahip olduğu potansiyelleri kendilerine tanıtmak görevini üstlenmiştik. Bu kapsamda otuzdan fazla ülkenin Ankara'daki diplomatları Afyonumuz'da misafir oldular. Bu misafirliğin neticesinde yeni ihracat pazarlarının açılması imkânı oluştu ve ihracat rakamlarımız da zaten ben 2001 yılında başkan olduğumda 30 milyon dolar civarındaydı, bu rakamlar ayrılırken 280 milyon dolarlara çıkmıştı. İhracat rakamlarının artış katsayısını tüm ülkemizin dış ticareti yani ihracatındaki artış katsayısı ile kıyasladığımızda, ortalamanın üzerinde olduğunu görüyoruz. Dolayısı ile ben Afyon'u özellikle yurt dışı pazarlarda tanıtılması noktasında bazı çalışmalarda bulunmuşum.

Bir diğer unsur maalesef Afyon'da kolektif çalışma alışkanlığı yok. Bu alışkanlığın tesis edilebilmesi için bir dizi çalışmalar yapmıştık. Bunu hem toplantılar, seminerler, sempozyumlar düzenleyerek yapmaya çalıştık. Hem de fiili olarak o arkadaşlara görsel sunumlar sunmak suretiyle yapmaya çalıştık. Ne kadar başarılı olduğumuz soru işaretidir. Ama iktisadi bir sivil toplum örgütünün başında bulunan bir şahıs olarak bizim görevimiz bu bilgiye, bu görgüye ihtiyacı olan insanlara bunu aktarabilmektir sorumluluk budur. Ama aktırılanın kullanılması o şahıslara aittir. Yani onlar bunu kabul ederlerse uygularlar, kabul etmezlerse uygulamazlar. Ama ben üstüme düşen bu görevi yerine getirmeyi çalıştığımı düşünüyorum. Bunun neticesinde bazı örnek fir-

malar oluşmuştur. Bir araya gelerek, bir güç birliği oluşturarak gerek yurt dışına açılmada gerekse ihracat noktasında var olan pazarların genişletme hususunda başarılarla imza atmışlardır. Bunların bir tanesi örneğin Afyon Yumurta AŞ'dir. Benim o başkanlık yaptığım dönemde hem bu sektörün içerisine düşmüş olduğu olumsuzluklar, minimum düzeyde etkilenmesini sağlamak adına ki bugüne kadar Afyon'da yumurta ihracatı yapılmıyordu. İlk defa bu firma vasıtasıyla bu firmanın duruşuyla yapılmıştır. O firmanın kurucularındandım. İlk defa Afyon'da yumurta ihracatını gerçekleştiren o firmaydı. O bir kolektif çalışmaydı. Tek bir şahsın, tek bir firmanın ortaya koyduğu bir çalışma değil, bu sektörde var olan insanların bir araya koyduğu bir çalışmaydı. Bu yumurta çalışmasından önce 2002 yılında Afyon Güç Birliği adı altında yine aynı sektöre yönelik önemli bir olumsuz çevresel ilkeye sahip olan tavuk gübresinin, tarım sektöründe kullanılabilir hale gelmesi ile ilgili bir çalışma yapmıştık. Onda da yine hem firmanın kurucusu hem de fikir babalarından bir tanesiydim. O gün kurulan o tesis bugün yine Türkiye'de bir ilke imza atan tavuk gübresinden biyogaz ve biyogazdan elektrik enerjisi üreten şirket haline dönüşmüştür. Bunları görmek, gözlemlemek tabii memnuniyet verici ve gururlandırıcı bir sonuçtur. İnşallah bu sonuçlar daha üst seviyelere ilerleyerek devam eder başarıyı da artırır.

İkinci çalıştığım ve odaklandığım konu kolektif çalışmaydı bunlar onların örneğidir. Yapmayı planlayıp da yapamadığım oldu mu? Evet olmuştur. Bu noktada yine Afyon'daki iş dünyasının sadece sahip olduğumuz klasik hale gelmiş olan sektörlerde değil, daha farklı sektörlerde yeni iş kapılarının, yeni iş olanaklarının açılabilmesi adına yeni sektörlerle girilmesinde yönlendirici olmayı arzulamışımdır. Bunla ilgili de çalışmalarda yapmışımdır ama bunda ne kadar başarılı oldum onu bilemiyorum. Bulduğum görevi yapmaya çalıştığım zaman zarfında hep düşüncem şu olmuştur: Afyon Türkiye haritasını ele aldı-

ğımızda ülkemizin doğusundan, batısına, kuzeyinden, güneyine keşişme merkezinin oluşturduğu önemli bir merkez. Böylesine önemli bir merkezinde dinamikleri iyi bir şekilde değerlendirilmesi daha yüksek katma değerler üretilmesi adına çalışmalar yapmayı hep düşündüm ve tasarladım. İnşallah bu noktada da önümüzdeki dönemlerde şehrimiz gerekli adımları atar.

- İyi insan tanımınız nedir? Nasıl tanımlanmalıdır iyi insan?

- İyi insan her şeyden önce kendine değil, çevresindeki insanlara katkı sağlayacak, olumlu katkı sağlayacak duygu ve düşünceleri ve bu duygu düşünceleri realizeye edebilen bir insandır. İyi ahlak burada bence çok önemlidir. Burada manevi yaşam tarzı da etkin bir unsurdur. Dolayısı ile yine başta da söylediğim gibi dürüstlük, doğruluk ve diğer insanlara olumlu yönde pozitif manada yardımcı olabilme, onlara katkı sağlayabilme ve iyi ahlaklı olabilme sorduğunuz sorunun cevabı olduğunu düşünüyorum.

- Aile kavramı sizin için ne ifade ediyor?

- Benim için aslında her şeyi ifade ediyor. Toplumumuzun çekirdeğini oluşturan ailenin sağlıklı bir yaşam tarzına sahip olamaması, sağlıklı düşünce tarzına sahip olmaması yaşadığımız bu toplumun yine aynı zamanda büyük bir erezyona uğramasına sebebiyet verecek bir önemli unsurdur.

Dolayısı ile aileyi oluşturan her bir fert sorumluluğunun eksiksizce yerine getirmekle mükelleftir. Baba ve anne diğer ailenin fertlerini oluşturan çocukların eğitiminden, ahlakından, terbiyesinden sorumludur. Bunu gerektiği gibi hele ki mensubu bulunduğumuz İslam-Türk Toplumuna yaraşır ve de uygun olmaması söz konusu olan durumlarla eğitmesi, yaşaması halinde çok ciddi sorunlarla karşı karşıya kalacağımızı düşünüyorum.

Bu B20 çalışmalarında da önüme gelen bir unsurdur. Dünya- da gerek teknoloji, gerekse toplumsal ve sosyal yaşantıda başa-

rıya imza atmış olan ve benim gözümde birinci sırada olan ülke Japonya'dır. Japon toplumunu incelediğimizde ahlaki yapısının erezyona uğramamış son derece ahlaki yapısını ve aile yapısını özellikle aile yapısını kontrollü ve dış etkenlerden korumacı bir yapıda olmasından kaynaklanan yaşam felsefesini hala sebep olarak görüyorum o toplumun bu kadar gelişmiş olmasını, bu kadar ileri gelişmiş düzeyde sahip olmasında baktığımız açıdan.

Dolayısı ile aile bence en önemli unsurdur. Toplumun ana nüvesidir. Nasıl ki vücudumuzdaki saldırıya uğramış ve maalesef kendisini savunmasız hale getirmiş bir hücre, kısa bir süre içerisinde kanserli hücre haline gelebiliyorsa ve bu kanserli hücreler daha sonra birleşerek vücudun yerine getirmekle mükellef olduğu fonksiyonları artık yerine getirilememesine imkân sağlıyorsa, o kanserli hücreler işte aile yaşantısı ve aile değerleri de erezyona uğraması halinde o değerlerin kaybedilmesi halinde toplumun kanserli hücresi haline gelmesine sebebiyet veren o toplumun en küçük parçacığı. Bu sayılar arttıkça da toplumda aynı kanserli bir vücut insan nasıl oluyorsa, fonksiyonları yerine getiremiyorsa kısa sürede sahip olduğu canlılığını kaybediyorsa, toplumda ben aynen o gözle bakıyorum.

O nedenle aile son derece önemlidir. Burada anne ve babaya büyük bir görevler düşüyor. Özellikle manevi açıdan çocuklarımızı bize yakışır, Türk-İslam Toplumuna yakışır adet, örf, geleneklerimizi öğreterek ve bunun daha sonraki nesillere aktarılmasını sağlayabilmekle ben toplumun başarılı olacağına inanıyorum.

- Gelecekte nasıl bir Türkiye umut ediyorsunuz?

- Türkiye, bulunduğu coğrafi konum itibarıyla aslında çok stratejik konumdadır. Bu kadar stratejik konuma haiz olan bir ülkenin de dış güçler tarafınca hep sahip olunması düşünülen bir coğrafi konum olduğunu değerlendiriyorum. Bu açıdan ba-

kıldığında ülkemiz her an her türlü dış mihraklardan saldırıya maruz kalabilecek bir ülke.

Şimdi bu husustan yola çıkarsak bu ülkenin fertleri olarak, birinci görevimiz ülkemizin sahip olduğu tüm değerleri sahip lenmek, korumak, müdafaa etmek ve bundan ödün vermeme mizin birinci şartı olduğunu düşünüyorum. Bundan ödün verdiğimiz zaman ilerisini düşünmek bile istemiyorum. Aklıma bile getirmek istemiyorum. Çünkü bugün sahip olduğumuz her şeyi yitiririz.

İki, genç ve çok dinamik nüfusumuz var ama bu daha ne kadar böyle sürer onu bilemiyorum. Çünkü bizim doğum oranımız da her geçen gün azalıyor. Bundaki ana etkenlerden bir tanesi, insanların aile yapısında meydana gelen ekonomik sorunlardan dolayı, sosyal sorunlardan dolayı meydana gelen değişimlerin bir neticesi olarak değerlendiriyorum. Artık aileler küçük çekirdek aileler haline gelmeye başladılar. Baba da çalışmak arzusu içinde, anne de çalışmak arzusu içinde böyle olunca da fazla sayıda çocuk yeni kurulan ailelerimizde düşünülme yen bir unsur. Bu açıdan baktığımızda övündüğümüz genç dinamik nesil bizi ne kadar götürecektir bu bende bir tereddüt oluşturuyor. Bu tereddütü ortadan kaldıracak bence toplumsal bir yaklaşımın önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir diğer husus son yıllarda eğitimde ciddi hamleler yaptık ama yapmış olduğumuz ciddi hamlelerin kalitesi hangi oranda, eğitimdeki kalite oranımız yükseliyor, yerinde mi sayıyor, yoksa düşüyor mu? Bu önemli çünkü bu aynı zamanda ülkemizin gelişimi için en önemli unsurlardan bir tanesi. Eğitime son derece büyük önem verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Eğitime önem verilmesi halinde eminim ki bulunduğumuz coğrafyadaki lider bir ülke haline gelmemiz son derece basit ve son derece kolay olacaktır. Bundan önce bahsettiğim unsurları da dikkate alırsak.

- Bugünün gençlerine ne tür tavsiyeleriniz olacak?

- Bir kere eğitimlerinde, normal günlük yaşantılarında toplumdaki değerlerle ve sosyal aktiviteleriyle birilerinin yaşam tarzlarının kompleksi altında kalmadan bin yıldan daha fazla bir tarihsel geçmişe sahip olan Anadolu'daki Türk Toplumunun adet, örf ve alışkanlıklarına bağlı bir yaşar tarzını kendilerine hedef olarak seçmelerini şahsen tavsiye ederim.

Bunun dışındakiler hiçbir zaman bize tam oturmayan ve bizim yapımızı bozan nitelikte yaşam tarzları olacağını düşünüyorum. Bu açıdan bakılarak kendilerine bir yaşam çizgisi ve yaşam tarzı oluşturmalarını gerektiğini düşünüyorum.

İkincisi her fırsatta yabancı dil eğitimi, mümkünse birden fazla yabancı dil öğrenilmesi ve bu yabancı dilden elde edilecek altyapıyı da araştırmak. Bu araştırmalarla iş hayatımızda, normal aile hayatımızda gelişim nasıl sağlayabiliriz, bunların belirlenmesi ve diğer toplumlardan kendi toplumumuzu ön plana çıkartabilecek net bir çalışmalara ihtiyacımız var. Bunların belirlenmesini ben arzu ederim. Bunun için de geçlerimize demin söylediğim gibi araştırmacı yapıda, sorgulayıcı yapıda bir düşünce tarzını seçmeleri.

Gereksiz şeylerle vakitlerini öldürmemelerini, çünkü bize verilen bu yaşam süresi sınırlı. Biz bunun sınırını bireysel olarak bilmiyoruz ama sonsuza kadar yaşamayacağız ve yaşarken yapacağımız her türlü yanlışlık hem bu dünyada hem de diğer göçeceğimiz dünyada bir artısı veya eksisinin olacağını düşünerek, yaşadıkları anı değerlendirmelerini ben tavsiye ederim.

- Siyasete atılmayı hiç düşündünüz mü? Herhangi bir siyasi partiden teklif aldınız mı?

- Aslında ben çok kısa bir süre geçmişte 1995-1999 yılları arasında Büyük Birlik Partisi'nin rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu

Bey'in ortaya koymuş olduğu ideolojik yapıda kısa bir süre aktif siyasetin içerine girdim. Ancak Büyük Birlik Partisi'nin siyasi yapısı kendi doğrularını anlatabilmek, gösterebilmek ve bu doğruların ortaya çıkartacağı olumlu neticeleri almak adına yapılan çalışmalardı. Bu çalışmalar yapılırken şahsi veya o kurumsal menfaat gözetmeksizin yapılan çalışmalar olduğu için siyasi hayatına bakıldığında da Büyük Birlik Partisi'nin toplumda her zaman iyi duygu ve düşüncelerle anılan ama aktif siyasette öngördüğü oyu alamayan bir yapı olduğunu görüyoruz. Yani toplumun hiçbir kesimi yoktur ki Büyük Birlik Partisi o dönemde Muhsin Bey'in olduğu dönemde filanca konuyu yanlış yorumlamıştır, yanlış hareket tarzı koymuştur, yanlış düşüncededir veya ahlaki ve manevi şekle uygunsuz bir tavır sergilemektedir diyemez. Dolayısı ile hep iyi duygular içerisinde ben o partiye toplumumuzun baktığını düşünüyorum. Fakat bu oy noktasına dönüşmeye baktığında gerçekleşmemiştir. Bunun da muhakkak sebebi vardır.

O saatten sonra bir daha benim aktif bir siyasette yer almam söz konusu olmadı ama özellikle 2002 yılında itibaren belediye başkanlığı seçimleri dönemi geldiğinde, milletvekilleri seçimi dönemleri geldiğinde partilerden teklifler gelmiştir. Fakat ben aktif siyasette yer almak istemediğim için daha fazla işimize, ailemize, çoluğumuza, çocuğumuza görevlerimiz olduğunu, sorumluluklarımız olduğunu düşüncesiyle siyasi hayata aktif olarak girmeyi aklımdan geçirmedim. Bundan sonra da olacağını düşünmüyorum.

- Bu vesileyle Afyon Kocatepe Üniversitesi mensuplarına ve Afyonkarahisar halkına neler söylemek istersiniz?

- Her şeyden önce atacağımız her adımın bireysellikten ziyade yaşadığımız çevreye, topluma katkı sağlayacak yönde olması gerektiğini düşünmemiz bence önemli. Bu amaçla hareket ettiğimiz zaman zaten kendiliğinden bir sinerji oluşacağı, bu si-

nerjinin de ortaya bir başarıyla, efendim bir katkıyla ve olumlu bir neticeyle döneceğini düşünüyorum.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Türkiye'de var olan diğer üniversitelerle bir kıyaslama yapıldığında bugünkü sahip olduğu alt yapıyı da dikkate alırsak ki bu alt yapı özellikle son beş, altı yıl içerisinde ciddi gelişimler sağlamıştır. Bundan bakıldığında daha iyi ve daha başarılı sonuçlar doğuracağını düşünüyorum. Bu noktada üniversitedeki idarecilerimizden, öğretim görevlilerine kadar olan yelpazedeki herkese ciddi görevler düşüyor. Öğrencilerimizin de Afyon'a geldiğinde bu kısıtlı zaman dilimi içerisinde gerek üniversitemizin sahip olduğu değerlerden, gerekse öğretim görevlilerimizin sahip olduğu tecrübelerden maksimum fayda elde etme adına zamanlarını değerlendirmelerini ben tavsiye ediyorum ve bu konuda son derece güzel sonuçlar doğuracağını düşünüyorum.

Afyonumuz adına da tek bir açıdan değil çok farklı açıdan karşımızda konuşan kişinin konum ve durumunu kendimizi onun yerine koymak suretiyle olaylara farklı noktalardan bakarak değerlendirme yapmalarını, tek bir açıdan değerlendirme yapmamalarını ve biraz önce söylediğim gibi kişisel menfaatleri birincil öncelikten ziyade, toplumsal menfaatleri birinci öncelik yerine koyarak hem karar almalarını hem de uygulamalarını arzu ederim ve isterim.

Musa EROĞLU

Aynur DOĞRU

Esra YAYLA

Emel ERDUR

- Sizi tarihe not düşme adına bir kez daha kısaca tanıyabilir miyiz?

- Ben, nüfus kağıdına göre 1946 yılında İçel'in elli hane, elli nüfuslu bir köyünde doğmuşum. Köyümüzde okul yoktu. Ben doğduğumda yakın bir köyde, altı kilometre uzakta okul vardı. Biz oraya gidiyorduk. O zaman köy enstitüleri vardı. Üç yıllık hazırlık bunlar. Ondan sonra enstitüye öğretmen olmak için çalıştım.

- Hayatınızda unutamadığınız kırılma noktası hangisidir?

- Hayatımın kırılma noktası okul bittikten sonra okuyamamamdır. Çünkü bizim sistemimiz köy enstitüleri sistemiydi. 1952'de kaldırıldı. Kaldırılınca hiç bilmediğimiz benim anlayamadığım kitaplar geldi elimize, ben onu hiç anlayamadım ve eğitim hayatım bitti. Ama oradaki ilkokul düzeyine kadar olan beş yıl benim için çok önemliymiş. Bütün yaşantımı onun üzerine kurdum ben. Oradaki bilgiler düzey olarak, bugünkü lise ayarındadır. Mesela bir örnek vermek gerekirse üçüncü sınıfta rüzgâr ve erozyon dersi vardı. Hangi ağaçları tarlaya ekersek rüzgârı önleyebiliriz? Yani sadece bir tanesini söylüyorum.

Meslek olarak marangozdum. Müziğe çok sonra başladım ve ailede herkes müzik yapıyordu. Kendileri çalgı yapıyordu. Böyle çok aristokrat bir aileydi bizim aile. Daha sonra bazı nedenlerden dolayı fukara olduk. Ve hayatım böyle başladı benim. 1965 yılında Ankara nüfusunda imtihana girdim. Kazandım. 1971'de gittim ve güle güle kazandım. O tarihten itibaren müzikle uğraşıyorum.

Bu arada yan iş olarak da esas köy gezmeleri var. Otuz yılda yedi bin köy gezmişimdir. Köylerden hayli bir haberim var. Nasıl yaşıyorlar, nasıl inanıyorlar, nasıl geçiniyorlar. 1970'li yıllarda Ankara'da onları da edebiyat okudum ve araştırma okudum. Ama tabii okumanın sonu olmadığı için yorulmadım. Çok kitap okudum, şimdi okumuyorum. Son beş yılda okuduğum kitap beş ya da altıdır. Yani vaktim yok yorulmuşum. Ama bu tür şeyleri açıp bakıyorum. Bir kitap okuma tekniğim var. Yaşamımın birinci evresi bu. Bir bilgi daha vereyim anonim bir türkü üzerine bir kitap yazdım. Bütün yaşantım detaylarıyla en ince ayrıntılarına kadar

içinde var. Kitabın adı "Anonim Bir Türkü." Orada çok ayrıntı var. Onun ikincisini de çıkarmayı düşünüyorum. Bir, iki tane kitap çalışmam var şu anda.

- Fikri alt yapınızın oluşumunda kimlerin katkısı oldu? Fikir önderleriniz kimlerdir?

- Benim iki tane edebiyat hocam vardı. Kendi bedelini ödeyerek iki öğretmenim vardı. Birisi edebiyatçıydı, diğeri de antropologdu. Bunlara beşer yıl kursa gittim. Edebiyat kursuna. Yani hayatım bunlardan ibaret değil benim. Ben, müzik meselesini 30-35 yaşlarında bitirmiştım. Ama neden türkü söylediğimi söylemeli miyim, söylememeli miyim? Kim olmalıyım? Geriye kalan 35 seneyi ona harcadım. Artıları da var daha fazlası da var.

Donanımlı bir insan olabilmek için bu tür şeyler yetmez. Bu sistemle yetmez, vakit yok. Alt yapı hem toplumda olmalı, biz de üzerine koymalıyız. Bu da alt yapı yoksa çok çok zor. O bilgilere ulaşma, doğru yaşam biçimini seçme, ürettiği ürün neyse onu doğru kullanabilme, doğru yerlere ulaştırabilmek çok zor.

Şunu söyleyeyim; sizlerin akademik boyut kazanmanız benim kafamdaki ölçülere göre bu ortamda çok zor. Yani bir okul bitirebilirsiniz ama donanımlı bir birey olabilmek için yaşamın pusulası geriye kalanını pratikte görmeniz gerekir. Bu gün için daha zor. Eskiden biraz daha kolaydı. Hem toplum bu kadar dağınık değildi. Hem de okuma yapısı vardı. Şimdi burada kastettiğim bina falan değil, içidir.

- Ortalama bir gününüzü nasıl yaşıyorsunuz?

- Sabahları erken kalkarım. Gün başında kalkarım çocuklara bakarım. Gece geç yatıyorum. Kitap okuyorum. Şimdi erken yatıyorum lüzumlu işler olursa gidiyorum ya da çok gerekli olursa, lüzumsuz yerlere gitmiyorum. Kahve kültürüm yok. Haftada bir gün eşime, dostuma gidiyorum. Bir dükkan için aynı yere gidiyorum. Yani çok sınırlı yaşıyorum. Bu senenin altı ayı kendi özel ormanım ile ilgileniyorum. Şimdi fazla rakam vermeyelim.

Özel orman bir hayli büyük bir yer. Orda ağaçlarla oyalanıyorum, altı ay devam ediyor. Altı ay sonra kış geliyor. Kapanıyoruz bir yerlere.

- Hayat felsefenizi hangi söylemler ve sözcükler özetler?

- Adıma kurulmuş sevgi parkı açıldı kocaman bir de heykel diktiler. Sağlığımda, adıma ve yaşantımı felsefemi sevginin en bol olduğu en çok olduğu yerde yaşamak isterim, öyle düşünüyorum. Çünkü başka bir şey düşünemiyorum. Ulaşabileceğim her yere sevgi ile ulaşabilirim, herkese ulaşabilirim. İlk söyleyeceğim şey bu.

- Yaşamınız boyunca sizi en çok heyecanlandıran olay hakkında bilgi verir misiniz?

- Beni herşey heyecanlandırmıştır. Yani herşey, herşey heyecanlandırmıştır. Ama beni heyecanlandıran makinalardır. Çünkü çocukluğunu dolu dolu yaşayamayan her insan önce oyuncakları kendi oynar sonra çocuğuna verir. Yani iyi bir makina, değişik makina gördüğüm zaman böyle traktör olabilir, yer kazıcı olabilir, onları böyle seyretmeye bayılıyorum. Yani bana heyecan veriyor. Makinaların çalışması iyi bir makina, elinde bir oyuncak gibi çok heyecan veriyor bana. Kiralıyorum seyrediyorum. Dedim ya çocukluğumda oynayamadığım için.

- Hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay ne olmuştur?

- Düşündüğümü anlatamamam. Tabi yine dönüp, dolaşıyoruz eğitime geliyoruz. Eğitim sorunu şu anda anlatamazsın ki, nasıl anlatacaksın? Benim kırk senelik, elli senelik birikimi elli saatte nasıl anlatabilirim sıkıntı burada.

- Düşüncelerini ve fikirlerini önemsedığınız kitaplarını severek okuduğunuz yazarlar kimlerdir?

- Çok tabi ki bir sürü var. Yerli, yabancı. Yaşar Kemal okurum mesala ondan sonra bir sürü insan. Çokta isim vermeyeyim roman olarak sadece Yaşar Kemal okurum. Kemal Tahir'i okurum, onun dışında edebiyat kitapları, şiir kitapları.

- Müzik hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay nedir?

- Bu soruyu çok sordular. Beni hiç bir şey zorlamıyor.

Sanatçıların bu topraklardaki görevi nedir? Böyle bir görev tanımı yapılmasını doğru bulur musunuz? Ve bu görevi ifa edildiğinden bahsedilebilir mi?

Çok büyük bir görevi var. Bu ülkede değil her yerde. Ama bu ülkede sanatçı olmak başlı başına bir dert. Düşünmek istemiyorsan git evinde otur. O kadar zor bir olay. Onu başarma çünkü öyle aktif düşünebilen eleştirilebilen bir beyini soruyorsunuz. Ona izin vermiyor yönetim. Böyle kuzu gibi adamlar istiyor. Ben de kuzu olmadığım için böyle kurtlu soru falan olursa yani espri yapmıyorum çok zor bir iş. Çünkü konuşuyoruz bak hiç bir şeyim yok benim. Benden niye korkuyorsun anlamıyorum. Silahım yok, hiç bir şeyim yok, sadece konuşuyorum. Diyor ki; konuşma. Ne yapacağız? Onun için sanatçının görevi bu toplumu aydınlatma eksik gördüğü şeyi kim olursa olsun, insana saygı duyacaksınız. İnsana saygı duymazsan, yaratıcı olamazsın. O yaratıcı olamaz ölüp gitmesine nasıl izin verirsin? Onlar sana hakaret etse bile susacaksın. Belki bir bildiği vardır diyeceksin. Babanla aynı şeyimi paylaşıyorsun? Baban elli sene evvelki insan ilişkilerine, sosyal ilişkilere göre seni yönlendirmeye çalışıyor. Sen de elli sene sonrasını yönlendirmeye çalışınca baban gelenekçi oluyor zorluyor seni, değilse okuldan alıyor. Bunlar hep sorunun içinde aslında.

- Herkes tarafından sevilen bir insan olmayı neye borçlusunuz?

- Sanırım insan olduğuma borçluyum. Hoşgörü ve insan sevgisine. Nedenini ispat etmek çok zordur. Tanımadan bir insanı bir somut birşey koyarsın. İnsan olmak çok zor. Bu yaşamda olduğu zaman da yaşamak çok zor. Şimdi konuştuğumuz şeyler yaklaşık hemen hemen bin yıllık meseleye daha fazlasını da konuşabiliriz. Bin yıllık bir iletişim, ulaşım ve etkileşimi konuşuyoruz. Başarılı olmuş muyuz? Hayır. Olamazsan sıkıntı var. Onun bir parçası da benim.

- Hayalini kurduğunuz ama gerçekleştiremediğiniz bir proje var mı?

- Bir sürü var. Mesela, çok param olmasını hep istemişimdir. Ücretsiz okullar, edebiyat okulları, özgür, kimseye bağlı olmayan dünyadaki en iyi bilgilerle donatılmış okullar yapardım onları tabi başaramadım. Sadece rüyasını görüyorum.

- Aile kavramı sizin için ne ifade eder?

- Benim için çok şey ifade eder. Mesela aile dediğiniz zaman, örneği kuşlardan almalıyım, kuşlar ana erkil bir yapıya sahiptir. Bizde bir doğa insanı olduğumuz için aile deyince ana erkil bir aileyi düşlemişimdir. Çocuklarım da öyledir benim. İki kızım, bir oğlum var. Öyle bir kadın hakim olan bir aile düşlemişimdir, öyle de yaşıyorum. Özellikle altını çizerek söylüyorum ana erkil yani erkek egemenliğinde bir dünyayı da istemiyorum, hiç bir şekilde istemiyorum.

- Bugünün gençlerine ne tür tavsiyeleriniz olacak?

- Bu anlattıklarımı iyi okumalarını iyi dinlemelerini tavsiye ediyorum.

- Bu vesileyle Afyon Kocatepe Üniversitesi mensuplarına ve Afyon-karahisar halkına neler söylemek istersiniz?

- Bunun Afyon'u İzmir'i fark etmiyor. Gençler okusun. Onlar doğru yolu bulacaktır. Onlara ahlak dersi vermeye kalkmayın. Onların zaten bir ahlakı var. Sen elde ettiğin şeyden kaçır mısın o zaman korkmayacaksın çocuklardan. Çocuklarınıza saygılı olun, komşularınıza. Herkese sevgilerimi sunuyorum.

Prof. Dr. Ömer ÖZKAN

Sinan GÖKTAŞ

Özlem ÇELİK

- Sizi tarihe not düşme adına bir kez daha kısaca tanıyabilir miyiz?

- 1971 yılında Ankara'da doğdum. Cumhuriyet Lisesi mezunuyum. Hacettepe Üniversitesi Plastik Cerrahi bölümünde ihtisasımı aldım. Daha sonra meslek hayatıma devam etmeye başladım. Daha sonra yurt dışında Tayvan, Tokyo ve Almanya da kısa ve uzun süreli eğitimlere devam ettim. Sonra da burada mesleğimize devam ediyorum.

- Hayatınızda unutamadığınız kırılma noktaları nelerdir?

- Plastik Cerrahi Bölümünü yazmam kırılma noktasıdır. Tıp'ı baştan beri istiyordum. Kalp Damar Cerrahisi olmaya karar vermişken, Plastik Cerrahisi olmaya karar vermem ve kol nakli yapmaya karar vermem ve gerçekleştirmem bir başka kırılma noktasıdır.

- Fikri alt yapınızın oluşmasında kimler etkili oldu, fikir önderleriniz kimlerdir?

- Hacettepe Üniversitesindeki hocalarım.

- Toplam bir gününüzü nasıl geçiriyorsunuz?

- Daha çok işte geçiriyorum. Evde de eşimle aynı meslekte olduğumuz için çoğunlukla iş konuşuyoruz. Geri kalan saatlerimde ise çocuklarım ile ilgileniyorum.

- Hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay ne olmuştur?

- Şükür çok şikâyet ettiğimiz bir olay yok. Kanuni işlemlerin onaylanması zor. Bir olayın anlaşılması ve gerçekleştirilmenin kolay olduğunu söyleyemem.

- Hayat felsefenizi hangi sözler ve söylemler açıklayabilir?

- Çalış, iste, başar.

- Yaşamamız boyunca sizi en çok heyecanlandıran olay hakkında bilgi veriniz?

- İlk kol naklini gerçekleştirirken ve ilk çocuğumun doğumu.

- Türkiye’de tıp insanı olmanın avantaj ve dezavantajları nelerdir?

- Aslına bakarsanız dünyada bu geçerli demek doğru olur. Çok önemli işlerle uğraşıyorsunuz. Araba parçası değiştirmiyorsunuz. Çok değerli şeyler bunlar. Ama küçücük bir iğneden veya alerjiden insan hayatını kaybetmesine üzülürsünüz. Milyonda bir gerçekleşir. Çok iyi yapabilirsiniz ya da yapmaya bilirsiniz böyle dezavantajları vardır. Avantajlarında ise manevi tatmini var. Biraz umut verebiliyorsunuz. “Allah razı olsun” diyebiliyorsa bu en önemli şeydir.

- Türkiye’de yüz nakli alanında bir ilk gerçekleştirdiniz bu süreçte neler yaşadınız neler hissettiniz?

- Zor bir durum. Herkes bu alana meraklı iken size olumlu tepkiler verilirken, olumsuz tepkiler de alabilirsiniz. Mesleki rekabet durumunda olmak ta zor. Bu işlemin de yapılmasında kamera arkası ve çok uğraşımız var. Çok emeğimiz var. Kolay bir iş değil.

- Türkiye’yi tehdit eden beyin göçü hakkında neler söyleyeceksiniz?

- Artık tehdit etmiyor, geri dönüş de olabiliyor. Dışarıya giden beyin göçü denilen insanlarımız ülkemizi çok güzel temsil ediyorlar. Olay, göç edenler değil. Ama o insanlar isteklerini, arzularını çok olduğunu düşünmüyorlar. İmkânlar sağlanıyor. Artık kendimizde çaba göstermeyiz. Dışarda milliyetçi olarak değil de ülkemizde çalışmalar gerçekleştirmenin bize de getirisi olur.

- İyi insan tanımı nasıl olabilir, iyi insan kimdir?

- Ailesini, çocuğunu işini sahiplenen bir insandır. İnsanları

seven, iyi davranan biridir. Eğer bir otelde suyun boşa gitmesi için kapatan, para verdim diyerek havlusunu kullanıp bir köşeye atmayan insanlardır. Ülkene ve başka ülkelere kötülük düşünmeyenlerdir.

- Kitaplarını severek okuduğunuz fikir önderi olarak tanımlayabileceğiniz bir yazar var mı?

- Biraz uçuk şeyleri ve aksiyon içeren kitapları seviyorum. Oyunları, gerçek olmayan şeyleri, biliyorsunuz. Fakat okumayı seviyorum. Uzayla ilgili olan şeyleri, biliyorsunuz. Bizi bir şekilde kandırırlar. Bunların içinde düzeni kurmayı hedefliyoruz.

- Gelecekte nasıl bir Türkiye umut ediyoruz?

- Zor günler geçiriyoruz ama iyi günler yaşayacağız. Ben kötü düşünmüyorum.

- Aile kavramı sizce neyi ifade ediyor?

- İnsanların; diğer canlılardan ayrılması, kültür ve ahlak üzerine memlekete iyi davranması, daha rahat yaşayabilmeyi öğrenmesi, aileden gelen bir süreçtir.

- Geleceğin gençlerine ne gibi tavsiyeleriniz olacak?

- Bir şeyi isteyin ve çalışın. Birinin zekası diğerinden üstün değil. Çoğumuz ileri zekada insanlarız. Topluma adapte olmakta sıkıntı çekiyoruz. Orta zekalı insanlar ve ortanın üzerindeyseniz çalışıyorsanız, istiyorsanız hayatta mutlu olmakta engel yoktur. Paranız olmayabilir, başka şeyler de olmayabilir. Ama bunları aşabilirsiniz.

- Bu vesile ile Afyonkarahisar halkına neler söyleyeceksiniz?

- Afyon’a söylenecek aslında çok şey var. Daha dün Afyonkarahisar ile ilgili bir dergiyi karıştırırken, zafer ve muharebenin geçtiği yerleri bizzat gezdim, gördüm o zamanki soğukta, karda zor şartlarda düşmanlarla mücadele verilmiş. Afyon halkıyla gurur duyuyoruz. Teşekkür ediyoruz, minnettarız onlara.

Prof. Dr. Sadettin ÖKTEN

Hasan OFLAZ

Semih DENİZ

- Sizi tarihe not düşme adına bir kez daha kısaca tanıyabilir miyiz?

- İstanbul'da doğdum. 1942 yılında Vefa Lisesi'nden mezun oldum. Sonra İstanbul Teknik Üniversitesi'ni bitirdim. 1964 yılında Mimarlık Fakültesi'nde doçent oldum. 1985 yılında Mimar Sinan Üniversitesi'ne geçtim. 2004'de emekli oldum. Ondan sonra da kültürel ve sosyal faaliyetlere devam ediyorum.

- Hayatınızda unutamadığınız kırılma noktası hangisidir?

- Bu çok zor ve sıradan bir soru. Bana, bunu sormanızı doğru su yadırgadım. Yani çok sıradan bir soru. Bunu herkes sorabilir. Eğer beni biraz tanıdıysanız, beni merak etmişseniz, bana spesifik sorular sormanızı beklerim. Güzel sorular sormayacaksınız, kendinizi de beni de yormayın. Biraz sert oldu değil mi? "Gölgesi Yaşadığı Topraklara Uzun Düşen İnsanlar" iddialı bir proje. Onu ima ediyor bana. O zaman da bana spesifik soru sormanız lazım gençler. Hayatınızda kırılma noktaları! Belki çok özellikleri var ama onlar sizi enterese etmiyor. Size bu ders olsun.

- Fikir alt yapınızın oluşumunda kimlerin katkısı oldu? Fikir önderleriniz kimlerdir?

- Babam merhum Celalettin Ökten, Nurettin Topçu, Cemal Reis, Şeyh Fahrettin Efendi. Bu kadar yeterli sanırım. Bunları tanıyabiliyorsanız o derin bir alt yapı oluşturur.

- Ortalama bir gününüzü nasıl yaşıyorsunuz?

- Şu anda insanlarla konuşarak, yapılabilecekleri yazarak, doktora semineri yaparak geçiriyorum. Halkıma çok bir şey diyemediğim için kelime kökenli mesela kem-küm okumak lazım. Çünkü toplum insanı tüketir fazlası gider bir şey vermez. Tecrübelerimden söylüyorum ama insanlar gözden çıkarmadan kötülüklerin önüne geçilemez öyle tabi ki o zihniyeti düzeltilebilir ama seneler, asırlar geçer başka bir şey yok.

- Hayat felsefenizi hangi söylem ve sözcükler özetler?

- Muhabbet, kısaca muhabbet.

- Yaşamınız boyunca sizi çok heyecanlandıran olay hakkında bilgi verir misiniz?

- Böyle sarmal çiçekli bir kitap olur, güzel bir sanat eseri güzel bir an, güzel bir hatıra, duygusal oldukları için ağlarım.

- Hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay ne olmuştur?

- Bilmem. Zorlayan olaylar olmuştur. Zor olmazsa kolay anlamazsınız. Kötü olmazsa iyiyi anlamazsınız. Keşke olmasaydı, şöyle oldu, böyle oldu diye dillendireceğim tabi sıkıntılar bazen oluyor. Mesela hiç bir arkadaştan, bir insandan kötü muamele görmedim. Yani öyle bir düş kırıklığım olmadı.

- Düşüncelerini ve fikirlerini önemseydiğiniz kitaplarını severek okuduğunuz yazarlar kimlerdir?

- Ben her şeyi önemsiyorum. Ama şöyle söyleyeyim, bir türden bahsedeyim yani ileri yaşımda şu an dediğiniz için söylüyorum. Divan şiiri, tasavvuf şiiri çok dikkâtimi çekiyor. Bu anlamda mutlu oluyorum, düşündüğüm şeyi seviyorum. Bir çağda, yani 40'lı yaşlarda ciddi roman okurdum. Bütün romanları verdim insanlara, kütüphanelere sağa, sola birkaç tane kalmış evde onları da vereceğim. Şu zamana kadar şahsi ve düz roman okudum. Hepsini okurum. Şiir benim üzerinde durduğum şeydir.

- Günümüz insanının kadim kültür ile ilişkisi hakkında ne düşünüyorsunuz?

- Hiç bir şey yok. Günümüz insanı sıradan, boş. Bu çok kötü bir şey. Gayretimiz de yok. Maalesef günümüz insanında hâl bu ki biz yeniden böyle bir şey geçeceksek, geçmemiz şart gibi gözüküyor. Kadim kültürün bıraktığı yerden başlamak mecburiye-

tindeyiz. Doğruyu bulmak içinde savruluyorsunuz sağdan sola, soldan sağa ne olduğunun da farkında değilsiniz.

- Önleminiz var mı?

- Var tabi. Bir defa dili önce öğreneceksin, Osmanlıca'yı yani. Keyfini alacaksınız. Tarih okuyacaksınız. Yani bu bir merak meselesi, entelektüel merak bu meraka sahip olduğunuz zaman sargı kendiliğinden gelir. Köklere dalacaksınız o dünyayı kavrayacaksınız ondan sonra üzerine koymaya başlıyorsunuz. Ama genç nesiller de çok seviyorlar, istiyorlar ama o sabır ve merak olmadığı için çabuk bitiyorlar. Türkiye'nin genel hali bu. Bunu yapmak için de insan farkı, fark ettiği için biraz da batı uygarlığına bakmanız lazım. Orada nasıl gelişmiş hadiseler, uygarlık dediğimiz hadise arka planda nasıl intişah ediyor ve hangi kodlara dayanıyor? Günümüz insanı şu anda kötü hedefli kitle, Amerikan pragmatizminin etkisi altında. Tüketime dönük, Müslüman da böyle ilerisi de böyle savrulup gidiyoruz. Buradan bir şey çıkmaz ve bir taraftan da eğer dünyayı tanıyor, görüyoruz ise sizin kimliğiniz var kimliğinize sahip çıkın diyorum karanlık bir tüneldeyiz inşallah iyi olur.

- Modernite ve onun dayattıklarıyla nasıl baş edeceğiz?

- İşte bunun gibi, önce bulunduğu kimliği tespit edeceksiniz ve kendi kimliğinizin konularına iyice sahip olacaksınız. Ondan sonra zaten modernitesine çok katı bir şey söylenemez. İsterseniz somut bir şey söyleyeyim; sosyal medyayı hiç kullanmayın, interneti gerektikçe kullanın, telefonu da öyle yapabiliyorsanız deneyin.

- Herkes tarafından sevilen ve saygı duyulan bir insan olmak nasıl bir duygu?

- Vallahi hak ediyorum. Bu, bana ait bir hadise değil. Mensubu olduğum iklim bana bu sevgiyi görmüş, ben de layık olduğumu düşünüyorum. Her zaman söylediğim gibi ben, büyüklerimin

söylediği sözleri bu çağın diliyle söylemeye çalışıyorum ve yazdıklarım bu. Bu çağın tecrübelerini, yaşadığım hayattan edindiğim tecrübeleri de muhatap alarak gördüklerimi söylemeye çalışıyorum.

- Hayalini kurduğunuz ama gerçekleştiremediğiniz bir proje var mı?

- Benim öyle bir projem yok. Cenab-ı Allah ne istediysem bana verdi. Ben küçük hayallerin, küçük adımların adamıyım. Büyük adım atmam hiçbir zaman. Olursa olur, olmayacaksa olmaz. Dün şöyle bir şey oldu; bir genç güzel bir araba almış. Arabayı gördüm. Çay içtik. Sordu; "Sen böyle bir araba neden almadın?" Bilmiyorum, neden olduğunu bilmiyorum. Benim çok büyük hayallerim yok. Görüldüğü kadar büyük biri değilim. Şuyum olsun, buyum olsun istemedim. Ama düzeni severim. Yani intizamı severim. Kalemim, defterim belli durur çok lüks değildir.

- Siz herşeyden önce bir akademisyensiniz. Hocalık nasıl bir duygudur?

- İnsanlara hizmet etmek, insanlarla etkileşim içinde olmak çok güzel bir duygu. Okuttuğunuz şey hiç önemli değil. Hatta ben şunu söylüyorum; mühendislik okuttum insanlara, mühendislik de tabiat kanunu o kanunları farz eden Cenab-ı Allah. Tabi bunu başta anlamıyorsunuz daha sonradan anlıyorsunuz. Mekanik okuduğum için, mekaniği küçümser Müslümanlar "mekanik işte" derler, mesela "Bir maddenin düşmesini sadece ölçeblirsin sorgulayamazsın" derler.

- Ülkemizi tehdit eden beyin göçü konusunda ne düşünüyorsunuz?

- İnsanlar giderler, beyin göçü eskisi kadar cazip değil. Aklı başında bir adam; "Ben Avrupa'ya, Amerika'ya gidiyorum" diye biliyor. Eskiden neden gidiyordu insanlar? Okuma imkânı daha iyi olduğu için gidiyorlardı. Şimdi ise salaklar gider. Türkiye

nefis bir ülke maddi manada ve yaşamak için. Yurt dışında da müthiş bir alçalma var artık. Bizim neslimizde vardı o "Türkiye de bir şey yok Amerika'da var" fikri. Şimdi öyle değil. Amerika dipten gidiyor. Avrupa ise feci bir halde, kültür farklılaşmaları var. Gidenler geri dönüyorlar. Hayatın tümüne bakmak lazım.

- İyi insan tanımınız nedir? Nasıl tanımlanmalıdır iyi insan?

- Orta halli minnet tasavvufuna göre değişir, ama İslam tasavvufuna göre Peygamber Efendimizi (s.a.v) örnek alıyoruz. Alabildiğimiz kadar yapamazsan da yapamadım dersin. İslam dünyasının örnek insanı var. Modernizmin de var örnek insanı o da herhangi biri ama o medeniyet ölçüsünde iyi bir insan bana göre ise İslam medeniyetidir.

- Aile kavramı sizin için ne ifade ediyor?

- Ben büyük bir ailenin içinde doğdum. Şimdi de güveneceğim büyük bir ailem var. Ama modern zamanlarda aile kavramı, ülkeye şöyle bir baktığım zaman etkilenmiş vaziyette. Benim için önemli bir şey aile kavramı.

- Gelecekte nasıl bir Türkiye umut ediyorsunuz?

- Gelecekte güzel bir Türkiye umut ediyorum. Bunun için dua ediyorum. İslam medeniyetine yeni bir umut yarattığını düşünüyorum. Postmodernist bir çağda İslam medeniyetinin temel kodları yeniden gövde alarak hayata geçirilir ve bütün dünya bunu bekliyor. Hem Müslümanlar hem Müslüman olmayanlar. Buradaki temel hedefimiz bütün insanların merhamete ihtiyacı var. En zalim Amerikalı'nın bile.

Bugünün gençlerine ne tür tavsiyeleriniz olacak?

Bu soruyu çok soruyorlar. Ben buna bir cevap veremem. Herkes akli başında. Bu bana kötü bir ifade gibi geliyor. Baksın kendisine değerlendirsın. Ama bu nedense çok soruluyor.

- Bu vesileyle Afyon Kocatepe Üniversitesi mensuplarına ve Afyon-karahisar halkına neler söylemek istersiniz?

- Vallahi Afyon'u pek tanımadım ama ben şöyle söyleyeyim; Türkiye'de üniversitelerin artması beni çok mutlu ediyor. Yani vakit kaybetmek önemli değil. Daha önce tarımla uğraşan, bir birleriyle uğraşan şehirselsel, kentsel bir kasaba yapısında şimdi de öyle veya böyle bilim tarifesine girdi. Tabi ki her gelen gelişmenin artıları ve eksileri vardır. Ama uzun bir zaman söyleyeyim on yıl, yirmi yıl, otuz yıl gibi aldığımız zaman ben çok olumlu bulmuyorum. Hareketli bir ortam gelenekse her şeye rağmen bir şehrin, bir kasabanın, bir ülkenin dışarıya açılan kapısıdır. Hem de kendi çevresinde bir kapı açar oradan her şey girer. İyi girer, kötü girer ama kapalı olmaktan daha iyidir. Şu ana kadar birkaç üniversiteye katılımım oldu ama Afyon'a hiç gelmedim.

Süleyman ÇOBANOĞLU

Hilal Büşra DURHAN

Merve SİVRİKAYA

Nurşah NURSOY

- Sizi tarihe not düşmek adına bir kez daha kısaca tanıyabilir miyiz?

- Afyonluyum. Onu söyleyeyim önce. 1967 doğumluyum. Afyon Lisesi'ni bitirdim, 9 Eylül Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni bitirdim. Fakat o alanda çalışmayı başaramadım 1990 yılında ilk şiirimi yayınladım Dergah dergisinde. 1995'te ilk şiir kitabımı çıkardım, "Şiirler Çağla". 1995'te de medya, televizyon dünyasına adım attım. Aşağı yukarı on beş yıl Kanal 7'de yöneticilik yaptım ve çeşitli programlar yaptım. 2009'da da ikinci şiir kitabımı çıkardım. Arada gazete yazılarımı topladığım kitaplarım var. Onun dışında pek çok senaryo yazdım, şu anda da mevcut duruma devam ediyorum. Senaryo yazarak hayatımı sürdürüyorum ama şiir yazmaya da devam ediyorum. Onları İtibar dergisinde yayınlıyorum. Üç çocuğum var. Küçük kızım Meryem'de burada onun adı Meryem Suna Çobanoğlu, bir adı Meryem ve bir adı Suna yani diğer iki büyükler de okuldalar şimdi gördüğünüz gibi. Böyle bir çekirdek aile durumu var.

- Hayatınızda unutamadığınız kırılma noktası hangisidir?

- Hayatımda unutamadığım kırılma noktası galiba şudur; aslında filmin bütün akışını değiştiren şey, eskiden parasız yatılı okul diye bir kavram vardı, ben köy çocuğuyum, köylerden o sınavı geçebilen çocuklar alınır ve Türkiye'nin en iyi okullarına parasızla indirilirlerdi. Eskiden böyle dini cemaatlerin soru çalması gibi adaletsizlikler, parayla eğitim falan olmadığı için, Türkiye Cumhuriyeti bunu başarmıştı. Yani ne kadar yoksul olursanız olun, ne kadar merkezden uzakta olursanız olun, eğer içinizde bir ışık varsa devlet size bu yolları açabiliyordu. Benim de herhalde kırılma noktam odur. Devlet parasız yatılı sınavlarını kazanıp Ankara Atatürk Lisesi'ne gidişimdir.

Afyon, Sultandağı, Üçkuyu köyünden oraya gidişimdir. Bunu herhalde yatılı okuyan herkes benim neslim, özellikle çok iyi bilir. Bu hem kırılma noktasıdır, hem de travmatik bir şeydir.

Birden sıcak sudan, soğuk suya daldırılırsınız. Bir kültür şoku yaşarsınız, ister istemez. Ama başka yolunuz yoktur. Bu maalesef Türkiye'de çok filmi de yapılmayan, romanı da yazılmayan bir olgu ama Türkiye'yi ayakta tutan olgulardan biri olduğunu düşünüyorum. Benim hayatımda da öyledir ilk aklıma gelen budur.

- Fikri alt yapınızın oluşumunda kimlerin katkısı oldu? Fikir önderleriniz kimlerdir?

- Kimler... Yani bütün Türk Edebiyatı diyebilirim. Bir kere şunu akıldan çıkarmamak lazım. Türk Edebiyatı ve Türk Şiiri dediğiniz zaman, daha doğrusu Türk şiiri diyelim biz buna, Türklerin dünyaya kattığı, diğer şeylerle ölçülemeyecek kadar yüksektir.

Yani dünya da hatırı sayılır büyük şiiirlerden biridir Türk Şiir geleneği. Halk şiiri açısından da, Saray şiiri açısından da, Cumhuriyet dönemi şiirleri hatta Uygur Türkçesi ile yazılmış ilk yazıya geçmiş şiirlerimiz dâhil Türklerin şiirle akrabalığı çok önemli ve çok yoğun olmuştur. Belki asker millet olmadan önce şair millet olma vasfımız var. Dolayısıyla bütün Türk Şiiri fikri önderlik fonksiyonunu görebilir ama bunlardan öne çıkanlar tabiki var.

Bir kere modern anlamda ben Yahya Kemal, Behçet Necatigil, Cahit Sıtkı Tarancı'yı özellikle anmak istiyorum. Yani kendi şiir dünyamın oluşmasında çok önemli, bize hız veren, bize enerji veren işte bir Yunus Emre var. Bir Ali Şir Nevai var. Bir Karacaoğlan var. Ruhsati, Seyrani bütün bu halk şiiri var bunları saymakla bitmez bu enterasan bir dünyadır ve muazzam bir gelenektir. O geleneğin bir parçası olmaktan hayatım boyunca şeref duydum. Eğer öyle sayılabiliyorsak buradan ancak şeref duyarız.

- Ortalama bir gününüzü nasıl yaşıyorsunuz?

- Ortalama bir günüm, ben tırnak içinde yoğun bir adam de-

ğilim. Aman davetlere gideyim, şu kokteyle katılayım, bu toplantım var, böyle bir adam değilim. Sosyal tarafım azdır öyle çok çıkıp gezip tozmam filan yoktur. Çocuklarımla fazla vakit geçirdiğimi düşünüyorum. Bunu Allah'a şükür yapabiliyorum. Yazıyorsam eğer, o aralar yürüyen bir proje varsa o gece ya da gündüz ne zaman yazılması gerekiyorsa oturup yazıyorum. O zaman biraz Leylaya dönüşüyorum. Yani daha yoğun oluyor. Onun dışında bir kütüphanemiz var aşağıda orada çocuklar da, ben de okuma ihtiyacı duyanlar, oradan bir şeyler kapıp okuyoruz. Eğer iyice keyfim yerindeyse marangozluk yapıyorum bahçede. Evet, Abdülhamit'in hobisidir biliyorsunuz. Hayat böyle geçiyor, ekstra sıradışı bir durum yok. Son derece muhafazakar tarzda geçiyor günlerim.

- Hayat felsefenizi hangi söylem ve sözcükler özetler?

- Tek bir sözcük. Bunu hiç düşünmedim. Bunu bilemiyorum ne ifade eder diye. Gönüldür ya tek bir sözcükse eğer Türkçe'nin en temel kelimelerinden de biridir. Gönül diye bir şiirim de var benim. Onun hikâyesi de ayrı bir hikâyedir ama gönüldür yani. İçinde gönül olmayan yemek bile yenmez, cacık bile yapamazsınız. O yüzden gönüldür yani net olarak.

- Yaşamınız boyunca sizi en çok heyecanlandıran olay hakkında bilgi verir misiniz?

- Heyecanlandıran nedir bilmiyorum. Pek çok şey oldu, bitti. Hani ne olur? Mesela kitabınız çıkar heyecanlanırsınız, çocuğunuz doğunca da heyecanlanırsınız yani bunları karşılaştırmak çok kolay değil. Çok net bir cevap veremeyeceğim ona, en azından şimdi hatırlamıyorum.

- Hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay ne olmuştur?

- Aslında insanı zorlayan şey gerçek sıkıntılar yani yakınlarınızın Allah korusun hastalığı, vefatı bunlardır. Yani bu işin

bir boyutu. Diğer boyutu da şu, Türkiye'nin durumu, problemleri hepimizi yoruyor, bir ızdırap kaynağı, dolayısıyla onda da zorlanıyoruz.

Hani Allah vermesin başımıza bir şey geldiğinde de her insanoğlu gibi zorlanıyoruz. Şudur diyemiyorum. Pek çok insan, pek çok kayadan atlıyor, pek çok sudan geçiyor, pek çok engeli aşıyor bir yere varıyor ya da varamıyor ya da vardığını zannediyor. Ama hayat zaten kendisi o yürüyüş yani onun bir durağı, menzili, molası yok. Bizim de öyle. Dolayısıyla zorlayan da oluyor su gibi akıp giden de oluyor. Çok net bilemiyorum.

Atatürk Lisesi'ne geçişimde zorluk yaşamaz olur muyum yaşadım ama o dönemde bir çocuk ve genç olarak yaşadığım zorlukları bugün de yaşıyorum. Başka bir açıdan hangisi daha zor emin değilim. Hani en zor falan diye sorduğunuz için böyle diyorum. Yoksa sırf ben değil, bütün Türkiye, hepimiz için çok zor dönemlerdi o dönemler. Düşünün ki Ankara Atatürk Lisesi'nin margarin ihtiyacını karşılamak için bütün yatılı okul öğrencileri, Sıhhiye'de kuyruğa giriyorduk. Margarin yani bugün köpeğe vermeniz o yemiyor yani onu.

1978 kışını kaloriferler yanmadan geçirdik. Fuel oil yoktu. Azgın bir terör vardı. Bu; özgürlükçü, güvercin solcu kardeşler, okulları ellerine geçirip kaleye dönüştürüyorlardı. Bunların hepsi sıkıntılı dönemlerdi. Ama bugünde sıkıntılarımız var, yarın da olacak. Yapacak bir şey yok.

- Düşüncelerini ve fikirlerini önemseydiğiniz kitaplarını severek okuduğunuz yazarlar kimlerdir?

- Şairlere cevap vermiş olduk değil mi? Şimdi ayrıca yazarları mı soruyorsunuz? Şöyle yerli ve yabancı biraz konusu olan, meselesi olan yazarları seviyorum. Yazardan ziyade konu takip etmeyi seviyorum.

Mesela ben Anadolu'ya geliş sonrası Türk Edebiyatı, Anadolu'ya geliş sonrası inanç dünyası o olanları çok merak eden birisiyim. Dolayısıyla burada ne oluyor, otomatik olarak bir Ahmet Yaşar Ocak, bir Fuat Köprülü, bir Gölpınarlı bunlar öne çıkıyor. Destanlar dünyasını merak ediyorum. Doğal olarak önce çıkan isimler oluyor. Konuyu takip etmek daha doğru geliyor bana. Biraz kafam o dönemde hangi problemle hangi sorunla meşgulse onu takip ediyorum.

Bir dönem mesela her yer Mircea Eliade oluyor, dinler tarihi falan okuyoruz ama bir dönem geliyor başka bir şey oluyor Asaf Halet Çelebi'ye dönüyorsun. Bu biraz kafadaki soruların ilerleyişiyle ilgili. Dolayısıyla şudur diyemiyorum yani konu takip etmek daha doğru görünüyor bana. Kafanızın gündemini, dışarıdaki gündeme kaptırırsan yandın. Orada sıkıntı var demektir.

- Şairin bu topraklardaki görevi nedir? Böyle bir görev tanımı yapılmasını doğru bulur musunuz? Ve bu görevin ifa edildiğinden bahsedilebilir mi ?

- Bugün bahsedilemez. Çünkü çok kan kaybetmiş bir şiir ortamımız var. Şöyle bir sıkıntımız var. Aşağı yukarı bu bugünün sıkıntısı da değil. 1970'lerden sonra yani 1980'den itibaren Türk Şiiri'nin Türk Millet ile irtibatı büyük ölçüde kesildi. Bugün okunan şairler var. İyi, kötü takip edilen şiirler var ama 1980 öncesinde, 1970 öncesinde bilebildiğimiz Türk Şiiri etkisini vermiyor. Bunun sebepleri var tabi. İletişim meselesi var. Halkın öncelikleri var. Medya faktörü var. Ama bence temel bir faktör daha var. O dönemden daha iyi bir şiir yazmıyoruz şu an. O döneme denk bir şiirde yazamıyoruz. Maalesef çok zayıf verimler ortaya çıkıyor. Bu da halkın kredisini büyük ölçüde tüketen bir şey. Hep örnek verdiğim bir şey var eğer bir liseli çocuk sevdiği kıza, sevdiği oğlana aşkını senin şiirinle ifade edemiyorsa bir şey yapmış olmuyorsun, insana dokunmuş olmuyorsun. Bu sadece aşk,

meşk meselesinde değil toplumsal sorunlara verilen cevap, milletin bunalımlarına verilen cevap konusunda da böyle bir Türk Şiiri tırnak içinde bir cevap verebilmiş değil şu an itibariyle, böyle bir sıkıntımız var.

Ama bizim inandığımız mesele şudur; "Şiir ölürse millet ölür." Çünkü biz milli birliğini bir şairle taçlandırmışız. Hani Mehmet Akif rahmetlinin bugün mesela İsmet Bey rahatlıkla şunu iddia edebiliyor; "Anayasaya gerek yok, İstiklal Marşı anayasa olsun" diyor. Hakikatten böyle bir alt yapı vardır. Gerçekten anayasadaki bütün lafları atıp, bir kenara koysanız bile her şey yolunda devam edebiliriz. Şiir bu kadar güçlü bir şey.

Mesela Karacaoğlan 17. yüzyılda yaşamış bir halk ozanı ama bugün bir Karacaoğlan türküsü çıktığında duyduğunuzda tekrar sizi yakalayabiliyor. Bu güce şiirin ulaşması gerekiyor. Aslında verdiğimiz kavga bu şiiri tekrar rayına oturtmak gibi bir problemimiz var. Ama o da çok zor bir mesele gibi görünüyor. Şiiri değişimde feda edilecekler listesine koymamak lazım. Tartıştığımızda o değişim olumlu mu olumsuz mu? Evet bu şairler beceremedi bu işi abi deyip kapatabiliriz. Ama Türkiye'de müzikten söz edebilir misiniz? Resimden söz edebilir misiniz? Türkiye'de romandan söz edebilir misiniz? Türkiye'de en iyi satan romancı Türkçe bilmeyen bir herif. Yani anlatabiliyor muyum?

Aptal ve garip kitapların çok sattığı bir ülke oldu Türkiye. Hani kabartmalı pembe bir kapak yapıp, ona Osmanlıca bir iki tamlama koyup, aptal bir tasavvuf aşkı kondurup üstüne turistik tasavvuf milyonlarca satabiliyorsunuz. Ama bu bir şey demek değil. Bir yere varmış olmuyoruz bununla. Orhan Pamuk, Türkçe bilmeyen bir adam. Nobel ödüllü büyük, ultra yazarımız ama işte onu söylemeye çalışıyorum sadece şiirde değil yani roman da da, resimde de, heykel zaten Türkiye'de çok sorunlu bir alan sinemada da, müzikte de iflasa yakın bir noktadayız.

Mesela müzik olarak ne alıp ne dinliyorsunuz? Neyi takip ediyorsunuz bilmiyorum. Gençler neyi dinliyor ve acıyorum onlara. Neden besleniyorlar mesela? Bugün, Selahattin Pınar dediğim zaman genç bir insana uzaylıdan mı söz ediyorum diye bana bakıyor. Bunlar çok uzak değil biliyor musunuz? Selahattin Pınar'ın yaşadığı yüzyılda yaşıyoruz. Yüzyıl bile geçmemiş Sadettin Kaynak, Avni Anıl daha geçenlerde rahmetli oldu. Kaç çocuk eserini biliyor? Eserini biliyor? Takip ediyor ve heyecan duyuyor?

Türkünün yeniden üretimi durmuş. Sanat müziği bitmiş, pop müziği deseniz bilgisayarlar emanet edilmiş. Bunlar bence derin sorunlar. Bir mimari tartışmamız var mı? Yok. Bak yapılan camiye Darth Vader Camisi diye çocuklar dalga geçiyorlar. Bir mimari tutumunuz var mı? Bir tartışmanız var mı? Allah rahmet eylesin mimar Turgut Canseverin mimari teoremini alıp bir adım ileriye taşıyan bir ortam var mı şu anda? Bunlar hep sıkıntı. Sadece şiir değil, bir tükenişe doğru gidiyoruz kültürel anlamda.

- “Türkler gerçekten Türk olmadan Türklerin civarındaki kimse gerçekten özgür olamaz” diyerek bize ne anlatmaya çalışıyorsunuz?

- Tam da onu anlatmaya çalıştım. Bugün bir tarih kafamıza vura vura zaten şu anda bunu söylüyor. Suriye'ye bakın, Irak'a bakın. Türklerin gerçekten Türk olması şu demek: Türk gibi davranmak ne demek? O şu demek. Bir kere Türk olmak batıyla amansız rekabeti gerektirir. Kompleksiz bir biçimde batının karşısında dik durmayı gerektirir. Biz hayatımız boyunca beyaz eldivenleri giyip uşak olmadık. Hiç bir dönemde sömürge olmadık. Türk olmaktan kastedilen budur. Bir ırk, kan o işleri kastetmiyoruz. Eğer Türkler, Türk olmanın gereğini yerine getirirlerse bu coğrafya, tarih bunun yüzlerce ispatı ile doludur. Bu coğrafyada müslümanlar rahat ederler. Sadece müslümanlar değil,

bugün Gürcü'nün selameti için de, Ermeni'nin selameti için de Türkler'in burada Türk olarak durması lazım.

Niye bunu söylüyorum? Bakın Ukrayna bu yıl Kırım Türkçesi'yle Eurovision'a katılıyor değil mi? Niye yapıyor bunu? Çünkü Rus şerri çökmüş adamların üstüne. Ukrayna elden gidiyor tamam mı? Türk olmak böyle bir şey. Türk olmanın yolu Rus'a karşı durmanın, Ukrayna'da bile Türk olmaktan geçiyor. Tarih bunu gösteriyor. Bu sözün hiç izahate ihtiyacı yok. Bunu bugün her açtığımız haber bülteninde bir kere daha görüyoruz.

- Tekfur'un Kızı adlı şiirinizde kullandığınız “Bilirsin ki kavuşmak yok islamlıkta kavuşan kısmısı ancak gavurdur” ifadesini dillendirirken ki düşüncenizi bizimle paylaşır mısınız?

- Bak o bir kere internetten kes yapıştır yapılıyor. Böyle bir bela var. Şuna dönüştü bilirsin ki İslam falan böyle bir şey değil «bilesin kavuşmak yok islamlıkta» bilesin kavuşmak yoktur islamlıkta dediğin zaman zaten hece tutmuyor. Tamam mı? Bu heceyle yazılmış bir şiir. Bunun doğrusunu keşke yazmasanız da hani bende rahat etsem. Ne sordunuz? Soruyu unuttuk bu arada. Düşünce falan yok ya oradaki şiirdeki imge bu kavuşma, kavuşmama ile ilgili sorunsal.

Dünya; müminin gurbetidir. En iyi musakkayı sen yiyemezsin, zaten yesen de boğazına dizilir. Dünyanın sefasını sürmek pek mümine göre değildir. O şiirin genel akışında anlatılan öyle bir tavır var. Çünkü zaten “soluma tükürdüm, Rabbim Gafur'dur” diye gidiyor. Biliyorsunuz hadislerde kötü rüya görünce uyanıp soluna üç defa “tuu” demen gerekir. Öyle bir şey var. O öyle bir atmosfer meselesi. Ha, kavuşmak ta vardır ayrıca. Yani hiç problem değil. Zaten kavuşunda gençlerin böyle deli ve ultra aşklara girmemesi sinir bozucu bir şey. Gençlerin mantıklı olmaması lazım. Kız, erkek fark etmez. Aşık olsunlar ve bunu kovalasınlar bu çok önemli bir şey. Rahmetli Fetih Gemuhluoğlu biliyorsunuz “aşık

oldun mu hiç evladım?” diye sorarmış, burs isteyenlere. “Olamadım” diyene, “senden bir cacık olmaz” diye vermezmiş bursu. Öyle anlatılır. Dolayısıyla aşk çok önemli bir şey.

- Şair, yazar, senarist olmanıza rağmen neden arka plandasınız? Bu bir Süleyman Çobanoğlu tavrı mı ?

- Vallahi ön plan o kadar kalabalık ki ön planda millet birbirini yiyor, ön plana geçecek bir durum yok. Ayrıca ön planı hayatım boyunca istemedim. Ben kamera önünde çok program yaptım, ettim ama bunu açık söyleyeyim hiç te isteyerek yapmadım. Kamera şehvetim yoktur. Millet beni çeksin, aman çok hayranım olsun böyle bir şeyim zaten hiç olmadı. Ön plan dediğinizde zaten bir sürü insan var. Herkes birbirini yiyor, kimin eli kimin cebinde belli değil. Çok fazla bir şey söylemeyeyim, sizler öğrencisiniz, siyasi falan dalmayayım şimdi. Orada zaten millet birbirini yiyor. Bütün kifayetsiz muhterisler orada savaşıyor zaten.

- İsmet Özel'in “Benden sonra bir tek şair geldi o da Süleyman Çobanoğlu” sözü sizin üzerinizde nasıl bir etki oluşturdu?

- Öyle bir şey demedi. O laftan çıkan sonuç insanların çıkarıldığı sonuç. İsmet Özel 1995’de benim kitabım yayınlanınca bir yazı yazdı. Dergah dergisinde sanırım. 1996 yılı mıydı, o tarihlerde, orada böyle yarım ağız övdü. İsmet Özel o yazıyı yazsaydı da, yazmasaydı da benim şiir tutumumda hiç bir değişiklik olmazdı. Ben yine bildiğim şiiri yazardım ki yazıyorum zaten. Türkiye’de özellikle 90’lı yıllarda benim çıkıp o hece mücadelesini verdiğim dönemde işin garibi şudur; İsmet Özel gibi yazmayan tek adam bendim. İsmet Bey o yazıyı kitapta bir şiir gördüğü için yazdı. Ama çok fazla bu mesele uzadı. Herkes bundan söz ediyor. Ben artık elli yaşıma geldim. Ben yazacağımı yazdım zaten. İki şiir kitabım var. Özellikle ikincisi hacimli bir kitap. On dan üç tane şiir kitabı çıkar. Aslında yazmaya devam ediyorum. Ben başka bir şey söylüyorum.

- Şiir gecelerinde, festivallerde, toplantılarda sizi fazla göremiyoruz bunun sebebi nedir?

- Beni hiç göremezsiniz. Hiç gitmem. Hayatım boyunca hiç bir şiir gecesine gitmedim. Hiç bir festivale de gitmedim. Böyle turistik şeylerden de nefret ederim. Yani şiir gecesini dediğiniz şey şudur Türkiye’de, eskiden bunların adı edebiyat matinesiymiş. Onlar da sevimsizmiş ama şiir gecesini dediğimiz şey iyice sevimsiz ve şapşal bir hal almış şekilde.

Ne oluyor? Belediye bir para ayırıyor, bir salona senin adını asla duymamış, kitabından tek satır okumamış insanlar gelip oturuyor, sen de onlara şiir okuyorsun. Benim anladığım bu. Ben hiç gitmedim çünkü. Bu bir kere çok sevimsiz, çok dangalakça, salakça bir şey. Lüzumsuz bir şey. Mesela bilmem ne Belediyesi bu işe para ayırır, sen kimin malını kime harcıyorsun, ne yapıyorsun senin görevin bu mudur? Kültürel faaliyet adı altında bir cıvıklık bu. Böyle şeyleri hiç sevmiyorum. Hiç katılmadım. Hiç katılmaya da niyetim yok.

Ben onun yerine bir şiir yayınlamayı daha mübarek buluyorum. Hiç olmazsa onu talep eden adam gelip, alır, bekler bir şey yapar. Hiç katılmadım. Şiirine güvenen kafasına ve yazısına güvenen kimsenin de katılmaması gerektiğini düşünüyorum. Böyle bir okuyucu, yazar ilişkisi olmaz çünkü. İnsanların önce ayranlarını kabart, sonra kitap imzala, sonra sat, bu bana göre bir şey değil.

- İlk kitabınız “Şiirler Çağla” büyük bir yankı uyandırmışken, ikinci kitabınız “Hudayinabit’i” çıkarmakta neden on beş yıl beklediniz?

- İlk kitap ile Hudayinabit arasında on dört yıl var arada. Biz yine iyi çıkartıyoruz Yahya Kemal hayattayken hiç kitabı yayınlanmadı biliyorsunuz. Benim öyle çok kitabım olsun gibi bir motivasyonum yok. Ama iyi kitaplarım olsun istiyorum.

Hudayinabit o bütünlüğe ulaşmasaydı hâlâ beklemeye devam ediyor olabilirdim. Kafamda şey vardı. Hacimli büyük bir kitap vardı. O noktaya eriştiğinde evet Hudayinabit çıktı. Şiirler Çağla'da öyledir. Onda da acele etmedim. Zaten kitabım geç çıktı. İlk kitabım yirmi sekiz yaşında mıydı, o aradaydım. Ama hiç acelem yok. Allah ömür verirse üçüncü kitap için de acelem yok. Bir noktaya gelsin istiyorum. Demlensin istiyorum.

- İyi insan tanımınız nedir? Nasıl tanımlanmalıdır iyi insan sizce?

- Elinden, dilinden kimse zarar görmeyecek, bu kadar. Yoksa, adam şöyleymiş, böyleymiş beni hiç ilgilendirmez. Bu ülkeye sakallı şeytanların yaptığı kötülüğü kimse yapmadı. Haçlılar yapmadı. İyi insan tarifinden, ideolojik tarifi almıyorum. Hatta dini tarifi de almıyorum. İyi insan net kardeşim; elinden, dilinden kimse zarar görmeyecek. Yetime bakıyorsa iyi, infak ediyorsa iyi, çalıp çırpmıyorsa iyi anlatabiliyor muyum? Şöyle diyorsa iyi değil, böyle yapıyorsa iyi değil. Evet bunlar tehlikeli konular.

- Aile kavramı sizin için ne ifade ediyor?

- Aile kavramı ne ifade ediyor? (Sayın Çobanoğlu bu sırada eşi, hanımefendiye sesleniyor) Çay ne oldu? (Eşi, hanımefendi cevap veriyor): Burada bekliyor. Çekimdesiniz diye bekliyor. Onları içelim bir mahsuru var mı? Aile kavramı çayı ifade ediyor.

- Gelecekte nasıl Türkiye umut ediyorsunuz?

- Umutlar çok. Ama gidişat iyi mi? Hiç iyi değil. Ben her meseleye kültürel olarak bakmakla yükümlüyüm. Ben ihracat rakamları ne olur, ne olmaz bilmiyorum. Ben böyle Tayvan'a falan dönüşmüş bir Türkiye istemiyorum. Herkesin matematik olimpiyatlarında derece aldığı, makine gibi işini yaptığı bir Tür-

kiye istemiyorum. Ben; Türkiye'yi Türkiye gibi seviyorum. Ben Türkiye'yi kültürel olarak kalkınmış görmek isterim. Adam gibi şehirler yapabildiğimiz, adam gibi müzikler besteleyebildiğimiz, adam gibi şiirler yazabildiğimiz bir Türkiye isterim.

Bunlar olmadan yaptığımız hiç bir şeyin kıymeti yok. Yok yani. Ne yaparsanız yapın. Bakın bir sürü yatırım yapılıyor, havaalanları yapılıyor, yollar yapılıyor ama hâlâ evlerimize girdiğimizde mutlu değiliz. Hâlâ televizyonlarımızı açtığımızda mutlu değiliz. Hâlâ konuştuğumuzda mutlu değiliz.

İslamın temeli nedir? Allah güzeldir, güzeli sever. Bütün mesele güzellikte. İnsan dünyada güzeli arar, güzeli kovalar, güzeli hedefler. Güzel yapmazsan bir işi hiç bir kıymeti yok. Ne yaptığının önemi yok. Savaşın bile bir estetiği, güzelliği vardır. Onu yaparsan o savaş olur. Yapmazsan o katliam olur, cinayet olur ya da kör dövüş olur. Türkiye'nin güzellik açısından, estetik açısından kalkınmışlığı isterim. Umudum odur. Allah'tan dileğim de budur. Güzellik kavramımızın kesinlikle değişmesi lazım. Güzel olanın ne olduğunu tekrar bulmamız gerekiyor.

- Bugünün gençlerine ne tür tavsiyeleriniz var?

Bu günüm gençlerine tavsiyem, tavsiye falan dinlemesinler. Kendi yollarına gitsinler. Bu yetişkinler zaten tavsiye vermeye ehliyeti olsa Türkiye bu hale gelmezdi. Bunlar zaten bu işi biliyor olsalar bir şey yaparlardı. Tek söyleyeceğim şey olabilir. Kitaplardan başlarını kaldırmassınlar. Ama kitaplardan, dedikodudan değil. Tutkusu olmayan hiçbir işi önemsemesinler. İçinde tutku olmayan, ateş olmayan, gönül olmayan hiç bir şeyi önemsemesinler. Kimseye de iradelerini emanet etmesinler. Özellikle sonunda efendi, mefendi, bey, paşa olanlara itibar etmesinler. Türkiye Cumhuriyeti sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir toplumdur, olacaktır. Bugün olmasa yarın olacaktır.

- Bu vesile ile Afyon Kocatepe Üniversitesi mensuplarına ve Afyon-karahisar halkına neler söylemek istersiniz?

- Afyon memleketimiz. Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne başarılar. Allah yollarını açık etsin. Afyon halkına şunu söyleyebilirim; aklım yettiği kadar. Kardeşler AVM'lerden bir cacık olmaz. Başka bir gelişme bulalım. Güzel Afyon'u da kirletip bırakmayalım.

Orası nefes aldığımız bir yer. Afyon yani. Mesela her Afyon'lu şunu düşünsün bence ben düşünüyorum bir Afyon'lu olarak. Kaymağı olmayan bir Afyon dünyada neyi ifade eder? Hiç bir şey ifade etmez. Bugün kaymak işi tehlikede. Çünkü manda yok. Çünkü su yok. Çünkü otlak yok. Afyon'un bunlara kafa yorması lazım. Afyon bunlarla güzel. Herkese çok selam ve hürmet ederiz. Başka ne diyelim?

Şevki DİNÇAL

Celal ADIBELLİ
Hami DELİORMAN

- Sizi tarihe not düşmek adına bir kez daha kısaca tanıyabilir miyiz?

- Öncelikle hoş geldiniz. Sizi burada görmek beni çok mutlu etti. Bu Afyon Kocatepe Üniversitesi'nin benimle yaptığı ikinci çalışma diyebilirim. Çünkü burada gerçekten çok güzel bir eser var. Önce "Aşk Yolcusu Mevlânâ" diye yola çıktık. Yine sevgili Türker Hocamın koordinatörlüğünde. Daha sonra 16. yüzyıl da Afyon Mevlevihanesi'ni kuran Sultan Divani'nin sözlerinin birleştiği iki CD'lik bir çalışmanın birinci CD'de sözlerin tamamı bana ait, ikinci CD'de Sultan Divani'ye ait bu güzel çalışmada yine Afyon Kocatepe Üniversitesi'nin çok önemli katkısı vardır. Bu benim sizlerle ikinci buluşmam. Kim vesile olduysa öncelikle teşekkür ediyorum. Hoş geldiniz diyorum.

Ben; 1952 Sivas Şarkışla doğumluyum. Çok küçükken elim bir kaza neticesinde iki buçuk, üç yaşındayken babam hayatını kaybetti. Sonra zamanın şartları nedeniyle annemizden ayrıldık. On iki, on üç yaşına kadar köyümde kaldım. İlkokulu orada bitirdim. Daha sonra bir sene Mersin'de okudum. Hayat şartları bizi zorladı. Bir müddet Ankara'da sokaklarda kaldım. Sonra yetiştirme yurdu hayatım oldu. Yetiştirme yurdundayken yatılı okul sınavlarına girdim. Bütün yatılı okul sınavlarını kazandım ama tercihim Polis Koleji'nden yana oldu. 1967 senesinde Ankara Polis Koleji'ni bitirdim. 1973'te komiser yardımcısı olarak bitirdim. Emniyet teşkilatının, emekli oluncaya kadar hemen hemen bütün kademelerinde çalıştım. Özellikle gençlerle ilgili çok çalışmam oldu. Uyuşturucu konusunda çok çalışmalarım oldu. Merkez narkotik müdürüyken dünyanın bütün büyük ülkelerini dolaştım. Oradaki durumları gördüm. Ülkemdeki yapılabilecek uyuşturucu konusunda özellikle mücadele konusunda yapılabilecek her konuda kafa yormaya çalıştım. Dolayısıyla meslek hayatımın öncelikleri; hep gençler, sokak çocukları, yetiştirme

yurtları, engelli çocuklarımız ve yaşlılarımız oldu. Bu fırsatı tabi ki mesleğim sayesinde yakaladım. Onun için böyle bir hayatın içinden geliyorum. 2012 yılının Mayıs ayında da Emniyet Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığından polis başmüfettişi olarak emekli oldum.

Bu güne kadar yayınlanmış on dokuz şiir kitabım var, bir roman var, bir de işte bu elimizde olan güncel anı dediğim "İçimizdeki Yarın" kitabı var. Sokakta geçen günler, yetiştirme yurdunda olduğumuz günler daha sonra ki hayatla ilgili mücadelelerimiz var. Bu kitabın yazımında çok ilginç bir hikâye var ona da daha sonra değinirim. Yirmi bir tane yayınlanmış kitabım var. Yaklaşık beş yüzden fazla bestelenmiş şiirim var. Değişik, ülkenin güzel bestekârları büyük bestekârları tarafından bestelenmiş şiirlerim var. Bunların yetmişten fazlası TRT denetiminden geçmiş, TRT arşivlerinde. MESAM ve İLESAM üyesiyim. MESAM ne diye sorarsanız. Müzik Eserleri Sahipleri Birliği. İLESAM ne dersiniz? İlim Sanat Eserleri Meslek Birliği. İki meslek birliğinin üyesiyim. Çalışmalarımız, yazım hayatımız, sokak çocukları ile ilgili, yetiştirme yurtları ile ilgili çalışmalarımız devam ediyor.

- Hayatınızda unutamadığınız kırılma noktası hangisidir?

- Tabi ki çok küçükken hayal meyal hatırladığım babamın ölümüdür. İkincisi, sokakta yattığım zamanlardır. Ben bir buçuk ay belki daha fazla Ankara Güven Parkında sokaklarda yattım. Daha sonra Süleyman Demirel'e çıkıp sokakta yattığım günlerde, "beni okutun" dedim. Bu da olumlu anlamda kırılma noktasıdır. Olumlu anlamda kırılma noktası hanımefendiyle, sevgili eşimle evlenmemdir.

- Fikri alt yapınızın oluşumunda kimlerin katkısı oldu? Fikir önderleriniz kimlerdir?

- Şimdi ben ona çok değişik anlamda cevap vermek isterim. Fikir önderinden öte ben ayırt etmeden hemen hemen her şeyi okumaya çalışırım. Özellikle şiir hayatımla ilgili soruyorsanız tabi ki Aşık Veysel'in çok önemli bir yeri vardır. Ve bizim o yörenin ozanlarının önemli bir yeri vardır. Size enteresan bir şey söyleyeyim, on iki, on üç yaşlarındayım sokakta yatıyorsunuz her an tetiktesiniz, korkuyorsunuz, hüzünleniyorsunuz ne yapardım biliyor musunuz, o bildiğim halk ezgilerine kendi sözlerimi giydirir, bir taraftan ağlar, bir taraftan kendimi teselli etmeye çalışırdım. Dolayısıyla tabi ki Aşık Veysel'in şiir hayatımda çok önemli bir yeri var.

İkincisi Mevlânâ tabi benim için çok önemli. Yunus Emre'nin çok önemli bir yeri var hayatımda. O ikisinin, Hacı Bektaşî Veli'nin çok önemli bir yeri var. Şimdi aynı dönemde yaşamış üç büyük insandır. Eğer üçünü de iyi bilmezseniz o devri, bugünkü halimizi iyi anlayamazsınız. Onların çok önemli bir yeri var hayatımda tabi ki.

Türk yazarlarından çok seçtiğim olmaz hemen hemen herkesi okurum, okumaya çalışırım. Özellikle benim fikri alt yapıma da uygunsa ama ayırt etmemeye çalışırım. Şunu okuyacağım bunu okuyacağım diye yola çıkmam. Bir kitap bana hayat adına bir şey verebiliyorsa, toplum adına bir şey verebiliyorsa o kitabı ayırt etmeden okumaya çalışırım ve okurum.

- Ortalama bir gününüzü nasıl yaşıyorsunuz?

- Çok güzel. Emekli oluncaya kadar çok değişik bir hayatım vardı. Çok faal bir meslektesiniz, bir ilin asayişinden sorumlusunuz. Ben gece boyunca dahi telsizi kapattığımı hatırlamam. Dolayısıyla odamda yan tarafımda bir masa vardı, orada değişik

kitaplar olurdu, boş kaldığım an da hemen kitaplara sarılırdım. Onun dışında tabi ki asayişten sorumlusunuz kolay değil, müfettiş olduğum zamanlar biraz daha rahattım. Soruşturmaların dışında kendinize aitsiniz.

Ben sabah çok erken uyanırım. Eşimle birlikte eğer çok önemli bir yorgunluğum yoksa sabah biraz yürürüz. Kahvaltı olayından sonra ben bir müddet okurum, yazarım.

Öğlen bir hava almak için dışarı çıkarım. Sonra tekrar gelirim, okurum. Kitabımın üstüne yazacaksam yazarım, okuyacaksam okurum. Akşam yemeğinden sonra gece on ikiye, bire kadar yazar veya okurum. Genelde hayatımız böyle geçiyor.

Benim çok üretken olduğumu söylerler. Bilmiyorum doğru mudur? Ama not almaktan hiçbir yere gitmem. Nereye gidersem gideyim yanımda yazacak not defterim olmalı. Çünkü size ilham denilen şeyi veya kafanızdaki düşünceye gelen bir şeyin ne zaman geleceğini hissedemezsiniz. O an kaleminiz yanınızda yoksa şöyle söyleyeyeyim size, yolda araba kullanarak gidiyorum diyelim değil mi aklıma çok enteresan bir şey geldi. Hemen dörtlülerimi yakar, arababımı kenara güvenli bir yere çeker, oraya aklıma geleni not ettikten sonra tekrar yoluma devam ederim. Eskiden baş ucuma not defteri koymazdım, not defteri sonradan alışkanlık haline gelmeye başladı.

Dolayısıyla bir günüm genelde, eş dost ziyaretlerinin dışında biraz nefes alma adına dolaşmalarım dışında bir günlük hayatım hemen hemen çoğu zaman yazmakla geçiyor. Onun dışında tabi ki burada bir takım faaliyette bulunan dernekler var oralara gidiyoruz. Oradaki arkadaşlarla konuşuyoruz, ne yapabiliriz diye.

Sonra çok iyi bir yazar grubumuz var burada yaklaşık yirmi kişi her ay belirli bir kitabı belirleriz. O kitabı edebi bakımdan irdeleriz, yazım bakımından irdeleriz. Dolayısıyla bu da size şunu

getiriyor hem bir kitabı hemen hemen zorunlu olarak okumuş oluyorsunuz, birde dünyanın neresinde nasıl bir kitap yazılmış, bundan o kadar çok enteresan fikirler ortaya çıkıyor ki ondan da gerek yazım hayatınızda, gerekse dünyadaki olan bitenden, Türkiye'deki olan bitenden haberdar oluyorsunuz. Çünkü kitabı tartışırken sadece yazılan kitabı tartışmıyorsunuz.

O kitabın getirdiği her şeyi tartışıyorsunuz. Türkiye'deki durumunu tartışıyorsunuz dolayısıyla böyle de güzel bir grubumuz var. O gruptan da özellikle faydalandığımı ifade etmem lazım.

- Hayat felsefenizi hangi söylem ve sözcükler özetler?

- Anı yaşamakla ilgili. Bakın çok enteresan bir hayatım olduğu için bu hayat size çok şey öğretiyor. Küçük küçük notlarda aldım burada şimdi aslında sokakta yattığım günlerde aslında hep şunu düşündüm. Küçük bir çocuksunuz, bir yerde kalıyorsunuz oradan bir sürü insan gelip geçiyor. Her vasıfta insan gelip geçiyor birinden biri de gelip de, "Sen burada ne yapıyorsun evladım? Senin evin barkın yok mu?" demesini çok bekledim. Dolayısıyla bakan ama görmeyen bir toplumuz.

İkincisi, hani karanlıkta yaşayanlar gün ışığına çıktığı zaman çıktıkları yerleri unuturlar. Ben bunu yapmadım. Hep geçmişte yaşadıklarım yapacaklarımın bir ön sözü gibi oldu. Ben de her yerde bakmaya çalıştım. Görmeye çalıştım, bakmak ötesinde görmeye çalıştım. Dolayısıyla birinci düsturum başınıza ne gelirse gelsin, affetmenin çok önemli olduğunu düşünüyorum.

İkincisininin, anı yaşamamanın dün de kalmamanın ama yarını da unutmamak yarınla ilgili planlar, projeler yaparken anı da kaçırmamanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ama size şöyle bir şey söyleyeyim, eğer ben bugüne kadar özellikle sokakta kaldığım günlerde ve daha sonraki günlerde bana kötülük yapan veya beni evden atanlar, kovanlarla ilgili öfke duysam onları af-

fetmesem belki şu an istediğim yere gelemezdim. Çünkü öfke sizin önünüzdeki en büyük engellerden bir tanesidir. Şimdi affetmek kelimesini kullandığım zaman bazıları şöyle düşünüyor. Ya karşı taraftaki affetmeyi hak ediyor mu? Hak etmese bile kendi adınıza affetmelisiniz diye düşünüyorum. Niye atıyorum on sene önce birisi size kötülük yaptı. O kişi ölüp gitti. Bugün o kişiyi hatırladığımız zaman öfke duyuyorsanız bunun zararı kime? Geçmiş, ölmüş gitmiş.

Öfkenin, mayınlı bir tarla olduğunu düşünüyorum. Ben aynı zamanda hiç ummadığımız anda gerçek sahibine değil de öfkeyi size yaşatana değil de hiç hak etmeyen birine de patladığını görebiliyorum. Ve çok yanlış noktalara gidiyor. Hayat felsefemin içinde dediğim gibi anı yaşamak çok önemli, dünü unutmadan yarına çok takılıp kalmadan, affetmenin çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir de keşke dediğimiz çok olay oldu. Keşkeyi kullanmak geçmişe değiştirmiyor. Ama keşke dediğimiz olayı bir daha yapmama adına o kelimeyi kullanıyorsanız, o zaman o kelimenin bir anlamı var diye düşünüyorum. Onun için hani bir söz vardır. "Her zirveye çıkanların hüznünlü bir hikayesi vardır" diye ben öyle olduğunu düşünüyorum.

Geçenlerde bir yerde konuşuyoruz. İş döndü, dolaştı geçmişe geldi. Eşimle birlikte bir etkinlikteyiz. Ankara'daki etkinlikte. Ben on iki, on üç yaşımdayken sokakta kaldığım günlerde birisi bana deseydi ki, sen bir gün gelecek emniyet müdürlüğü yapacaksın ve sayısız çocuğa da çare olacaksın, onlara yardımda bulunacaksın bunun yanında yirmi bir tane kitabın olacak, şu kadar şiirin bestelenecek dese o gün belki onu sopayla kovalardım. Ama bugün geldiğiniz yere bir bakıyorsunuz o kadar dolu dolu, o kadar güzel bir hayat ki, ben hiç niye bunları yaşadım, niye bunlar başıma geldi diye sorgulamadım.

Ve sokakta kaldığım günlerde hep şunu düşündüm. Bu benim hayatım değil, ben bu hayattan kurtulacağım ve okuyacağım. Tek dediğim şey bu ağzımdan çıkan kelime buydu inanır mısınız? Ve hiçbir zaman umudumu kaybetmedim. Umudun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle çok şükür hani en büyük zenginliklerden bir tanesinin sabır ve şükür olduğunu söylerler ya sabır ederek bu noktaya geldim ve şükür ediyorum.

Emniyette çalışmanın o çocuklar adına, yaşlılarımız adına bana çok önemli fırsat verdiğini düşünüyorum. O fırsatları hep onların lehine kullandığımı biliyorum. Zihinsel engelli çocuklarla yaşadığım bir hikâyem vardır. Onu anlatmak çok isterim. Biz çok yakınımız birbirilerimize. Ben; on beş günde bir yetiştirme yurdunda ki çocuklarla, zihinsel engelli çocuklarımıza, polis evinde eğlenceler düzenliyordum.

Onların okullarına gittiğim zaman etrafımı sarıyorlar. Benim arabamı kullanan şoför birde yanında görevli koruma dediğimiz birisi var. Çocuklardan bir tanesi demiş ki; "Polis abi sen şoför-sün de bu abi ne iş yapıyor?" demiş. O da demiş ki; "Ben korumayım." Hemen ortalık dalgalanmış bana "adamım" derler. Ben, onlara "adamım" onlar, bana "adamım" derler. Hemen ortalık dalgalanmış. "Adamımız tehlikedeymiş". Ben ne zaman oraya gitsem, benim korumayı kovuyorlar. Etrafıma halka yapıyor çocuklar koruma içgüdüleriyle dolayısıyla ben o çocuklarda aldığım özellikler pozitif enerjiyi, sevgiyi inanın hiç unutamam. Halen beni ararlar, özel günlerimde sorarlar, ben onları ararım onun için özellikle Kütahya'da yaşadığımız günler çok dolu günlerdir.

- Yaşamınız boyunca sizi en çok heyecanlandıran olay hakkında bilgi verir misiniz?

- O kadar çok ki. Benim mesleğimde olup da heyecanlanmadığımız, üzülmeyeceğimiz çok az gün vardır. Ama en çok heyecan-

canlandığım şey tabi ki on üç yaşındayım, Süleyman Demirel'in karşısına çıkıp "beni okut" diyeceğim, o heyecanı unutabilir misiniz? On üç yaşındayım gittim, kapısını çaldım "beni okutun" dedim. O andaki heyecan doruktur, artık ondan ötesi yok. Tabi ki hayatımızda çok heyecanlandığımız anlarımız vardı. Evlendiğimiz zaman, eşimle karşılaştığımız zamanlar, oğlumuzun dünyaya geldiği zaman, son zamanlarda oğlumuzun üniversiteyi bitirdiği, doktorasını bitirdiği ve orada bize yaşattığı mutluluk. Oğlum Amerika'da doktorasını bitirdi, biz onun gününe gittik. Bizi de davet ettiler. Resepsiyona oğlumu anons ettiler yılın asistanı seçilmiş, düşünabiliyor musunuz? Amerika'da bir üniversitede yılın asistanı seçilmiş. O andaki heyecanım da çok önemlidir. Sıralama çok diye düşünüyorum. Çünkü öyle bir hayatın içinden geldiğim için çok zor.

- Hayatınız boyunca sizi en çok zorlayan olay ne olmuştur?

- Yani öyle bir hayatın içindeyim ki o kadar çok beni zorlayan o kadar çok olaylar oldu ki. Mesela hemen aklımda gelen, Kütahya Emniyet Müdürü iken tanık olduğum bir olay var. El koyduğum bir olay. Dumlupınar Üniversitesinde iki gencimiz bir kız, bir erkek birbirileriyle arkadaşlar. Kız; "Ben seninle arkadaş olmak istemiyorum, arkadaşlığımızı sürdürmek istemiyorum" diyor. Delikanlı; "Hayır benden ayrılamazsın" der. Ayrılırsın, ayrılamazsın derken kız çeker gider ve bir daha delikanlıyla konuşmak istemediğini söyler. Delikanlı bir akşam üzeri bir yerden nereden bulduysa bir kelepçe bulur. Sonra bir de gaz silahı bulur. Gider görevliyi etkisiz hale getirir. Kalorifer peteğine kelepçeler bileğinde çıkar kızın odasına. Beşinci katta kızın odası. Beş kız daha vardır. Kızın yanında olanları çıkarır, durum böyle olunca hemen emniyeti ararlar, olay arkadaşlarımıza intikal eder. Bana intikal etti durum. Şimdi olay mahallinde ekip benden talimat bekliyor. Ne yapmamız gerekiyor; "Müdürüm

emir verin içeri girelim mi, girmeyelim mi?" öyle bir zor noktasınız ki silahlı bir kişi içerde can güvenliği yok, çatışma ihtimali var. Başka ihtimaller de var. Ama dediğim gibi ben içgüdülerime bazen güvenirim. İç sezgilerime güvenirim. "Girin" dedim, girdiler. Delikanlı hazırlıklı gelmiş anlaşılın, karşılıklı karyolalara iki tane ip bağlamış, çapraz vaziyette birisine kızı asmış, birine kendini asmış. Yüksek olduğu için debelendikçe sıkıntı oluyor, daha çok sıkıyor. Arkadaşlar içeri girdiklerinde bu manzarayla karşılaşmışlar. Ve hemen birisi kızı kucaklamış, birisi delikanlıyı kucaklamış, ipleri kesmişler. Ama maalesef delikanlı için yapılacak hiçbir şey yokmuş. Orada öldüğünü görmüşler. Kızımızın yaşadığını fark etmişler. Fark edince hemen hastahaneye kaldırdılar. Bu olayın iki gün sonrasında Uşaklı'ydı sanıyorum aile, bizi ziyarete geldi, babasıyla kızcağız. Kızcağızın gözlerinin içi kıpkırmızıydı bayrak renginde olmuştu, onu hiç unutamam. En zor verdiğim kararlardan bir tanesiydi. Çünkü öyle bir hassas noktadasınız ki, orada çıkacak bir çatışma iki gencin hayatına mâl olabilir. Benim arkadaşlarımdan birisi zarar görebilir. Bazen böyle kararlar vermek durumunda olduğunuz zaman çok zorlanırsınız. İlk aklımda gelen odur.

- Düşüncelerini ve fikirlerini önemsedığınız kitaplarını severek okuduğunuz yazarlar kimlerdir?

- Çok var. Şu, bu dersem haksızlık etmiş olurum. Klasikleri çok severim. Kendi yazarlarımızdan Reşat Nuri Güntekin olsun ondan bu tarafa işte bütün tarihimize, edebiyatımıza mâl olmuş bütün eserleri severim. Aslında hiçbir eser veya yazar seçmiyorum desem inanır mısınız? Kitap bana hitap ediyor mu, etmiyor mu çok önemli. O kitaptan hayata dair, topluma dair ve kendime dair bir şeyler alabiliyor muyum? Onları alır okurum. Hiç ayırt etmeden ve bu konuda çok titizim, çok araştırmacıyım. Zamanımın çoğu yeni çıkan yayınları takip etmekle geçer. Okurum, ba-

karım, tanıtım yazılarına bakarım, tabi ki yazar benim için çok önemli. Ama onun dışındaki şeyler de, yazdığı şeyler de önemli. Bir yazar her şeyi iyi yazacak, bir yazar her şeyi kötü yazacak diye veya farklı yazacak diye bir şey yok. O bakımdan çok ayırt etmem. Hemen hemen elime geçirdiğim her şeyi okurum ve okumaya çalışırım ve bunu da doğru yaptığımı düşünüyorum.

- Şairin bu topraklardaki görevi nedir? Böyle bir görev tanımı yapılmasını doğru bulur musunuz? Böyle bir görevin ifa edildiğinden bahsedilebilir mi?

- Çok geniş, kapsamlı bir soru. Şair dediğiniz kişi kim? Önce şairin kim olduğunu tanımlamamız lazım. Sanat, sanatçı, şair muhaliftir. Muhalif gözüyle bakılır. Toplumun derdiyle dertlenir, çilesiyle çile çeker, olumsuzlukları gören, ona ses olan kişidir. Bir söz vardır; "Şiir vahiyle, cinnet arasında bir şeydir" diye. Dolayısıyla şairin tabii ki bir misyonu var. Ama bakıyorsunuz, "ben şairim" diye ortada dolaşan, sadece belirli konulara yoğunlaşmış, toplumun bazı durumlarından haberdar olmayan, bazı acılarından, bazı problemlerinden haberi olmayan insanlar var. Eğer bir şiir, toplumun içinden çıkmıyorsa, hayatın içinden çıkmıyorsa, yaşamın içinden çıkmıyorsa ben o şiire, şiir demem. Tabii ki şiirde kurgu çok önemlidir. Anlatacağınız, vereceğiniz mesajlar çok önemli ama samimi şiirin yaşamın içinden çıktığına inanıyorum.

- Sizi en çok etkileyen şiiriniz hangisidir?

- Bu şöyle bir şeye denk gelir; çocuklarımızdan hangisini çok seviyorsunuz? Ben böyle bir ayırım yapmayayım ama en çok bilinen şiirim sanıyorum "Başım Gözüm Üstüne" şiirimdir. Bedirhan Gökçe'nin okuduğu. O da en ilginç şiirlerimden bir tanesi. Bana göre ondan daha güzel şiirlerim var ama. Ben tek dalda yazan birisi değilim. Ben tasavvuf da yazıyorum, aşk da

yazıyorum, toplumsal gerçekleri dile getirmeye de çalışıyorum. Dilim döndüğünce, aklımın erdiğince dolayısıyla en bilinen şiirim "Başım Gözüm Üstüne" şiirimdir sanıyorum.

Onun dışındaki şiirlerim tabi ki hepsi benim akıl süzgecimden, gönül süzgecimden geçmiş damlayarak oralara düşmüş özel şeylerdir. Tabi ki bazıları yaşadığınız hayatı çok daha iyi anlatır. O anda yazdığınız şeyler hani derler ya ilham lazım. İlham dediğiniz şey şiirin belki de bir kelimesi, belki bir bakışı, belki bir görüşü, bir anıdır.

Dolayısıyla şiir yazabilmek için sadece ilhamla yetinmemek gerektiğini düşünüyorum. Çünkü şiir gerçekten edebiyatımızın en önemli dallarından bir tanesidir. Hemen hemen her şeyin girişi diye düşünüyorum. Bilmiyorum yanlış olabilir mi ama benim düşüncem bu.

- İyi insan nedir? Nasıl tanımlanmalıdır iyi insan?

- İyilik, kötülük aslında görecelidir bana göre. Sizin iyi bulduğunuzu bir başkası kötü bulabilir. Ama iyi insan sözünden şunu anlıyorum; bu topluma faydası olan, insana faydası olan, insana yararı olan, öfkeyle kınıyla beslenmeyen, sevgi en önemli kıstaslarından biri olan insan diye düşünüyorum.

Yani bu topluma yararınız yoksa zararınız da olmayabilir. Ama yararınız yoksa ne kadar bu topluma zararı olmasa da orada o insanın iyi olup olamasa da, öyle olup olmadığından söz edebilmemiz biraz zor gibi geliyor bana.

Bu toplumun derdiyle dertlenen, yapabileceği her konuda elindeki çözümleri var sayıp bu çözümlere katkı sağlayabilen, çözüm üretebilen, özellikle gençlerimize, acizlerimize, yaşlılarımıza, engellilerimize çözüm üretmeye çalışan insan diye tanımlarım. Bana göre öyle olmalı. Yoksa kendi başında bir insan başkalarına göre çok iyi olabilir, kimseye zararı yok işte otu-

ruyor, kalkıyor, yiyor, içiyor bu insanı nasıl tanımlayabilmeliyiz bilmiyorum. Ama iyi insandan kasıt "insan" olmalı diye düşünüyorum. İnsan kelimesinin anlamı çok geniş. Çocuk olarak doğarız ama insan kalabilmek, insan olabilmek, hayatı öyle sürdürülebilmek kolay bir şey değil diye düşünüyorum.

- Aile kavramı sizin için ne ifade ediyor?

- Benim için aile kavramı gerçekten çok önemli. Ben nar-kotik müdürüyken Birleşmiş Milletlerdeki toplantılarda ülkemi temsil etme şansına sahip oldum. Bir toplantının konusu afyon ekilir ama dikkat edin orada "afyon" kullanımı yoktur. Şimdi bunu gündeme getirdiler Birleşmiş Milletlerde. "Bu kadar üretimin bol olduğu yerde bu suiistimal neden yok?" diye soruldu. Kimisi dedi şundan, kimisi İslamiyetken tamam hepsi de doğru ama en sonda şu kanaate varıldı. Türkiye'deki aile yapısının kuvvetli olmasının bunda çok önemli bir etkisi var. Aile olmak çok önemli bir kavram diye düşünüyorum. Aile derken bir arada anne, baba, kardeş, çocuk, teyze, hala, neyse bir arada olmak anlamında kullanmıyorum.

Herkesin birbirine saygı duyduğu, herkesin birbirine değer verdiği bir yapıdan bahsediyorum. Yani üç yaşındaki bir çocuğun o toplumda bir yeri olmalı, seksen yaşındaki bir dedenin de o toplumda bir yeri ve bir anlamı olmalıdır.

Bunlara sahiplikte son zamanlarda bu özelliğimizi biraz kaybediyoruz diye de endişem var. Burada suçu çoğu zaman gençlerde buluyorlar ama ben o kanaatte değilim. Çünkü çocuklarımız, gençlerimiz sizin ne dediğinize bakmaz sizin ne yaptığınıza bakarlar. Ben zaman zaman şöyle konuşuyorum; "Hayatımda sigara kullanmadım, alkol kullanmadım" bu kadar zor bir hayatın içinden gelmeme rağmen. İçki içenlere diyorum ki; "Niye içki içiyorsun?" diyorum. Diyor ki; "Sen benim yaşadığım

hayatı biliyor musun?" Ben senin yaşadığın hayatı bilmiyorum ama senin hayatının on misli daha kötüsünü yaşadım. Ama ben böyle bir yola sapmadım.

Şimdi bir düşünün bir ailenin babasını düşünelim, sınıfta bir öğretmeni düşünelim. Öğretmen nedir? Öğrencilere örnek olan kişidir. Baba nedir? Ailenin büyüğüdür ve çocuklarına örnek olan kişidir. Ama düşünebiliyor musunuz, bir baba alkol kullanıyor, sigara içiyor ve çocuğuna; "Sakın sigara içme alkol kullanma!" diyecek. Hangisi inandırıcı? Orada ki çocuğun "Kötüysen neden içiyorsun?" demesi çok doğal.

Dolayısıyla aile olmak çok önemli bir kavram. Ama biz bazı kavramları maalesef son zamanlarda içi boşaltılmış olarak kullanıyoruz. Biz bir aileyiz diyorsun ama içine bir bakıyorsun aileden ne var ve en çok içi boş olarak kullanılan kelimenin "Ben seni seviyorum" sözü olduğunu düşünüyorum. İnsanlar o kadar çok söylüyorlar ki bu lafı. Ama bu söze bir parantez açtığında bu parantezin içi ne kadar dolu. Onu da çok iyi düşünmemiz gerekiyor diye düşünüyorum. Ailenin tabi ki toplumda ki yeri yadsınamaz ben inşallah bu aile yapısının sonsuza kadar sürmesini temenni ediyorum.

- Gelecekte nasıl bir Türkiye umut ediyorsunuz?

- Bu da dediğim gibi siyasi görüşünüze, duruşunuza, bakışınıza göre değişen bir Türkiye olarak algılanıyor. Şimdiki iktidara yakın bir kişiye sorduğunuz zaman farklı bir cevabı vardır bunun, öbür tarafa baktığınız zaman farklı bir cevabı vardır. Benim cevabım şudur; insanın insanca olduğu savaşların olamadığı, herkesin sokakta huzur içinde dolaşabildiği ve herkesin herkese farklı gözle bakmadığı öteki olarak nitelendirmediği bir Türkiye hayal ediyorum.

- Bugünün gençlerine ne tür tavsiyeleriniz olacak?

- Ben, Ankara'da sokaklarda yattığım günler de yanımda bir arkadaşımın Süleyman Demirel'in karşısına geçip "Biz okumak istiyoruz" dedik. Benimle beraber aynı şansı elde eden kişi okumadı. Küçük düşürme olarak algılamayın. Ama ben okudum ve bana düşeni yaptığımı düşünüyorum. İyi ki yapmışım diye düşünüyorum. Çünkü geçmişte benim durumumda olan yüzlerce, binlerce çocuğa umut verdiğimi ve onlara çare olduğumu düşündüm. Bu bakımdan da kendimi kutlu ve huzurlu hissediyorum.

Yani gençlerimize tavsiyem şu: Önce siz üzerinize düşeni yapacaksınız. Önce siz farkına varacaksınız, farkındalık yaşayacaksınız. Sizde olmayanı hiç kimse size veremez. O zaman kendi gerçeğinizi kabul edeceksiniz ve kimseyi ötekileştirmeyeceksiniz. Sevginin çok önemli bir kavram olduğunu düşünüyorum. Kendinizi ve hayatınızı seveceksiniz.

- Bu vesileyle Afyon Kocatepe Üniversitesi mensuplarına ve Afyonkarahisar halkına neler söylemek istersiniz?

- Afyon Kocatepe Üniversitesi benim hayatımın gerçekten çok önemli ve özel bir yer kaplıyor. Çünkü biraz önce de dediğim gibi bu güzel eser yine Afyon Kocatepe Üniversitesi'nin, sevgili Türker Göksel hocamın önderliğinde çıktı. Bunun çok prestijli bir eser olduğunu düşünüyorum. Bunun için benim hayatımda yeri çok önemli.

Kütahya da çalıştığım için bana çok yakın ildir. Gider, gelir oranının insanların naif, güzel, hoş taraflarını yaşarız. Hatta çok ilginçtir bir sanatçı kardeşimle Afyon'da geziyoruz. Kendisi de Afyonlu, arabalar korna falan çaldığı zaman Afyonlu'nun bir tanesi demiş ki; "Git kardeşim kenardan fark et ki ben ağacım, yolun orasında bir ağacım kenardan dolan git." Çok hoşuma gitmişti o söz benim.

Ben Kütahya halkını ve Afyon halkını birbirine çok yakın bulduğum için Kütahya'da da uzun yıllar hizmet ettiğim için çok sık gidip geldiğim için Afyon'a ve Afyonlulara özel bir sempitim ve sevgim var. Onlara bu vesileyle selam olsun.

Üniversitedeki hocalarımıza, başta Rektörümüz olmak üzere emeği geçen herkese, bu projede olsun diğer projelerde olsun çok teşekkür ediyorum. Emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Türker Hocam beni hiç habersiz bırakmaz. Orayla ilgili çıkan her türlü yazılardan, kitaplardan haberdar olurum. Başarılarının devamını diliyorum. Daha güzel yerlerde olsunlar inşallah.

En iyilerle yarışın, en üstün zekâlıları dost edinin

Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerinin sorularını cevaplayan akademisyen yazar Alev Alattı, gençlere önemli tavsiyelerde bulundu. Alattı, "En iyilerle yarışın, en üstün zekâlıları dost edinin" dedi

İYİ İNSAN TANIMI

Öğrencilerin "İyi insan tanımına nasıl" sorularına da cevap veren Alev Alattı, "Hicri ile Ahkam'ı Allah'ın Fasi-i Evvel bölümü madde 1792'de tanımlanan insanı tanımlar. Yani, hâkîm, hâkîm, fâhîm, müstakîm, emîn, mekîn ve metîn. Yani, beyazdan önce kendisine fâhîm, insanlara karşı zeki ve anlayışlı fâhîm, diğer tasalara ve önyargılara kapalı, beğenmez müstakîm, özgüvenli ve korkusuz, emîn, vakur ve sakîn, mekîn ve deve-nâkî metîn."

NASIL BİR TÜRKİYE?

Alev Alattı, "Nasıl bir Türkiye umut ediyoruzmuş" sorusuna şu karşılığı verdi: "Buha Sakallı Celâl'in (Celâl Yalınuz) zanneden Millî Eğitim Bakanı Hamidülrahman Süpronye vâzîyi demir yineliyoruz cevabınıdır: 'Tanimat ilân etti, emad, megruliyet ilân etti, emad; cumhuriyet ilân etti, emad; yâhu, bir de cüddet ilân etti!' Cüddiyet hakîm oduğu bir Türkiye umut ediyoruz."

Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerinin Öğretim Görevlisi Türkçe Göksele Kömürcüoğlu'na göre gökşeyirindeki "Gölgesi Yaşadığı Topraklara Uzun Düşen İnsanlar" projesinin konuşa akademisyen yazar Alev Alattı oldu.

BÖL OKUYUN, GÖLGENİZ UZASIN

Öğrencilere hazırlanan yönelttilen sorular büyük bir ilgiyle cevaplandırılan Alev Alattı, gençlere önemli tavsiyelerde bulundu. Alattı, "İster tarihçi olun, ister başlama sanatçısı, ister deney, ister müzisyenlik, ister fotoğrafçı, ister ressam ama en iyi ile yarışın! Her şeyden önce, her şeyden önce New York kazanmalı! En iyilerle yarışın, en üstün zekâlıları dost edinin. Unutmayın ki, okuduğunuz her kitap, yaradın ömrünü silmişle kalır, bir ömür yerine üç beş on ömür yaşatır olurlar. Gölgeyi Doyle uzat" dedi.

HER İŞTE CİDDİYET

Birçok yazar ve gainin izlerini takip eden Alev Alattı, sözcüğüne gölcü denem etti: "Mazmûnîden Fesadîye, Tarîhinî kahîyâle hüylü genç bir amâzîmî olan binâyîm, Einsteîndân, Cemîl Merîkî, Mustafa Kemal'ün, İsmâ Hakkî'ye yüzlerce defâsen izlerini takipim. Şevket Süreyya Aydemîr, Kemal Tarîk, Cemîl Merîk, Yâsar Kemal ve Aziz Nesîm Türk edebiyatının mehenî taşlarında Arada unuttuklarımız affıza." (Kocatepe Haber Merkezi)

Her işte ciddiyet, iliyi kaybedersiniz. Altyı yitirirseniz, mübarekleri kaybedersiniz. Mübarekleri yitirirseniz, savâjı kaybedersiniz. Savâjı kaybederseniz, vatanı kaybedersiniz. Okum için, cüddiyet, cüddiyet ve adanmışlık ileklerini şîr edineceksiniz" diye konuştu.

EINSTEIN'DAN İB-Nİ HALDUN'A
Birçok yazar ve gainin izlerini takip eden Alev Alattı, sözcüğüne gölcü denem etti: "Mazmûnîden Fesadîye, Tarîhinî kahîyâle hüylü genç bir amâzîmî olan binâyîm, Einsteîndân, Cemîl Merîkî, Mustafa Kemal'ün, İsmâ Hakkî'ye yüzlerce defâsen izlerini takipim. Şevket Süreyya Aydemîr, Kemal Tarîk, Cemîl Merîk, Yâsar Kemal ve Aziz Nesîm Türk edebiyatının mehenî taşlarında Arada unuttuklarımız affıza." (Kocatepe Haber Merkezi)

BASINDA ÇIKAN HABERLER

Kalbinize ilahî sevgi hâkim olsun

(Haberler) Akademisyen yazar Alev Alattı, "Kalbinize ilahî sevgi hâkim olsun" başlıklı yazısını Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu. Alattı, "Kalbinize ilahî sevgi hâkim olsun" başlıklı yazısını Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu. Alattı, "Kalbinize ilahî sevgi hâkim olsun" başlıklı yazısını Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu. Alattı, "Kalbinize ilahî sevgi hâkim olsun" başlıklı yazısını Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu. Alattı, "Kalbinize ilahî sevgi hâkim olsun" başlıklı yazısını Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu.

Şairin ruhunda etik ilkeler bulunmalı

Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu. Alattı, "Şairin ruhunda etik ilkeler bulunmalı" başlıklı yazısını Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu. Alattı, "Şairin ruhunda etik ilkeler bulunmalı" başlıklı yazısını Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu. Alattı, "Şairin ruhunda etik ilkeler bulunmalı" başlıklı yazısını Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu. Alattı, "Şairin ruhunda etik ilkeler bulunmalı" başlıklı yazısını Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu Pazarlama Bölümü öğrencilerine okudu.

